

Bryssel, 30. marraskuuta 2022
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2022/0051(COD)

15024/1/22
REV 1

DRS 64
SUSTDEV 203
CODEC 1793
COMPET 928

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Pysyvien edustajien komitea (Coreper I)
Vastaanottaja:	Neuvosto
Kom:n asiak. nro:	6533/22
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI yritysten kestävästä toiminnasta koskevasta huolellisuusvelvoitteesta ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta – Yleisnäkemykset

I JOHDANTO

1. Komissio toimitti 23. helmikuuta 2022 Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksen direktiiviksi yritysten kestävyttä koskevasta huolellisuusvelvoitteesta ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta¹.
2. Direktiiviehdotuksessa, joka perustuu SEUT 50 artiklaan ja 114 artiklaan, vahvistetaan säännöt, jotka koskevat toteutuneisiin ja mahdollisiin haitallisiin ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksiin liittyviä yritysten velvoitteita niiden omassa toiminnassa, niiden tytäryritysten toiminnassa ja sellaisten toimijoiden toteuttamassa arvoketjun toiminnassa, joiden kanssa yrityksellä on vakiintunut liikesuhde. Siinä vahvistetaan myös säännöt, jotka koskevat vastuuta näiden velvoitteiden rikkomisesta.

---

¹ 6533/22 ADD 1.

3. Direktiiviehdotuksella pyritään luomaan horisontaalinen kehys, jolla edistetään sisämarkkinoilla toimivien yritysten panosta unionin ilmastoneutraaliin ja vihreään talouteen siirtymisen toteuttamisessa Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti.
4. Euroopan parlamentin oikeudellisten asioiden valiokunta (JURI) nimesi Lara WOLTERSin (S&D, NL) ehdotuksen esittelijäksi, ja kahdeksaa valiokuntaa eli kehitysvaliokuntaa (DEVE), sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaluokuntaa (IMCO), teollisuus-, tutkimus- ja energiavaluokuntaa (ITRE), ulkoasiainvaluokuntaa (AFET), ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokuntaa (ENVI), talous- ja raha-asioiden valiokuntaa (ECON), kansainvälisen kaupan valiokuntaa (INTA) ja työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa (EMPL) pyydettiin antamaan lausunto. Valiokunnista viisi jälkimmäistä ovat yhteistyöhön osallistuvia valiokuntia. JURI-valiokunnan odotetaan äänestävän tarkistuksistaan komission ehdotukseen ja hyväksyvän neuvotteluvaltuutuksen maaliskuun 2023 lopussa. Neuvotteluvaltuuksista on määrä äänestää täysistunnossa toukokuussa 2023.
5. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa 14. heinäkuuta 2022².

II ASIAN KÄSITTELY NEUVOSTOSSA

6. Neuvosto kuuli 24. helmikuuta 2022 pidetyssä istunnossaan komission esittelyn direktiiviehdotuksen sisällöstä ja tavoitteesta.
7. Neuvostolle (ympäristö) tiedotettiin 24. lokakuuta 2022 direktiiviehdotuksen käsittelystä ja edistymisestä Belgian valtuuskunnan pyynnöstä. Espanjan valtuuskunta tuki pyyntöä.

---

² 11489/22.

8. Pysyvien edustajien komitea antoi ohjeita jatkokäsittelyä varten 26. lokakuuta 2022. Puheenjohtajavaltio esitti 18. marraskuuta 2022 kokoontuneelle pysyvien edustajien komitealle tarkistetun kompromissitekstin, joka perustuu valtuuskuntien esittämiin ja yhtiöoikeustyöryhmän edelleen kehittämiin kantoihin, ehdotusta koskevan yleisnäkemyksen valmistelemiseksi. Kokouksessa kuitenkin vahvistettiin, että vaikka valtuuskunnat olivat yhtä mieltä suurimmasta osasta ehdotusta, niiden näkemykset erosivat edelleen toisistaan muutamien kysymysten osalta.
9. Puheenjohtajavaltio esitti kyseisessä kokouksessa esitettyjen näkemysten pohjalta pysyvien edustajien komitean kokouksessa 25. marraskuuta 2022 uuden kompromissitekstin tekstiä koskevan yleisnäkemyksen valmistelujen viimeistelemiseksi. Jotkin valtuuskunnat esittivät edelleen muutamia huolenaiheita erityisesti 3 artiklan g alakohdassa olevasta ”toimintaketjun” uudesta määritelmästä. Puheenjohtajavaltio esitti kyseistä säännöstä koskevan tarkistetun kompromissitekstin, jota kannatettiin laajasti ja joka on lisätty asiakirjaan 15024/22 yleisnäkemyksen muodostamiseksi kilpailukykyneuvostossa 1. joulukuuta 2022. Jotkin valtuuskunnat pitävät voimassa tarkasteluvarauman uuteen kompromissitekstiin.
10. Pysyvien edustajien komitean kokouksessa 25. marraskuuta 2022 käydyn keskustelun jälkeen jotkin valtuuskunnat ottivat edelleen esille tärkeän kysymyksen säänneltyjen rahoitusalan yritysten rahoituspalvelujen tarjoamisen kattamisesta. Koska joidenkin jäsenvaltioiden kannat ovat muuttuneet kyseisen kokouksen jälkeen, puheenjohtajavaltio katsoi, että pysyvien edustajien komitean olisi tarkasteltava tätä tärkeää kysymystä edelleen kilpailukykyneuvoston valmistelemiseksi.

11. Pysyvien edustajien komitean kokouksessa 30. marraskuuta 2022 käydyissä keskusteluissa käsiteltiin uutta puheenjohtajavaltion kompromissia siitä, missä määrin direktiiviehdotus kattaa säänneltyjen rahoitusalan yritysten tarjoamat rahoituspalvelut. Jotkin valtuuskunnat pitivät joitain kohtia edelleen ongelmallisina ja pitivät voimassa tekstiä koskevat tarkasteluvaraukset. Puheenjohtajavaltio totesi, että esitetty kompromissi sisällytetään konsolidoituun kompromissitekstiin ja toimitetaan 1. joulukuuta 2022 kokoontuvalle neuvostolle (kilpailukyky), jotta yleisnäkemyksestä päästäisiin yhteisymmärrykseen. Tarkistettu kompromissiteksti siinä muodossa kuin se on Coreperin tarkasteltua sitä 30. marraskuuta 2022, on tämän ilmoituksen liitteessä. Muutokset verrattuna neuvostolle jo toimitettuun tekstiin³ on **lihavoitu ja alleviivattu** ja poistot on merkitty hakasulkein [...].

III KOMPROMISSIEHDOTUKSEN PÄÄKOHDAT

A. Soveltamisala (2 artikla)

12. 2 artiklassa vahvistetaan ehdotetun direktiivin henkilöllinen soveltamisala ja kriteerit sen määrittämiseksi, minkä yritysten on noudatettava huolellisuusvelvoitetta (2 artiklan 1 ja 2 kohta). Kriteerit perustuvat työntekijöiden lukumäärään ja EU:n yritysten maailmanlaajuiseen nettoliikevaihtoon sekä EU:n ulkopuolisten yritysten unionissa synnyttämään nettoliikevaihtoon. Kriteerit olisi komission ehdotuksen mukaisesti täytettävä yksittäisten yritysten tasolla, mutta kahtena peräkkäisenä tilivuotena. Lisäksi on otettu käyttöön säännös, jonka nojalla yritykset voivat täyttää osan huolellisuusvelvoitteista konsernitasolla (4 a artikla).
13. Jos EU:n ulkopuoliset yritykset täyttävät unionissa syntyvää nettoliikevaihtoa koskevan kriteerin, ne kuuluisivat ehdotetun direktiivin henkilölliseen soveltamisalaan riippumatta siitä, onko niillä sivuliike tai tytäryritys unionissa. 21 artiklan 1 a kohtaan on lisätty uusi säännös, joka edellyttäisi, että komissio perustaa toimivaltaisen jäsenvaltion määrittämiseksi suojatun tietojenvaihtojärjestelmän sellaisten EU:n ulkopuolisten yritysten unionissa synnyttämästä nettoliikevaihdosta, joilla ei ole sivuliikettä EU:ssa tai joilla on sivuliikkeitä useissa jäsenvaltioissa.

---

³ 15024/22.

14. Soveltamisalan yleinen logiikka sekä työntekijöiden lukumäärän ja nettoliikevaihdon kynnysarvot on säilytetty komission ehdotuksen mukaisesti. Kompromissiteksti sisältää kuitenkin myös monien valtuuskuntien ehdotuksen mukaisesti siirtymälausekkeen ja yhden vuoden oikeudellisen määräajan (vacatio legis), joka sijoittuu direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä asetetun määräajan päättymisen ja ehdotetun direktiivin sääntöjen soveltamisen (30 artikla) alkamisen väliin, jotta voidaan varmistaa uusien sääntöjen oikeasuhteisuus. Sen vuoksi ehdotetun direktiivin sääntöjä sovelletaan ensin erittäin suuriin yrityksiin, joilla on yli 1000 työntekijää ja joiden maailmanlaajuinen nettoliikevaihto on 300 miljoonaa euroa, tai EU:n ulkopuolisten yritysten osalta unionissa syntynyt nettoliikevaihto on 300 miljoonaa euroa, kolmen vuoden ajan voimaantulosta.
15. Direktiiviehdotuksen soveltamisalan selkeyttämiseksi suuririskisten toimialojen luetteloa (2 artiklan 1 kohdan b alakohta) täydennettiin uudella liitteellä (liite II), joka sisältää lueteltuja toimialoja vastaavat NACE-koodit.
16. Asetuksen 2 artiklaan liittyy yksityiskohtainen uudelleentarkastelulauseke (29 artikla), jonka mukaan komissio raportoi ja arvioi, onko työntekijöiden lukumäärää ja nettoliikevaihtoa koskevia kynnysarvoja, luetteloa suuririskisistä aloista ja unionissa syntyvää nettoliikevaihtoa koskevaa kriteeriä EU:n ulkopuolisten yritysten osalta tarkistettava tulevaisuudessa. Lisäksi komission olisi raportoitava ja arvioitava, olisiko yksilöllinen lähestymistapa muutettava konsolidoiduksi lähestymistavaksi ja olisiko ehdotetun direktiivin henkilöllistä soveltamisalaa tarkistettava siten, että se kattaa myös muut oikeushenkilöt, jotka ovat oikeudelliselta muodoltaan erilaisia kuin ne, joista nyt säädetään direktiiviehdotuksessa.

B. Määritelmät (3 artikla)

i. Liikekumppani (3 artiklan e ja f alakohta)

17. Komission ehdottama vakiintuneen liikesuhteen määritelmä poistettiin 3 artiklan f alakohdasta, koska käsitteestä luovuttiin kokonaisuudessaan. Sen sijaan käytetään ainoastaan 3 artiklan e alakohdassa olevaa liikekumppanin määritelmää ("liikesuhde" komission ehdotuksen mukaan). Toteutettavuuden varmistamiseksi yritysten kannalta ja kansainvälisen kehyksen noudattamiseksi ehdotuksessa vahvistettiin riskiperusteista lähestymistapaa pääasiassa muuttamalla 6 artiklaa (haitallisten vaikutusten kartoitus ja perusteellinen arviointi) ja ottamalla käyttöön uusi 6 a artikla, joka koskee haitallisten vaikutusten priorisointia. Jos kaikkiin haitallisiin vaikutuksiin ei ole mahdollista puuttua samanaikaisesti, yritysten on priorisoitava haitalliset vaikutukset niiden vakavuuden ja todennäköisyyden perusteella ja puututtava ensin merkittävimpiin vaikutuksiin ennen siirtymistä vähemmän merkittäviin. Haitallisen vaikutuksen vakavuus on arvioitava sen haitallisuuden, sen kohteiksi joutuneiden ihmisten määrän tai kohteeksi joutuneen ympäristön laajuuden ja ennen vaikutusta vallinneen tilanteen palauttamisen vaikeuden perusteella.

ii. Toimintaketju (3 artiklan g alakohta)

18. Komission ehdotukseen sisältyvä termi "arvoketju" on korvattu neutraalilla termillä "toimintaketju", jotta voidaan ottaa huomioon jäsenvaltioiden eriävät näkemykset siitä, katetaanko koko "arvoketju" vai rajataanko soveltamisala "toimitusketjuun", ja välttää sekaannukset jo olemassa olevien määritelmien kanssa, koska termin sisältöä on muutettu.

19. ”Toimintaketjun” sisällön osalta kompromissitekstissä siirryttiin kokonaisen ”arvoketjun” käsitteestä enemmän kohti toimitusketjun käsitettä jättämällä kokonaan pois yrityksen tuotteiden käyttövaihe tai palvelujen tarjoaminen. Oikeudellisen selkeyden parantamiseksi ehdotettuun ”toimintaketjun” määritelmään sisällytettiin luettelo soveltamisalan piiriin kuuluvien liikekumppanien toiminnoista. Koska nämä toimet mainittiin jo johdanto-osan 18 kappaleessa, puheenjohtajavaltio siirsi ne tekstin artiklaosaan. Lisäksi lisättiin vientivalvonnan piiriin kuuluvia tuotteita (eli kaksikäyttötuotteita ja aseistusta) koskeva poikkeus, joka liittyy tällaisten tuotteiden jakeluun, kuljetukseen, varastointiin ja hävittämiseen. Pysyvien edustajien komitean kokouksessa 25. marraskuuta 2022 tehtiin lisämuutoksia määritelmän niiden osien selventämiseksi, jotka koskevat tuotantoketjun alku- ja loppupäätä.

C. Säänneltyt rahoitusalan yritykset (2 artiklan 8 kohta, 3 artiklan a ja g alakohta, 6 artiklan 3 kohta, 7 artiklan 6 kohta, 8 artiklan 7 kohta, 10 artiklan 2 kohta ja 29 artiklan ca kohta)

20. Pysyvien edustajien komitean kokouksessa 30. marraskuuta 2022 säänneltyjen rahoitusalan yritysten rahoituspalvelujen tarjonnan kattamisesta käytyjen lisäkeskustelujen jälkeen ehdotettiin kompromissitekstiä joidenkin valtuuskuntien jäljellä olevien huolenaiheiden ratkaisemiseksi, ja päätös siitä, sisällytetäänkö säänneltyjen rahoitusalan yritysten tarjoamat rahoituspalvelut soveltamisalaan vai ei, jätetään kunkin jäsenvaltion päätettäväksi, kun direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tältä osin tehtiin muutoksia 2 artiklan 8 kohtaan, 3 artiklan g alakohtaan, 10 artiklan 2 kohtaan ja 29 artiklan c a alakohtaan. Asiaan liittyviä johdanto-osan 19, 34, 36 b, 39, 41 b, 43 ja 70 kappaleita muutettiin vastaavasti.
21. Mitä tulee direktiiviehdotuksen soveltamisalaan kuuluvien säänneltyjen rahoitusalan yritysten määritelmään, kompromissitekstissä jätetään soveltamisalan ulkopuolelle rahoitustuotteet (eli vaihtoehtoiset sijoitusrahastot ja siirtokelpoisin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavat yritykset (yhteissijoitusyritykset)). Jäsenvaltioille annettiin mahdollisuus olla soveltamatta ehdotettua direktiiviä eläkelaitoksiin, joiden katsotaan sovellettavan EU:n lainsäädännön mukaan olevan sosiaaliturvajärjestelmiä.

22. Säänneltyihin rahoitusalan yrityksiin liittyvän toimintaketjun määritelmää muutettiin sen selventämiseksi, minkä rahoituspalveluiden tarjonta olisi katettava, jos jäsenvaltio päättää soveltaa direktiiviä kyseisten rahoituspalvelujen tarjontaan, mutta sijoitustoiminta jätettiin pois sen erityispiirteiden vuoksi. Jos jäsenvaltio päättää olla soveltamatta direktiiviä säänneltyjen rahoitusalan yritysten rahoituspalvelujen tarjontaan (toimintaketjun loppupään osan kattamiseksi), säänneltyjen rahoitusalan yritysten toimintaketjun olisi oltava sama kuin muiden eri toimialojen yritysten.
23. Jos jäsenvaltio päättää soveltaa direktiiviä säänneltyjen rahoitusalan yritysten rahoituspalvelujen tarjontaan, säänneltyjen rahoitusalan yritysten olisi edellytettävä tunnistavan liikeympäristönsä toiminnan haitalliset vaikutukset ainoastaan ennen rahoituspalvelun tarjoamista (6 artiklan 3 kohta). Tämän johdosta otettiin käyttöön poikkeus, joka koskee velvollisuutta seurata 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja haitallisia vaikutuksia niin, että yritysten niiden liikeympäristönsä toiminnan osalta, joille ne tarjoavat rahoituspalveluja, yritysten on seurattava ainoastaan niitä haitallisia vaikutuksia, jotka on tunnistettu ennen rahoituspalvelun tarjoamista.
24. Viimeiset tätä asiaa koskevat muutokset tehtiin, jotta voitiin puuttua säännellyn rahoitusalan yrityksen velvoitteeseen väliaikaisesti keskeyttää tai lopettaa liikesuhde (7 artiklan 6 kohta ja 8 artiklan 7 kohta), jos mikään haitallisiin vaikutuksiin puuttumiseksi toteutetuista asianmukaisista toimenpiteistä ei ole onnistunut. Tästä yleisestä velvoitteesta poiketen rahoituspalveluja tarjoavien säänneltyjen rahoitusalan yritysten ei edellytetä väliaikaisesti keskeyttävän tai lopettavan liikesuhdetta. Tällaisessa tapauksessa yrityksen on kuitenkin seurattava haitallista vaikutusta ja jatkettava toimia haitalliseen vaikutukseen puuttumiseksi.

D. Ilmastonmuutoksen torjunta (15 artikla)

25. Kuten monet jäsenvaltiot ovat pyytäneet, ilmastonmuutoksen torjuntaa koskevan säännöksen teksti on yhdenmukaistettu mahdollisimman pitkälle pian hyväksyttävän yritysten kestävyysraportointia koskevan direktiivin kanssa. Tekstiin sisältyy erityinen viittaus kyseiseen direktiiviin, jotta voidaan välttää sen oikeudelliseen tulkintaan liittyvät ongelmat ja välttää samalla tämän artiklan mukaisten yritysten velvoitteiden laajentaminen.
26. Tämä säännös (15 artiklan 3 kohta) on poistettu, koska jäsenvaltiot ovat erittäin huolissaan komission ehdottamasta säännöksestä, jossa johtajien muuttuvat palkkiot kytketään heidän panokseensa yhtiön liiketoimintastrategiaan sekä pitkän aikavälin etuihin ja kestävyYTEEN. Johtajien palkitsemisen muoto ja rakenne kuuluvat ensisijaisesti yrityksen ja sen asianomaisten elinten tai osakkeenomistajien toimivaltaan. Valtuuskunnat kehottivat olemaan puuttumatta unionin erilaisiin hallinnointi- ja ohjausjärjestelmiin, jotka kuvastavat eri jäsenvaltioiden näkemyksiä yritysten ja niiden elinten roolista johtajien palkkioiden määrittämisessä.

E. Siviilioikeudellinen vastuu (22 artikla)

27. Direktiiviehdotuksen 22 artiklaa on muutettu merkittävästi oikeudellisen selkeyden saavuttamiseksi, oikeusvarmuuden takaamiseksi yrityksille ja sen välttämiseksi, että jäsenvaltioiden vahingonkorvausoikeuden järjestelmiin puututtaisiin kohtuuttomasti. Neljää edellytystä, joiden on täyttyttävä, jotta yhtiön voidaan katsoa olevan vastuussa – luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle aiheutunut vahinko, velvollisuuden laiminlyönti, vahingon ja velvollisuuden laiminlyönnin välinen syy-yhteys sekä tuottamus (tahallisuus tai huolimattomuus) – täsmennettiin tekstissä ja siihen sisällytettiin tuottamuksellisuus.
28. Lisäksi kompromissitekstissä säädettiin nimenomaisesti haitallisten ihmisoikeus- tai ympäristövaikutusten uhrien oikeudesta täysimääräiseen korvaukseen. Toisaalta oikeus täysimääräiseen korvaukseen ei saisi johtaa liiallisiin korvauksiin esimerkiksi rankaisevien vahingonkorvausten muodossa.

29. Lisäksi selvennettiin yrityksen ja tytäryrityksen tai liikekumppanin yhteisvastuuta ja siviilioikeudellista vastuuta koskevien sääntöjen ensisijaista soveltamista. Kaikki nämä selvennykset ja täsmennykset mahdollistivat sen, että suojalauseke voitiin poistaa niiden yritysten osalta, jotka hakivat sopimukseen perustuvia vakuuksia välillisiltä liikekumppaneiltaan, sen jälkeen, kun tätä säännöstä oli arvosteltu voimakkaasti, koska se oli vahvasti riippuvainen sopimukseen perustuvista vakuuksista.

F. Johtajien velvollisuudet (25 ja 26 artikla)

30. Komission ehdotuksessa säänneltiin johtajien huolenpitovelvollisuutta (25 artikla) ja säädettiin EU:n yritysten johtajien velvollisuudesta käynnistää huolellisuusvelvoitetta koskevat toimet ja valvoa niitä sekä mukauttaa yritysstrategiaa tunnistettujen haitallisten vaikutusten ja hyväksytyjen huolellisuusvelvoitetta koskevien toimenpiteiden huomioon ottamiseksi (26 artikla).
31. Koska jäsenvaltiot ovat voimakkaasti pitäneet 25 artiklaa epäasianmukaisena puuttumisena johtajien huolenpitovelvollisuutta koskeviin kansallisiin säännöksiin ja katsoneet sen mahdollisesti heikentävän johtajien velvollisuutta toimia yrityksen edun mukaisesti, säännökset on poistettu tekstistä.
32. Koska 26 artiklan sisältö liittyi läheisesti huolellisuusvelvoitteen täyttämiseen, artikla poistettiin ja sen pääkohdat siirrettiin huolellisuusvelvoitteen sisällyttämistä yrityksen toimintaperiaatteisiin ja riskienhallintajärjestelmiin koskevaan säännökseen (5 artiklan 3 kohta). Tässä otetaan huomioon yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmien moninaisuus ja yritysten vapaus säännellä sisäisiä asioitaan.

G. Liite I ja haitallisten vaikutusten määritelmät (3 artiklan b ja c alakohta)

33. Direktiiviehdotuksen liitteeseen I on tehty mittavia muutoksia, joiden pääasiallisena tavoitteena on tehdä velvoitteista mahdollisimman selkeitä ja helposti ymmärrettäviä yrityksille ja varmistaa samalla vahva oikeudellinen perusta. Liitteessä I luetellaan erityiset oikeudet ja kiellot, joiden loukkaaminen tai rikkominen aiheuttaa haitallisia ihmisoikeusvaikutuksia (3 artiklan c alakohta) tai haitallisia ympäristövaikutuksia (3 artiklan b alakohta). Jotta näitä oikeuksia ja kieltoja olisi helpompi tulkita, on liitteeseen I lisätty viittauksia kansainvälisiin välineisiin, jotka toimivat vertailukohtina.

34. Nämä kansainväliset välineet sitovat oikeudellisesti ainoastaan valtioita. Jotta ne olisivat oikeutettuja ja ottaen huomioon liitteessä I noudatetun yleisen logiikan, liite I kattaa ainoastaan sellaiset kansainväliset välineet, jotka kaikki jäsenvaltiot ovat ratifioineet. Kaiken kaikkiaan kompromissitekstin liitteessä I viitataan ainoastaan sellaisiin velvoitteisiin ja kieltöihin, joita yritykset, eivät yksinomaan valtiot, voivat noudattaa.
35. Liitteen I ihmisoikeuksia koskeva osa kattaa ainoastaan sellaiset oikeudellisesti sitovat kansainväliset välineet, joiden katsotaan olevan vähimmäisvaatimuksia kansainvälisissä yhteyksissä. Liitteen I ympäristöosaan on lisätty rajallinen määrä kansainvälisiin ympäristövälineisiin perustuvia erityisiä lisävelvoitteita ja -kieltoja, joiden rikkomisesta aiheutuu haitallisia ympäristövaikutuksia.
36. Haitallisten ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutusten määritelmiä on selkeytetty. Lisäksi komission ehdotukseen sisältyvä ns. vara- tai koontilauseke on säilytetty ihmisoikeuksien jakamattomuuden turvaamiseksi. Sitä on kuitenkin selvennetty perin pohjin mahdollisimman suuren ennakoitavuuden varmistamiseksi yrityksissä.

IV PÄÄTELMÄ

Edellä esitetyn perusteella puheenjohtajavaltio katsoo, että teksti on tasapainoinen kompromissi valtuuskuntien esittämien näkemysten välillä. Neuvostoa pyydetään näin ollen muodostamaan liitteessä olevan tekstin pohjalta yleisnäkemyks neuvoston istunnossa (kilpailukyky) 1. joulukuuta 2022 ja valtuuttamaan puheenjohtajavaltio aloittamaan neuvottelut Euroopan parlamentin kanssa.

Ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI**yritysten kestäväää toimintaa koskevasta huolellisuusvelvoitteesta ja
direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 50 artiklan 1 kohdan, 50 artiklan 2 kohdan g alakohdan ja 114 artiklan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyhteistyössä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁴,

noudattavat tavallista lainsäätämisyhteistyötä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Unioni perustuu ihmisarvon, vapauden, demokratian, tasa-arvon, oikeusvaltioperiaatteen ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen sellaisina kuin ne on vahvistettu EU:n perusoikeuskirjassa. Unionin toiminnan olisi perustuttava kansainvälisellä tasolla sen oman perustamisen johtoajatuksena oleviin perusarvoihin sekä ihmisoikeuksien yleismaailmallisuuden ja jakamattomuuden sekä Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan periaatteiden ja kansainvälisen oikeuden kunnioittamiseen. Tällaisiin toimiin kuuluu talouden, yhteiskunnan ja ympäristön kestävä kehityksen edistäminen kehittyvissä maissa.

---

⁴ EUVL C , , s. .

- (2) Unionin painopisteitä ovat ympäristönsuojelun korkea taso ja ympäristön laadun parantaminen sekä eurooppalaisten perusarvojen edistäminen, kuten Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta annetussa komission tiedonannossa⁵ todetaan. Nämä tavoitteet edellyttävät viranomaisten lisäksi myös yksityisten toimijoiden, erityisesti yritysten, osallistumista.
- (3) Tiedonannossaan ”Vahva sosiaalinen Eurooppa oikeudenmukaisten siirtymien toteuttamiseksi”⁶ komissio sitoutui parantamaan Euroopan sosiaalista markkinataloutta oikeudenmukaisen kestävä siirtymän toteuttamiseksi. Tällä direktiivillä vahvistetaan myös Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria, jolla edistetään oikeudenmukaiset työolot ja -ehdot varmistavia oikeuksia. Se kuuluu EU:n politiikkoihin ja strategioihin, jotka liittyvät ihmisarvoisen työn edistämiseen maailmanlaajuisesti, myös globaaleissa arvoketjuissa, kuten ihmisarvoisesta työstä kaikkialla maailmassa annetussa komission tiedonannossa⁷ todetaan.
- (4) Yritysten toiminta kaikilla talouden aloilla on avain unionin kestävyystavoitteiden onnistumiseen, sillä unionin yritykset – erityisesti suuret – ovat riippuvaisia globaaleista arvoketjuista. On myös yritysten edun mukaista suojella ihmisoikeuksia ja ympäristöä erityisesti, kun otetaan huomioon kuluttajien kasvava huoli näistä aiheista. Unionin⁸ ja jäsenvaltioiden⁹ tasolla on jo useita aloitteita, joilla edistetään arvokeskeistä muutosta tukevia yrityksiä.

---

⁵ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (COM(2019) 640 final).

⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Vahva sosiaalinen Eurooppa oikeudenmukaisten siirtymien toteuttamiseksi, COM(2020) 14 final.

⁷ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ihmisarvoisesta työstä kaikkialla maailmassa globaalia oikeudenmukaista siirtymää ja kestävä elpymistä varten, COM(2022) 66 final.

⁸ ”Enterprise Models and the EU agenda”, *CEPS Policy Insights*, nro PI2021–02 / tammikuu 2021.

⁹ Esim. <https://www.economie.gouv.fr/entreprises/societe-mission>

- (5) Vastuullista liiketoimintaa koskevissa nykyisissä kansainvälisissä normeissa täsmennetään, että yritysten olisi suojeltava ihmisoikeuksia, ja esitetään, miten niiden olisi otettava ympäristönsuojelu huomioon kaikissa toimissaan ja arvoketjuissaan. Yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevissa Yhdistyneiden kansakuntien ohjaavissa periaatteissa¹⁰ todetaan yritysten velvollisuus noudattaa ihmisoikeuksia koskevaa huolellisuusvelvoitetta yksilöimällä, ehkäisemällä ja lieventämällä toimintansa haitallisia vaikutuksia ihmisoikeuksiin ja määrittämällä, miten ne puuttuvat näihin vaikutuksiin. Näissä ohjaavissa periaatteissa todetaan, että yritysten olisi vältettävä loukkaamista ihmisoikeuksia ja puututtava haitallisiin ihmisoikeusvaikutuksiin, joita ne ovat aiheuttaneet tai lisänneet tai jotka liittyvät niiden omiin toimintoihin ja tytäryrityksiin tai suoriin ja välillisiin liikesuhteisiin.
- (6) Ihmisoikeuksia koskevan huolellisuusvelvoitteen käsitettä täsmennettiin ja kehitettiin edelleen OECD:n toimintaohjeissa monikansallisille yrityksille¹¹, joissa huolellisuusvelvoite ulotettiin koskemaan myös ympäristö- ja hallintokysymyksiä. OECD:n vastuullista liiketoimintaa koskevat ohjeet ja alakohtaiset ohjeet¹² ovat kansainvälisesti tunnustettuja kehyksiä, joissa vahvistetaan huolellisuusvelvoitteeseen liittyvät käytännön toimet. Niiden avulla yritykset voivat tunnistaa, miten ne käsittelevät toteutuneita ja mahdollisia vaikutuksia toiminnassaan, toimitusketjuissaan ja muissa liikesuhteissaan, sekä ehkäisevät, lieventävät ja selvittävät näitä toimintatapoja. Huolellisuusvelvoitteen käsite sisältyy myös Kansainvälisen työjärjestön (ILO) kolmikantaiseen periaatejulistukseen, joka koskee monikansallisia yrityksiä ja sosiaalipolitiikkaa¹³.

---

¹⁰ YK:n "Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations 'Protect, Respect and Remedy' Framework", 2011, saatavilla osoitteessa https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_en.pdf.

¹¹ OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille, vuoden 2011 päivitetty versio, saatavilla osoitteessa <http://mneguidelines.oecd.org/guidelines/>.

¹² Vastuullista liiketoimintaa koskevat OECD:n ohjeet, 2018, ja alakohtaiset ohjeet, saatavilla osoitteessa <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>.

¹³ Kansainvälisen työjärjestön julkaisu "Tripartite Declaration of Principles on Multinational Enterprises and Social Policy", viides painos, 2017, saatavilla osoitteessa https://www.ilo.org/empent/Publications/WCMS_094386/lang--en/index.htm.

- (7) Kaikki Yhdistyneiden kansakuntien jäsenvaltiot hyväksyivät vuonna 2015 YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, joihin sisältyvät kestävä, osallistava ja kestävä talouskasvun edistämistä koskevat tavoitteet¹⁴. Unioni on asettanut tavoitteekseen saavuttaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteet. Myös yksityinen sektori edistää näiden tavoitteiden saavuttamista.
- (8) Ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimuksen nojalla tehdyissä kansainvälisissä sopimuksissa, joiden osapuolia unioni ja jäsenvaltiot ovat, kuten 12 päivänä joulukuuta 2015 hyväksytyssä ilmastonmuutosta koskevaan Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimukseen liittyvässä Pariisin sopimuksessa¹⁵, jäljempänä 'Pariisin sopimus', ja hiljattain tehdyssä Glasgow'n ilmastopöytäkirjassa¹⁶, esitetään täsmällisiä keinoja ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja maapallon lämpenemisen pitämiseksi 1,5 celsiusasteessa. Kaikilta allekirjoittajaosapuolilta odotetaan erityistoimia, mutta myös yksityisen sektorin ja erityisesti sen investointistrategioiden roolia pidetään keskeisenä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

---

¹⁴ https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.

¹⁵ EUVL L 282, 19.10.2016, s. 4.
https://unfccc.int/files/essential_background/convention/application/pdf/english_paris_agreement.pdf

¹⁶ Glasgow'n ilmastopöytäkirja, tehty 13 päivänä marraskuuta 2021 COP26-kokouksessa Glasgow'ssa, https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_L16_adv.pdf.
https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_L16_adv.pdf.

- (9) Unioni on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/1119¹⁷ sitoutunut myös oikeudellisesti siihen, että siitä tulee ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä ja että päästöjä vähennetään vähintään 55 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Molemmat sitoumukset edellyttävät, että yritykset muuttavat tuotanto- ja hankintatapojaan. Komission ilmastotavoitesuunnitelmassa vuodelle 2030¹⁸ esitetään eriasteisia päästövähennyksiä, joita eri talouden aloilta vaaditaan, vaikka kaikilta edellytetään huomattavia vähennyksiä, jotta unionin ilmastotavoitteet voidaan saavuttaa. Suunnitelman mukaan yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmien sekä esimerkiksi kestävästä rahoituksesta koskevien käytäntöjen muutokset saavat myös liikeyritysten omistajat ja johtajat asettamaan kestävyystavoitteet etusijalle strategioissa ja käytännön toimissa. Vuonna 2019 annetussa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa koskevassa tiedonannossa¹⁹ todetaan, että kaikkien unionin toimien ja politiikkojen olisi yhdessä autettava unionia menestyksekkäässä ja oikeudenmukaisessa siirtymisessä kohti kestävästä tulevaisuudesta. Siinä todetaan myös, että kestävyys olisi sisällytettävä EU:n yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevaan kehykseen.
- (10) Komission tiedonannossa ”Ilmastokestävä Eurooppa”²⁰ muotoillaan ilmastomuutokseen sopeutumista koskevaa unionin strategiaa. Sen mukaan uusien investointi- ja politiikkapäätösten olisi oltava ilmastotietoon perustuvia ja tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavia, mikä koskee myös arvoketjuja hallinnoivia suuria yrityksiä. Tämän direktiivin olisi oltava johdonmukainen kyseisen strategian kanssa. Samoin sen olisi noudatettava direktiivin 2013/36/EU muuttamisesta valvontavaltuuksien, seuraamusten, kolmannen maan sivuliikkeiden sekä ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvien riskien osalta annettua komission direktiiviä [...] (vakavaraisuusdirektiivi)²¹, jossa asetetaan selkeät vaatimukset pankkien hallinnointisäännöille. Niihin kuuluvat myös tiedot ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyvistä riskeistä yrityksen hallituksen tasolla.

---

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1119, annettu 30 päivänä kesäkuuta 2021, puitteiden vahvistamisesta ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi sekä asetusten (EY) N:o 401/2009 ja (EU) 2018/1999 muuttamisesta (eurooppalainen ilmastolaki) (EUVL L 243, 9.7.2021, s. 1).

¹⁸ SWD/2020/176 final.

¹⁹ COM/2019/640 final.

²⁰ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle ja Euroopan talous- ja sosiaaliskomitealle: Ilmastokestävä Eurooppa – Uusi EU:n strategia ilmastomuutokseen sopeutumiseksi (COM(2021) 82 final), saatavilla osoitteessa <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=COM:2021:82:FIN>.

²¹ EUVL C [...], [...], s. [...].

- (11) Yritysten kestäväää hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää pidetään yhtenä osatekijänä kiertotalouden toimintasuunnitelmassa²², biodiversiteettistrategiassa²³, Pellolta pöytään -strategiassa²⁴, kemikaalistrategiassa²⁵, komission tiedonannossa ”Vuoden 2020 uuden teollisuusstrategian päivittäminen: vahvemmat sisämarkkinat Euroopan elpymistä varten”²⁶, Teollisuus 5.0 -lähestymistavassa²⁷, Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevassa toimintasuunnitelmassa²⁸ sekä vuoden 2021 kauppapolitiisessa uudelleentarkastelussa²⁹.
- (12) Tämä direktiivi on ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskevan EU:n toimintasuunnitelman 2020–2024³⁰ mukainen. Toimintasuunnitelmassa määritellään painopisteeksi edistää aktiivisesti kumppanimaiden pyrkimyksiä panna täytäntöön yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevat YK:n ohjaavat periaatteet ja muut asiaa koskevat kansainväliset suuntaviivat kuten OECD:n toimintaohjeet monikansallisille yrityksille muun muassa edistämällä asiaankuuluvia huolellisuusvelvoitetta koskevia normeja.

---

²² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma – Puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta (COM(2020) 98 final).

²³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia – Luonto takaisin osaksi elämäämme (COM(2020) 380 final).

²⁴ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: ”Pellolta pöytään -strategia oikeudenmukaista, terveyttä edistävää ja ympäristöä säästävää elintarvikejärjestelmää varten” (COM(2020) 381 final).

²⁵ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Kestävyyttä edistävä kemikaalistrategia – Kohti myrkytöntä ympäristöä (COM(2020) 667 final).

²⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: [Vuoden 2020 uuden teollisuusstrategian päivittäminen: vahvemmat sisämarkkinat Euroopan elpymistä varten](#) (COM(2021) 350 final).

²⁷ Teollisuus 5.0; https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/industrial-research-and-innovation/industry-50_en

²⁸ <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/fi/>

²⁹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle: Kauppapolitiikan uudelleentarkastelu – Avoin, kestävä ja määrätietoinen kauppapolitiikka (COM(2021) 66 final).

³⁰ Yhteinen tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle: Ihmisoikeuksia ja demokratiaa koskeva EU:n toimintasuunnitelma 2020–2024 (JOIN(2020) 5 final).

- (13) Euroopan parlamentti kehotti 10 päivänä maaliskuuta 2021 antamassaan päätöslauselmassa³¹ komissiota ehdottamaan kattavaa yritysten huolellisuusvelvoitetta koskevia unionin sääntöjä. Ihmisoikeuksia ja ihmisarvoista työtä maailmanlaajuisissa toimitusketjuissa 1 päivänä joulukuuta 2020 annetuissa neuvoston päätelmissä³² komissiota kehoitettiin esittämään ehdotus yritysten kestävä hallinnointia koskevaksi EU:n oikeudelliseksi kehykseksi, joka sisältää monialaiset yrityksiä koskevat huolellisuusvelvoitteet globaaleissa toimitusketjuissa. Euroopan parlamentti kehottaa selventämään johtajien velvollisuuksia myös 2 päivänä joulukuuta 2020 hyväksymässään valiokunta-aloitteisessa mietinnössä yritysten kestävästä hallinto- ja ohjausjärjestelmästä. Euroopan parlamentti, Euroopan unionin neuvosto ja komissio ovat sitoutuneet EU:n lainsäädännön painopisteistä vuonna 2022 antamassaan yhteisessä julistuksessa³³ saamaan aikaan tuloksia ihmisten hyväksi toimivan talouden suhteen ja parantamaan yritysten kestävä hallinnointia koskevaa sääntelykehystä.
- (14) Tällä direktiivillä pyritään varmistamaan, että sisämarkkinoilla toimivat yritykset edistävät kestävä kehitystä ja talouksien ja yhteiskuntien kestävyteen siirtymistä yritysten omiin, niiden tytäryritysten ja niiden toimintaketjuihin kuuluvien liikekumppaneiden toimintoihin liittyvien mahdollisten tai toteutuneiden haitallisten ihmisoikeus- ja ympäristövaikutusten tunnistamisen, ehkäisemisen, lieventämisen, lopettamisen tai minimoimisen kautta. Tällä direktiivillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden velvollisuutta kunnioittaa ja suojella ihmisoikeuksia ja ympäristöä kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

---

³¹ Euroopan parlamentin päätöslauselma 10. maaliskuuta 2021 suosituksista komissiolle yritysten huolellisuusvelvoitteesta ja vastuuvollisuudesta (2020/2129(INL)), P9_TA(2021)0073, saatavilla osoitteessa [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020/2129\(INL\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020/2129(INL)).

³² Neuvoston päätelmät ihmisoikeuksista ja ihmisarvoisesta työstä maailmanlaajuisissa toimitusketjuissa, 1. joulukuuta 2020 (13512/20).

³³ Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission yhteinen julistus: EU:n lainsäädännön painopisteet vuonna 2022, saatavilla osoitteessa [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021C1221\(01\)&from=FI](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021C1221(01)&from=FI).

- (14 a) Tämä direktiivi ei vaikuta unionin muiden säädösten mukaisiin ihmisoikeuksia, ympäristönsuojelua ja ilmastonmuutosta koskeviin velvoitteisiin. Jos tämän direktiivin säännökset ovat ristiriidassa sellaisen toisen unionin säädöksen säännöksen kanssa, jolla on samat tavoitteet ja jossa säädetään laajemmista tai yksityiskohtaisemmista velvoitteista, tämän toisen unionin säädöksen säännöksillä olisi oltava ristiriitatilanteessa etusija ja kyseisiin velvoitteisiin olisi sovellettava niitä. Esimerkkejä näistä unionin säädösten velvoitteista ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2017/821 (konfliktialueiden mineraaleja koskeva asetus)³⁴, [ehdotuksessa akkuasetukseksi³⁵] ja [ehdotuksessa metsäkatoa aiheuttamattomia toimitusketjuja koskevaksi asetukseksi³⁶] olevat velvoitteet.
- (14 b) Jotta voidaan ottaa huomioon eri jäsenvaltioiden eläke- ja sosiaaliturvajärjestelmien erityispiirteet, jäsenvaltioiden olisi päätettävä, soveltavatko ne tätä direktiiviä eläkelaitoksiinsa, jotka hallinnoivat sosiaaliturvajärjestelmiä sovellettavan unionin lainsäädännön mukaisesti.

---

³⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/821, annettu 17 päivänä toukokuuta 2017, unionin tuojiin, jotka tuovat konfliktialueilta ja korkean riskin alueilta peräisin olevia tinaa, tantaalia ja volframia, niiden malmeja sekä kultaa, sovellettavien toimitusketjun due diligence -velvoitteiden vahvistamisesta (EUVL L 130, 19.5.2017, s. 1–20).

³⁵ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi akuista ja käytetyistä akuista, direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta ja asetuksen (EU) N:o 2019/1020 muuttamisesta (COM (2020) 798 final).

³⁶ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tiettyjen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen liittyvien hyödykkeiden ja tuotteiden asettamisesta saataville unionin markkinoilla ja viennistä unionin ulkopuolelle sekä asetuksen (EU) N:o 995/2010 kumoamisesta (COM(2021) 706 final).

(15) Yritysten olisi toteutettava asianmukaiset toimet laatiakseen ja suorittaakseen

huolellisuusvelvoitetta koskevat toimenpiteet omien toimintojensa, tytäryritystensä suorien ja välillisten liikekumppaneidensa osalta kaikkialla toimintaketjuissaan tämän direktiivin säännösten mukaisesti. Tässä direktiivissä ei pitäisi vaatia yrityksiä takaamaan kaikissa olosuhteissa, ettei haitallisia vaikutuksia koskaan esiinny tai että ne lopetetaan. Esimerkiksi liikesuhteissa, joissa haitallinen vaikutus johtuu valtion toimenpiteestä, yritys ei ehkä kykene saavuttamaan tällaisia tuloksia. Sen vuoksi tämän direktiivin pääasiallisten velvoitteiden olisi oltava ”keinoja koskevia velvoitteita”. Yrityksen olisi toteutettava asianmukaiset toimenpiteet, joiden voidaan kohtuudella olettaa johtavan haitallisten vaikutusten ehkäisyyn tai minimoimiseen kyseisen tapauksen olosuhteissa. Olisi otettava huomioon erityispiirteet yrityksen liiketoiminnassa ja sen toimintaketjussa, toimialalla tai maantieteellisellä alueella, jolla sen liikekumppanit toimivat, yrityksen valta vaikuttaa suoriin ja välillisiin liikekumppaneihinsa sekä se, voiko yritys lisätä vaikutusvaltaansa.

(16) Tässä direktiivissä säädetyn huolellisuusvelvoitteeseen liittyvän prosessin olisi katettava vastuullista liiketoimintaa koskevissa OECD:n ohjeissa määritellyt kuusi vaihetta, joihin sisältyy yritysten huolellisuusvelvoitetta koskevia toimenpiteitä haitallisten ihmisoikeus- ja ympäristövaikutusten tunnistamiseksi ja niihin puuttumiseksi. Tämä sisältää seuraavat vaiheet: 1) huolellisuusvelvoitteen sisällyttäminen toimintapolitiikkoihin ja johtamisjärjestelmiin, 2) haitallisten ihmisoikeus- ja ympäristövaikutusten tunnistaminen ja arviointi, 3) toteutuneiden ja mahdollisten haitallisten ihmisoikeus- ja ympäristövaikutusten ehkäiseminen, lopettaminen tai minimoiminen, 4) toimenpiteiden tehokkuuden arviointi, 5) tiedottaminen ja 6) korjausmahdollisuuksien tarjoaminen.

(16 a) Huolellisuusvelvoitteen tuloksellisuuden lisäämiseksi ja yrityksille aiheutuvan rasitteen vähentämiseksi yrityksillä olisi oltava oikeus jakaa resursseja ja tietoja yritysryhmissään ja muiden oikeushenkilöiden kanssa voimassa olevan kansallisen ja unionin lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvan emoyhtiön olisi voitava täyttää joitakin huolellisuusvelvoitteita myös tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien tytäryritystensä puolesta. Koska emoyhtiö täyttäisi nämä huolellisuusvelvoitteet tytäryritysten puolesta, tytäryrityksiä olisi vaadittava täyttämään ainoastaan velvoitteet, jotka on niiden luonteen vuoksi täytettävä tytäryrityksen tasolla. Mahdollisuus täyttää velvoitteet ryhmätasolla olisi rajattava emoyhtiöihin ja tytäryrityksiin, jotka molemmat kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan. Tämä rajoitus on tarpeen hallinnollista täytäntöönpanoa varten silloin, kun emoyhtiön olisi vastattava huolellisuusvelvoitteiden täyttämisestä tytäryritysten hoidettavaksi jääviä velvoitteita lukuun ottamatta. Emoyhtiön valvontaviranomaisen olisi oltava toimivaltainen seuraamaan ja arvioimaan koko ryhmän huolellisuusvelvoitteiden täyttämistä, lukuun ottamatta tytäryritysten hoidettavaksi jääviä velvoitteita, joiden osalta asianomaisen tytäryrityksen valvontaviranomaisen olisi oltava toimivaltainen. Jos tytäryritys ei kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan, emoyhtiö ei voi täyttää huolellisuusvelvoitetta tytäryrityksen puolesta, koska tytäryritys ei ole velvollinen noudattamaan huolellisuusvelvoitetta. Tällaisessa tapauksessa emoyhtiön olisi katettava tytäryrityksen toiminta osana omia huolellisuusvelvoitteitaan. Jos tytäryritykset kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan mutta emoyhtiö ei, niiden olisi silti saatava jakaa resursseja ja tietoja yritysryhmän sisällä. Tytäryritykset olisivat kuitenkin vastuussa tämän direktiivin mukaisten huolellisuusvelvoitteiden täyttämisestä.

- (16 b) Huolellisuusvelvoitteiden täyttäminen ryhmätasolla ei saisi rajoittaa tytäryritysten siviilioikeudellista vastuuta vahingon kohteena olevien uhrien suhteen. Jos siviilioikeudellisen vastuun edellytykset täyttyvät, tytäryrityksen voitaisiin katsoa olevan vastuussa aiheutuneista vahingoista riippumatta siitä, onko huolellisuusvelvoitteen täyttänyt tytäryritys vai emoyhtiö tytäryrityksen puolesta.
- (16 c) Unionin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti yrityksiä tai oikeushenkilöitä ei tulisi velvoittaa ilmaisemaan liikekumppanilleen tietoja, jotka katsotaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2016/943³⁷ määritellyiksi liikesalaisuuksiksi, kun ne jakavat tietoja tästä direktiivistä johtuvien velvoitteiden noudattamiseksi.
- (17) Haitallisia ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksia saattaa esiintyä yritysten omissa toiminnoissa, niiden tytäryritysten toiminnoissa ja niiden toimintaketjuihin kuuluvien liikekumppaneiden toiminnoissa erityisesti raaka-aineiden hankinnan, valmistuksen sekä tuotteiden tai jätteiden loppukäsittelyn yhteydessä. Jotta huolellisuusvelvoitteella olisi merkitystä, sen olisi katettava haitalliset ihmisoikeus- ja ympäristövaikutukset, joita aiheutuu tuotteiden tuotannon, käytön ja hävittämisen tai palvelujen tarjoamisen elinkaaren valtaosan aikana yritysten omissa, niiden tytäryritysten ja niiden toimintaketjuihin kuuluvien liikekumppaneiden toiminnoissa.

---

³⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/943, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, julkistamattoman taitotiedon ja liiketoimintatiedon (liikesalaisuuksien) suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä ja ilmaisemiselta (EUVL L 157, 15.6.2016, s. 1).

(18) Toimintaketjun olisi katettava yrityksen tavaroiden tuotantoon ja toimittamiseen tai palvelujen tarjoamiseen liittyvä toiminta, johon olisi kuuluttava sellaisten suorien ja välillisten liikeyhteistyöjärjestelmien toiminta, jotka suunnittelevat, louhivat, valmistavat, kuljettavat, varastoivat ja toimittavat raaka-aineita, tuotteita tai tuotteiden osia tai tarjoavat yritykselle palveluja, jotka ovat tarpeen yrityksen toiminnan harjoittamiseksi. Toimintaketjun olisi katettava myös sellaisten suorien ja välillisten liikeyhteistyöjärjestelmien toiminta, jotka jakelevat, kuljettavat ja varastoivat tuotetta tai hävittävät tuotteen, mukaan lukien muun muassa tuotteen purkaminen, sen kierrätys, kompostointi tai kaatopaikalle vieminen, jos nämä toimet suoritetaan yritykselle tai yrityksen puolesta. Tuotteen hävittäminen kuluttajien toimesta olisi jätettävä toimintaketjun ulkopuolelle huolellisuusvelvoitteiden toteutettavuuden varmistamiseksi. Toimintaketjun ei myöskään pitäisi kattaa sellaisen tuotteen jakelua, kuljetusta, varastointia ja hävittämistä, joka kuuluu jäsenvaltion vientivalvonnan piiriin, millä tarkoitetaan joko Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/821³⁸ mukaista vientivalvontaa tai kansallisen vientivalvonnan alaisten aseiden, ammusten tai sotatarvikkeiden vientivalvontaa, sen jälkeen, kun tuotteen vienti on sallittu.

---

³⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/821, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, kaksikäyttötuotteiden vientiä, välitystä, teknistä apua, kauttakulkua ja siirtoa koskevan unionin valvontajärjestelmän perustamisesta (EUVL L 206, 11.6.2021, s. 1)

(19) Säänneltyjen rahoitusalan yritysten osalta termin 'toimintaketju' määritelmän **olisi myös sisällettävä tässä direktiivissä tarkoitettu** rahoituspalvelujen **tarjonta, jos jäsenvaltio päättää soveltaa tätä direktiiviä myös kyseisten palvelujen tarjoamiseen. Tällaisessa tapauksessa termin 'toimintaketju' määritelmää** olisi mukautettava niiden erityispiirteiden huomioon ottamiseksi, jotta voidaan ottaa huomioon toiminnot, jotka kohdentavat pääomaa ja tarjoavat vakuutusturvaa reaalitaloudelle. Sen vuoksi on aiheellista olla sisällyttämättä termin 'toimintaketju' määritelmään muita rahoituspalveluja kuin sellaisia palveluja, jotka suoraan johtavat pääoman kohdentamiseen tai riskin kattamiseen vakuutuksella tai jälleenvakuutuksella. Kun on kyse säännellyistä rahoitusalan yrityksistä, jotka tarjoavat rahoituspalveluja, tällaisten palvelujen tarjoamisen 'toimintaketju' olisi rajattava kyseisiä palveluja saavien vastapuolten ja sellaisten niiden tytäryritysten toimintaan, jotka hyötyvät palvelusta ja joiden toiminta liittyy kyseessä olevaan palveluun. Toimintaketjun ei tulisi kattaa kyseisten vastapuolten toimintaketjuihin kuuluvien liikekumppaneiden toimintaa. Rahoitusalan yrityksen toimintaketjun osaksi ei pitäisi katsoa vastapuolia, jotka ovat kotitalouksia tai luonnollisia henkilöitä ja jotka eivät toimi ammattimaisesti tai joilla ei ole liiketoimintaa, eikä pieniä ja keskisuuria yrityksiä.

(20) [...]

(21) Tämän direktiivin mukaan unioniin sijoittuneita yrityksiä, joilla on keskimäärin yli 500 työntekijää ja joiden maailmanlaajuinen nettoliikevaihto on yli 150 miljoonaa euroa viimeisimpänä tilivuotena, jolta on hyväksytty tai olisi pitänyt hyväksyä vuositilinpäätös, olisi vaadittava noudattamaan huolellisuusvelvoitetta edellyttäen, että ne ovat täyttäneet kyseiset kriteerit kahtena peräkkäisenä tilivuotena. Kun on kyse yrityksistä, jotka eivät täytä näitä edellytyksiä mutta joilla oli viimeistä tilivuotta edeltävänä tilivuotena keskimäärin yli 250 työntekijää ja joiden maailmanlaajuinen nettoliikevaihto oli yli 40 miljoonaa euroa ja jotka toimivat yhdellä tai useammalla suurivaikutuksisella alalla, huolellisuusvelvoitetta olisi sovellettava kolmen vuoden ajan tämän direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä asetetun määräajan päättymisestä, jotta voidaan säätää pidemmästä sopeutumisajasta, edellyttäen, että ne ovat täyttäneet kyseiset kriteerit kahtena peräkkäisenä tilivuotena. Jotta voidaan varmistaa, että rasite on oikeasuhteinen, tällaisilla suurivaikutuksisilla aloilla toimivia yrityksiä olisi vaadittava noudattamaan kohdennetumpaa huolellisuusvelvoitetta. Vuokratyöntekijät, myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/71/EY³⁹, sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2018/957⁴⁰, 1 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti lähetetyt vuokratyöntekijät olisi otettava mukaan laskettaessa vuokratyöntekijöitä käyttävän yrityksen työntekijöiden lukumäärää. Direktiivin 96/71/EY, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä (EU) 2018/957, 1 artiklan 3 kohdan a ja b alakohdan mukaiset lähetetyt työntekijät olisi otettava mukaan ainoastaan laskettaessa lähettävän yrityksen työntekijöiden lukumäärää. Kausityöntekijät olisi otettava mukaan laskettaessa työntekijöiden määrää suhteessa niiden kuukausien lukumäärään, joita varten heidät on palkattu.

---

³⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 96/71/EY palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijän lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon (EUVL L 18, 21.1.1997, s. 1).

⁴⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/957, annettu 28 päivänä kesäkuuta 2018, palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon annetun direktiivin 96/71/EY muuttamisesta (EUVL L 173, 9.7.2018, s. 16).

(22) Jotta voidaan ottaa huomioon kansainvälisten toimien ensisijaiset alat, joilla pyritään puuttumaan ihmisoikeus- ja ympäristökysymyksiin, tämän direktiivin soveltamiseksi suurivaikutuksisten alojen valinnan olisi perustuttava OECD:n nykyisiin alakohtaisiin huolellisuusvelvoitetta koskeviin ohjeisiin. Seuraavia aloja olisi pidettävä tässä direktiivissä suurivaikutuksisina: tekstiilien, nahan ja niihin liittyvien tuotteiden (myös jalkineiden) valmistus sekä tekstiilien, vaatteiden ja jalkineiden tukkukauppa; maatalous, metsätalous, kalastus (myös vesiviljely), elintarvikkeiden ja juomien valmistus ja maatalouden raaka-aineiden, elävien eläinten, puun, elintarvikkeiden ja juomien tukkukauppa; kaivannaisteollisuus toimintapaikasta riippumatta (mukaan lukien raakaöljy, maakaasu, kivihiili, ruskohiili, metallit ja metallimalmit sekä kaikki muut ei-metalliset mineraalit ja louhintatuotteet), perusmetallituotteiden, muiden ei-metallisten mineraalituotteiden ja metallituotteiden valmistus (lukuun ottamatta koneita ja laitteita) sekä mineraalivarojen ja mineraaleista valmistettavien perus- ja välituotteiden (mukaan lukien metallit ja metallimalmit, rakennusmateriaalit, polttoaineet, kemikaalit ja muut välituotteet) tukkukauppa. Näiden alojen olisi katsottava kattavan ne asiaankuuluvat toimialat, jotka liittyvät Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1893/2006⁴¹ vahvistettuun sovellettavaan tilastolliseen toimialaluokitukseen. Vaikka rahoitusala kuuluukin OECD:n alakohtaisten ohjeiden piiriin, sen ei sen erityispiirteiden, erityisesti toimintaketjun ja tarjottavien palvelujen vuoksi, pitäisi kuulua tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluviin suurivaikutuksiin aloihin. Samalla olisi varmistettava, että alan toteutuneisiin ja mahdollisiin haitallisiin vaikutuksiin puututaan laajemmin, sisällyttämällä soveltamisalaan myös erittäin suuret yritykset, jotka ovat säänneltyjä rahoitusalan yrityksiä, vaikka niillä ei olisikaan oikeudellista muotoa, johon liittyy rajoitettu vastuu.

---

⁴¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1893/2006, annettu 20 päivänä joulukuuta 2006, tilastollisen toimialaluokituksen NACE Rev. 2 vahvistamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3037/90 ja tiettyjen eri tilastoaloja koskevien yhteisön asetusten muuttamisesta (EUVL L 393, 30.12.2006, s. 1).

- (23) Jotta tällä direktiivillä voitaisiin kaikilta osin saavuttaa sen tavoitteet, jotka koskevat ihmisoikeuksien puolustamista ja haitallisia ympäristövaikutuksia yritysten, niiden tytäryritysten ja niiden toimintaketjuihin kuuluvien liikeyritysten toiminnan osalta, sen olisi katettava myös kolmansien maiden yritykset, joilla on merkittävää toimintaa EU:ssa. Direktiiviä olisi erityisesti sovellettava kolmansien maiden yrityksiin, joiden nettoliikevaihto unionissa oli vähintään 150 miljoonaa euroa viimeistä tilivuotta edeltävänä tilivuotena tai joiden nettoliikevaihto oli yli 40 miljoonaa euroa mutta alle 150 miljoonaa euroa unionissa viimeistä tilivuotta edeltävänä tilivuotena edellyttäen, että vähintään 20 miljoonaa euroa on syntynyt yhdellä tai useammalla suurivaikutuksisella alalla. Yritysten on täytettävä nämä edellytykset kahtena peräkkäisenä tilivuotena.
- (24) Kun määritellään soveltamisalaa suhteessa kolmansien maiden yrityksiin, olisi valittava kuvattu liikevaihtoa koskeva edellytys, sillä tämä luo alueellisen yhteyden kolmansien maiden yritysten ja unionin alueen välille. Liikevaihto osoittaa vaikutukset, joita kyseisten yritysten toiminnalla voi olla sisämarkkinoihin. Kansainvälisen oikeuden mukaisesti tällaiset vaikutukset ovat perusteluna sille, että unionin oikeutta sovelletaan kolmansien maiden yrityksiin. Jotta voitaisiin varmistaa, että kyseisiltä yrityksiltä yksilöidään asianmukainen liikevaihto, olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2013/34⁴² säädettyjä kolmansien maiden yritysten nettoliikevaihdon laskentamenetelmiä. Tämän direktiivin tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi työntekijöiden raja-arvoa ei puolestaan pitäisi soveltaa määritettäessä, mitkä kolmansien maiden yritykset kuuluvat tämän direktiivin soveltamisalaan, koska tässä direktiivissä tarkoitettu työntekijöiden käsite perustuu unionin oikeuteen, eikä sitä voida helposti saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä unionin ulkopuolella. Jos kolmansien maiden yritysten työntekijöiden määrittämiseksi ei ole olemassa selkeää ja johdonmukaista menetelmää, myöskään tilinpäätössäännöstoissa, tällainen työntekijöitä koskeva raja-arvo aiheuttaisi oikeudellista epävarmuutta ja valvontaviranomaisten olisi vaikea soveltaa sitä.

⁴² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/34/EU, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, tietyntyyppisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta (EUVL L 182, 29.6.2013, s. 19).

Liikevaihdon määritelmän olisi perustuttava direktiiviin 2013/34/EU, jossa unionin ulkopuolisten yritysten nettoliikevaihdon laskentamenetelmät on jo vahvistettu, koska liikevaihdon ja tulojen määritelmät ovat samanlaiset myös kansainvälisissä tilinpäätössäännöstöissä. Jotta voidaan varmistaa, että valvontaviranomainen tietää, mitkä kolmannen maan yritykset tuottavat tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvan vaaditun liikevaihdon unionissa, tässä direktiivissä olisi edellytettävä, että kolmannen maan yrityksen valtuutettu edustaja tai yritys itse ilmoittaa yrityksen kuulumisesta tämän direktiivin soveltamisalaan sen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle, jossa kolmannen maan yrityksen valtuutetulla edustajalla on kotipaikka tai johon se on sijoittautunut, ja jos tämä ei ole sama, sen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle, jossa yritys on tuottanut suurimman osan nettoliikevaihdostaan unionissa viimeistä tilivuotta edeltävänä tilivuotena. Mikäli se on tarpeen sen määrittämiseksi, missä jäsenvaltiossa kolmannen maan yritys on tuottanut suurimman osan nettoliikevaihdostaan unionissa, jäsenvaltio voi pyytää komissiota ilmoittamaan jäsenvaltiolle kolmannen maan yrityksen unionissa tuottamasta nettoliikevaihdosta. Komission olisi perustettava järjestelmä tällaisen tietojenvaihdon varmistamiseksi.

(25) Jotta kestävytyteen siirtymistä voitaisiin edistää mielekkäällä tavalla, tämän direktiivin mukaista huolellisuusvelvoitetta olisi sovellettava henkilöihin kohdistuviin haitallisiin ihmisoikeusvaikutuksiin, jotka johtuvat jonkin tämän direktiivin liitteessä I olevan I osan 1 jaksossa luetelluissa kansainvälisissä välineissä vahvistetun oikeuden loukkaamisesta. Ihmisoikeuksien kattavuuden varmistamiseksi, sellaisen ihmisoikeuden loukkaamisen, jota ei ole nimenomaisesti lueteltu liitteessä I olevan I osan 1 jaksossa ja jota yritys, sen tytäryritys tai liikekumppani voi loukata ja joka vahingoittaa suoraan liitteessä I olevan I osan 2 jaksossa luetelluilla ihmisoikeusvälineillä suojattua oikeudellista etua, olisi myös kuuluttava tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluviin haitallisiin ihmisoikeusvaikutuksiin edellyttäen, että asianomainen yritys olisi kohtuudella voinut tunnistaa tällaisen ihmisoikeusloukkauksen omassa toiminnassaan, tytäryrityksensä toiminnassa tai liikekumppaniensa toiminnassa, ottaen huomioon yksittäistapauksen kaikki merkitykselliset olosuhteet, kuten yrityksen liiketoiminnan luonne ja laajuus sekä yrityksen toimintaketju, toimiala, maantieteellinen konteksti ja toimintaympäristö. Huolellisuusvelvoitteen piiriin olisi otettava lisäksi haitalliset ympäristövaikutukset, jotka johtuvat jonkin tämän direktiivin liitteessä I olevassa II osassa luetellun kiellon tai velvoitteen rikkomisesta.

(26) Arvioidessaan haitallisia ihmisoikeusvaikutuksia yrityksillä on käytettävissään ohjeistusta, joka osoittaa, miten niiden toiminta voi vaikuttaa ihmisoikeuksiin ja minkälainen yritysten toiminta on kielletty kansainvälisesti tunnustettujen ihmisoikeuksien mukaisesti. Tällaisia ohjeita sisältyy esimerkiksi YK:n ohjaavien periaatteiden raportointikehykseen⁴³, YK:n ohjaavien periaatteiden tulkintaohjeeseen⁴⁴ ja liiketoiminnan oppaaseen Human Rights Translated 2.0: A Business Reference Guide⁴⁵.

(26 a) Jotta yritykset voisivat noudattaa ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskevaa huolellisuusvelvoitetta merkittävällä tavalla, niiden olisi kuultava sidosryhmiä koko sen ajan, jona huolellisuusvelvoitetta koskevia toimia toteutetaan. Yrityksen sidosryhmiin olisi kuuluttava yrityksen työntekijät, yhtiön tytäryritysten työntekijät, ammattijärjestöt ja työntekijöiden edustajat, kuluttajat ja muut henkilöt, ryhmät, yhteisöt tai toimijat, joiden oikeuksiin tai etuihin yrityksen, sen tytäryritysten tai liikekumppaneiden tuotteet, palvelut ja toiminta vaikuttavat tai voisivat vaikuttaa. Yksilöt, joihin vaikutukset mahdollisesti kohdistuvat, voivat olla esimerkiksi ihmisoikeuksien puolustajia koskevassa Yhdistyneiden kansakuntien julistuksessa tarkoitettuja ihmisoikeuksien ja ympäristön puolustajia. Ryhmät tai yhteisöt, joihin vaikutukset mahdollisesti kohdistuvat, voivat olla esimerkiksi alkuperäiskansojen oikeuksia koskevan Yhdistyneiden kansakuntien julistuksen nojalla suojeltuja alkuperäiskansoja. Toimijat, joihin vaikutukset mahdollisesti kohdistuvat, voivat olla esimerkiksi kansalaisjärjestöjä, kansallisia ihmisoikeusinstituutioita tai ympäristöalan organisaatioita.

---

⁴³ https://www.ungpreporting.org/wp-content/uploads/UNGPREportingFramework_withguidance2017.pdf

⁴⁴ <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Business/RtRInterpretativeGuide.pdf>

⁴⁵ https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/HRT_2_0_EN.pdf

(27) Jotta tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat yritykset voisivat noudattaa asianmukaista ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskevaa huolellisuusvelvoitetta niiden omassa, tytäryritystensä ja toimintaketjuihinsa kuuluvien liikekumppaneiden toiminnassa, niiden olisi sisällytettävä huolellisuusvelvoite yrityksen toimintapolitiikkoihin ja riskinhallintajärjestelmiin, tunnistettava mahdollisten tai toteutuneiden haitallisten ihmisoikeus- ja ympäristövaikutusten laajuus, ehkäistävä ja lievennettävä niitä sekä lopetettava ja minimoitava ne, perustettava valitusmenettely ja pidettävä sitä yllä, seurattava toteutettujen toimenpiteiden tehokkuutta tässä direktiivissä vahvistettujen vaatimusten mukaisesti ja tiedotettava julkisesti huolellisuusvelvoitteestaan. Jotta voidaan saada aikaan selkeyttä yrityksille, tässä direktiivissä olisi erotettava toisistaan erityisesti mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäisemistä ja lieventämistä koskevat toimet sekä niiden lopettamista – tai jos tämä ei ole mahdollista – toteutuneiden haitallisten vaikutusten minimointia koskevat toimet.

(28) Yritysten olisi sisällytettävä huolellisuusvelvoite toimintapolitiikkoihinsa ja riskinhallintajärjestelmiinsä ja otettava käyttöön huolellisuustavoitetta koskeva toimintapolitiikka sen varmistamiseksi, että huolellisuusvelvoite on osa yritysten toimintaperiaatteita ja riskinhallintajärjestelmiä asiaa koskevan kansainvälisen kehyksen mukaisesti. Huolellisuusvelvoitetta koskevaan toimintapolitiikkaan olisi sisällytettävä kuvaus yrityksen lähestymistavasta huolellisuusvelvoitteeseen, myös pitkällä aikavälillä, sekä käytäntesäännöt eli säännöt ja periaatteet, joita yrityksen työntekijöiden ja tytäryritysten sekä soveltuvissa tapauksissa yrityksen suorien ja välillisten liikekumppaneiden on noudatettava, sekä kuvaus huolellisuusvelvoitteen soveltamiseksi käyttöön otetuista prosesseista, mukaan lukien toimenpiteet, joilla käytäntesääntöjen noudattaminen todennetaan ja käytäntesääntöjen soveltaminen ulotetaan liikekumppaneihin. Käytäntesääntöjä olisi sovellettava kaikkiin asiaan liittyviin yrityksen toimintoihin ja toimintaan, myös hankinta- ja ostopäätöksiin. Yritysten olisi myös päivitettävä huolellisuusvelvoitetta koskeva toimintapolitiikkansa ilman aiheetonta viivytystä merkittävän muutoksen jälkeen mutta vähintään 24 kuukauden välein. Merkittävä muutos olisi katsottava sellaiseksi vallitsevan tilanteen muutokseksi, joka koskee yrityksen omaa toimintaa, sen tytäryritysten tai liikekumppaneiden toimintaa tai oikeudellista tai liiketoimintaympäristöä, tai miksi tahansa muuksi sellaiseksi merkittäväksi muutokseksi yrityksen tilanteessa, jonka perusteella yrityksen voidaan kohtuudella odottaa reagoivan siihen ja päivittävän toimintapolitiikkaansa. Esimerkkejä merkittävästä muutoksesta voivat olla tapaukset, joissa yritys toimii uudella toimialalla tai maantieteellisellä alueella, alkaa tuottaa uusia tuotteita tai muuttaa nykyisten tuotteiden tuotantotapaa käyttämällä teknologiaa, jolla voi olla suurempia haitallisia vaikutuksia, tai muuttaa yritysrakennettaan rakenneuudistuksen tai sulautumisten tai yritysostojen kautta. Huolellisuusvelvoitteen sisällyttäminen riskinhallintajärjestelmiin olisi ymmärrettävä asiaa koskevan kansainvälisen kehyksen mukaisesti siten, että varmistetaan huolellisuusvelvoitteiden käyttöönotto ja valvonta. Tämän velvoitteen täyttämiseksi yritysten olisi voitava järjestää asiat sisäisesti tarpeidensa mukaisesti esimerkiksi käyttämällä olemassa olevia hallintojärjestelmiä, perustamalla yrityksen riskinhallintajärjestelmä tai luomalla ihmisoikeus- ja ympäristövastaavan toimi.

- (29) Yritysten on huolellisuusvelvoitteiden noudattamiseksi toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä haitallisten vaikutusten tunnistamiseksi, ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi. 'Asianmukaisella toimenpiteellä' olisi tarkoitettava toimenpidettä, jolla voidaan saavuttaa huolellisuusvelvoitteen tavoitteet, jotka ovat oikeassa suhteessa haitallisen vaikutuksen vakavuuteen ja todennäköisyyteen ja jotka ovat kohtuudella yrityksen käytettävissä, ottaen huomioon kunkin tapauksen olosuhteet, mukaan lukien yrityksen liiketoiminnan luonne ja laajuus sekä talouden alan ja kunkin liikeyumppanin ominaispiirteet. Jos tarvittavia tietoja ei voida saada tosiasiallisten tai oikeudellisten esteiden vuoksi, esimerkiksi siksi, että liikeyumppani kieltäytyy antamasta tietoja eikä tietojen antoon velvoittamiselle ole oikeudellisia perusteita, tällaisia olosuhteita ei voida käyttää yhtiötä vastaan.

- (30) Tässä direktiivissä säädettyjen huolellisuusvelvoitteiden mukaisesti yrityksen olisi tunnistettava toteutuneet tai mahdolliset haitalliset ihmisoikeus- ja ympäristövaikutukset. Jotta haitalliset vaikutukset voidaan tunnistaa kattavasti, tällaisen tunnistamisen olisi perustuttava määrällisiin ja laadullisiin tietoihin. Esimerkiksi haitallisten ympäristövaikutusten osalta yrityksen olisi saatava tietoa perusolosuhteista toimintaketjujen korkeamman riskin tuotantopaikoissa tai -laitoksissa. Haitallisia vaikutuksia tunnistaessaan yrityksen olisi ensin voitava kartoittaa kaikki omat, tytäryritystensä ja, jos se liittyy niiden toimintaketjuihin, liikekumppaneidensa toiminta-alueet, ja saatujen tulosten pohjalta tehdä perusteellinen arviointi, jossa keskitytään alueisiin, joilla haitalliset vaikutukset todennäköisimmin esiintyvät tai joilla ne ovat merkittävimpiä. Haitallisia vaikutuksia tunnistaessaan yrityksen olisi otettava huomioon mahdolliset riskitekijät, kuten se, onko tytäryritys tai liikekumppani yritys, joka on rikkonut tämän direktiivin nojalla annettuja kansallisia säännöksiä. Yritys voi saada tarvittavat tiedot valvontaviranomaisten seuraamuksia sisältävistä päätöksistä, jotka sekä valvontaviranomaisten että valvontaviranomaisten eurooppalaisen verkoston olisi julkaistava, jotta yrityksillä olisi käytettävissään yksi ainoa tietolähde. Haitallisten vaikutusten tunnistamiseen olisi sisällyttävä ihmisoikeuksien ja ympäristötilanteen arviointi dynaamisesti ja säännöllisin väliajoin: ilman aiheutonta viivytystä merkittävän muutoksen jälkeen mutta vähintään 24 kuukauden välein toiminnan tai suhteen koko elinkaaren ajan. Merkittävä muutos olisi ymmärrettävä sellaiseksi vallitsevan olotilan muutokseksi, joka koskee yrityksen omaa, sen tytäryritysten tai liikekumppaneiden toimintaa, oikeudellista tai liiketoimintaympäristöä tai muuksi huomattavaksi muutokseksi yrityksen tilanteessa, mukaan lukien julkisesti saatavilla olevien tietojen pohjalta tai sidosryhmiä kuulemalla saatu tieto haitallisista vaikutuksista, jonka perusteella yrityksen voidaan kohtuudella odottaa reagoivan ja yksilöivän sen haitalliset vaikutukset, mahdollisesti priorisoivan niitä ja ehkäisevän tai lieventävän niitä tai lopettavan ne tai minimoivan niiden laajuuden. Esimerkkejä merkittävästä muutoksesta voivat olla tapaukset, joissa yritys toimii uudella toimialalla tai maantieteellisellä alueella, alkaa tuottaa uusia tuotteita tai muuttaa nykyisten tuotteiden tuotantotapaa käyttämällä teknologiaa, jolla on mahdollisesti suurempi haitallinen vaikutus, tai muuttaa yritysrakennettaan rakenneuudistuksen tai sulautumisten tai yritysostojen kautta. Rahoituspalveluja tarjoavien säänneltyjen rahoitusalan yritysten olisi tunnistettava haitalliset vaikutukset ainoastaan palvelua aloitettaessa, eikä niitä pitäisi vaatia arvioimaan haitallisia vaikutuksia dynaamisesti tai säännöllisin väliajoin.

Haitallisia vaikutuksia tunnistaessaan yritysten olisi myös tunnistettava ja arvioitava liikekumppanin liiketoimintamallin ja -strategioiden vaikutukset, mukaan lukien kaupankäynti-, hankinta- ja hinnoittelukäytännöt.

- (31) Jotta voitaisiin välttää aiheuttamasta kohtuutonta rasitetta pienemmille yrityksille, jotka toimivat tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvilla suurivaikutuksisilla aloilla, kyseiset yritykset olisi velvoitettava ainoastaan yksilöimään ne toteutuneet tai mahdolliset haitalliset vaikutukset, jotka ovat merkityksellisiä kyseisen alan kannalta.
- (32) Jos yritys ei pysty täysimääräisesti ehkäisemään, lieventämään, lopettamaan tai minimoimaan kaikkia tunnistettuja toteutuneita ja mahdollisia haitallisia vaikutuksia samanaikaisesti, sen olisi priorisoitava ne haitallisen vaikutuksen vakavuuden ja todennäköisyyden perusteella. Asiaa koskevan kansainvälisen kehityksen mukaisesti haitallisen vaikutuksen vakavuutta olisi arvioitava sen haitallisuuden (haitallisen vaikutuksen määrä), henkilöiden määrän tai vaikutuksen kohteena olevan ympäristön laajuuden (haitallisen vaikutuksen laajuus) ja ennen vaikutusta vallinneen tilanteen palauttamisen vaikeuden (haitallisen vaikutuksen korjaamattomuus) perusteella. Toisaalta yrityksen toteutunut tai mahdollinen vaikutus liikekumppaneihinsa, se, missä määrin yritys on osallinen haitalliseen vaikutukseen, sen läheisyys tytäryritykseen tai liikekumppaniin tai sen mahdollinen vastuu eivät ole merkityksellisiä tekijöitä haitallisten vaikutusten priorisoinnissa. Priorisoinnin tulosten perusteella yritys olisi velvoitettava puuttumaan vähemmän merkittäviin haitallisiin vaikutuksiin sen jälkeen, kun merkittävimmät haitalliset vaikutukset on käsitelty kohtuullisessa ajassa. Kohtuullista aikaa arvioitaessa olisi otettava asianmukaisesti huomioon yksittäisen tapauksen olosuhteet, mukaan lukien yrityksen resurssit ja toimiala, sen priorisoidun haitallisen vaikutuksen vakavuus, johon yritys puuttuu tietyn ajan puitteissa, sekä priorisoidun haitallisen vaikutuksen määrä tietyssä ajankohtana.

- (33) Jos yritys havaitsee mahdollisia haitallisia ihmisoikeus- tai ympäristövaikutuksia, sen olisi tässä direktiivissä säädettyjen huolellisuusvelvoitteiden mukaisesti toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä niiden ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi riittävästi. Jotta yritykset saisivat oikeudellista selkeyttä ja varmuutta, tässä direktiivissä olisi vahvistettava kaikki toimet, joita yritysten olisi odotettava toteuttavan mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi tarvittaessa olosuhteista riippuen. Arvioitaessa asianmukaisia toimenpiteitä haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi riittävästi on otettava asianmukaisesti huomioon niin sanottu 'yrityksen haitallisen vaikutuksen syntyyn osallisuuden taso' kansainvälisten kehysten mukaisesti ja yhtiön kyky vaikuttaa haitallisen vaikutuksen aiheuttavaan liikekumppaniin. Yritykset olisi veloitettava ehkäisemään tai lieventämään haitallisia vaikutuksia, jotka ne ovat aiheuttaneet itse (kansainvälisessä kehyksessä tarkoitettu ns. haitallisen vaikutuksen 'aiheuttaminen') tai yhdessä tytäryritystensä tai liikekumppaneidensa kanssa (kansainvälisessä kehyksessä tarkoitettu ns. 'myötävaikuttaminen' haitallisen vaikutuksen syntymiseen). Haitallisen vaikutuksen yhteinen aiheuttaminen ei rajoitu yrityksen ja sen tytäryrityksen tai liikekumppanin yhtäläiseen osallisuuteen haitallisen vaikutuksen synnyssä, vaan sen olisi katettava kaikki tapaukset, joissa yrityksen toimet tai laiminlyönnit aiheuttavat haitallisen vaikutuksen yhdessä tytäryritysten tai liikekumppaneiden toimien tai laiminlyöntien kanssa. Jos yritykset eivät aiheuta haitallisia vaikutuksia toimintaketjussaan itse tai yhdessä muiden oikeushenkilöiden kanssa, vaan haitallisen vaikutuksen aiheuttaa niiden toimintaketjuun kuuluva liikekumppani (kansainvälisessä kehyksessä tarkoitettu ns. suora yhteys haitalliseen vaikutukseen), ne olisi veloitettava käyttämään vaikutusvaltaansa ehkäistäkseen tai lieventääkseen tytäryritystensä tai liikekumppaneidensa aiheuttamia haitallisia vaikutuksia tai lisäämään niiden vaikutusvaltaa näin tehdäkseen. Käyttämällä ainoastaan haitallisen vaikutuksen 'aiheuttamisen' käsitettä edellä mainittujen kansainvälisissä kehyksissä käytettyjen termien sijasta vältetään sekaannukset kansallisissa oikeusjärjestelmissä esiintyvien nykyisten oikeudellisten termien kanssa ja katetaan samat mainituissa kehyksissä kuvatut syy-seuraussuhteet. Kansainvälisten kehysten mukaisesti yrityksen liikekumppania koskevaan vaikutusvaltaan olisi tässä yhteydessä sisällyttävä toisaalta yrityksen kyky vakuuttaa liikekumppani ehkäisemään haitallisia vaikutuksia (esimerkiksi markkinavoimien ja esivalintavaatimusten kautta tai kytkemällä liiketoiminnan kannustimet ihmisoikeuksien ja ympäristönsuojelun tasoon) ja toisaalta sen vaikutusvallan tai vipuvaikutuksen aste, jota yritys voi kohtuudella käyttää esimerkiksi tekemällä yhteistyötä kyseisen liikekumppanin kanssa tai toimimalla toisen yrityksen kanssa, joka on sen liikekumppanin välitön liikekumppani, johon liittyy haitallisia vaikutuksia.

- (34) Tämän direktiivin mukaisen ennaltaehkäisy- ja lieventämisvelvoitteen noudattamiseksi yrityksiä olisi tarvittaessa olosuhteista riippuen vaadittava toteuttamaan kaikki seuraavat toimet. Koska ennaltaehkäisevät toimet ovat monimutkaisia, yritysten olisi tarvittaessa laadittava ja pantava täytäntöön ennaltaehkäisyä koskeva toimintasuunnitelma. Yritysten olisi pyrittävä saamaan suoralta liikekumppaniltaan sopimukseen perustuvat vakuudet siitä, että se varmistaa käytännesääntöjen ja ennaltaehkäisyä koskevan toimintasuunnitelman noudattamisen, myös pyrkimällä saamaan vastaavat sopimukseen perustuvat vakuudet omilta kumppaneiltaan siltä osin kuin niiden toiminta on osa yritysten toimintaketjua. Sopimukseen perustuviin vakuuksiin olisi liitettävä asianmukaiset toimenpiteet vaatimusten noudattamisen todentamiseksi. Yritys olisi kuitenkin velvoitettava vain hakemaan sopimukseen perustuvia vakuuksia, koska niiden saaminen voi riippua olosuhteista. Mahdollisten haitallisten vaikutusten kattavan ehkäisemisen varmistamiseksi yritysten olisi myös tehtävä taloudellisia tai muita investointeja, joilla pyritään ehkäisemään haitallisia vaikutuksia, ja tehtävä yhteistyötä muiden yritysten kanssa. Yritysten olisi myös tarjottava kohdennettua ja oikeasuhteista tukea pk-yritykselle, joka on yrityksen liikekumppani, kun pk-yrityksen elinkelpoisuus voisi vaarantua; tuki voi olla rahoitusta esimerkiksi suoran rahoituksen, matalakorkoisten lainojen, raaka-aineiden hankintaa koskevien takuiden ja rahoituksen saamisessa avustamisen muodossa, käytännesääntöjen tai ennaltaehkäisyä koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanon helpottamista tai teknistä ohjausta esimerkiksi koulutuksen ja johtamisjärjestelmien päivittämisen muodossa. Pk-yrityksen elinkelpoisuuden vaarantumisen olisi tulkittava tarkoittavan, että se voi aiheuttaa pk-yrityksen konkurssin tai saattaa pk-yrityksen tilanteeseen, jossa sitä uhkaa konkurssi. **Rahoitusalan yritysten tarjotessa tässä direktiivissä tarkoitettuja rahoituspalveluja niiltä** ei pitäisi vaatia kohdennettua ja oikeasuhteista tukea pk-yritykselle, koska niiden toimintaketju ei kata pk-yrityksiä.
- (35) Jotta voidaan ottaa huomioon kaikki yrityksen vaihtoehdot tapauksissa, joissa mahdollisia vaikutuksia ei voida käsitellä kuvattujen ennaltaehkäisy- tai minimointitoimenpiteiden avulla, tässä direktiivissä olisi myös mainittava yrityksen mahdollisuus pyrkiä tekemään sopimus välillisen liikekumppanin kanssa yrityksen käytännesääntöjen tai ennaltaehkäisyä koskevan toimintasuunnitelman noudattamiseksi ja toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä sen todentamiseksi, että välillinen liikekumppani noudattaa sopimusta.

- (35 a) On mahdollista, että haitallisten vaikutusten ehkäiseminen edellyttää yhteistyötä toisen yrityksen kanssa, esimerkiksi välillisen liikekumppanin tasolla sellaisen yrityksen kanssa, jolla on suora sopimussuhde kyseisen välillisen liikekumppanin kanssa. Joissakin tapauksissa yhteistyö muiden yhteisöjen kanssa voisi olla ainoa realistinen tapa ehkäistä jopa suorien liikekumppaneiden aiheuttamia haitallisia vaikutuksia, jos yrityksen vaikutusvalta ei ole riittävä. Yrityksen olisi tehtävä yhteistyötä sen yhteisön kanssa, joka voi tehokkaimmin ehkäistä tai lieventää haitallisia vaikutuksia yksin tai yhdessä yrityksen tai muiden oikeushenkilöiden kanssa, sovellettavaa lainsäädäntöä, erityisesti kilpailulainsäädäntöä, noudattaen.
- (36) Jotta voidaan varmistaa, että mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäiseminen ja lieventäminen on tuloksellista, yritysten olisi asetettava etusijalle toiminta toimintaketjuun kuuluvien liikekumppaneiden kanssa sen sijaan, että ne lopettaisivat liikesuhteen viimeisenä keinona sen jälkeen, kun ne ovat yrittäneet ehkäistä ja lieventää mahdollisia haitallisia vaikutuksia siinä onnistumatta. Liikesuhteen lopettamisen viimeisenä keinona pitäisi tarkoittaa, että käytettävissä ei ole vähemmän jyrkkiä vaihtoehtoja, ja että vaikuttaa siltä, ettei ole juurikaan mahdollisuuksia lisätä yrityksen vaikutusvaltaa haitallisia vaikutuksia aiheuttaviin liikekumppaneihin. Direktiivissä olisi kuitenkin mainittava myös, niiden tapausten osalta, joissa kuvattujen ehkäisevien tai lieventävien toimenpiteiden avulla ei voida puuttua mahdollisiin haitallisiin vaikutuksiin, yritysten velvollisuus olla aloittamatta uusia suhteita tai laajentamatta olemassa olevia suhteitaan kyseisen liikekumppanin kanssa ja, jos niiden välisiin suhteisiin sovellettava laki antaa siihen mahdollisuuden, keskeyttää väliaikaisesti liikesuhteet kyseisen toiminnan osalta siten, että samalla jatketaan ennaltaehkäisy- ja lieventämistoimia, jos voidaan kohtuudella odottaa, että nämä pyrkimykset onnistuvat lyhyellä aikavälillä, tai lopettaa liikesuhde kyseisen toiminnan osalta. Jotta yritykset voisivat täyttää kyseisen velvoitteen, jäsenvaltioiden olisi säädettävä mahdollisuudesta väliaikaisesti keskeyttää tai lopettaa liikesuhde niiden lainsäädännön piiriin kuuluvien sopimusten osalta, lukuun ottamatta tapauksia, joissa osapuolet ovat lain nojalla velvollisia tekemään niitä, kuten pakollisen vakuutuksen tapauksessa. Pelkästään se, että kolmas maa ei ole ratifioinut tai pannut täytäntöön kansallisessa lainsäädännössään jotakin tämän direktiivin liitteessä I lueteltua välinettä, ei velvoita väliaikaisesti keskeyttämään tai lopettamaan liikesuhdetta.

(36 a) Joissakin tapauksissa yrityksiä ei pitäisi velvoittaa lopettamaan liikesuhdetta. Yrityksiä ei pitäisi vaatia lopettamaan liikesuhdetta, jos voidaan kohtuudella olettaa, että sen lopettaminen voisi johtaa vakavampiin haitallisiin vaikutuksiin. Tämä on linjassa kansainvälisen kehyksen kanssa, ja niiden edut, joihin haitalliset vaikutukset kohdistuvat, olisi otettava huomioon. Jos esimerkiksi lopetetaan liikesuhde, jossa on havaittu lapsityövoiman käytöstä johtuvia haitallisia vaikutuksia, lapsi voi altistua vielä vakavammille haitallisille ihmisoikeusvaikutuksille. Vastaavasti vakavampi haitallinen vaikutus voisi syntyä, jos työntekijät jäävät paitsi toimeentuloon riittävää palkkaa sen vuoksi, että heidän työnantajansa kanssa solmittu liikesuhde päättyy, jotta mahdollinen haitallinen vaikutus, joka muodostuu kollektiivisen neuvotteluoikeuden loukkaamisesta, saataisiin loppumaan. Yritystä ei myöskään pitäisi vaatia lopettamaan liikesuhdettaan sellaisen keskeisen liikekumppaninsa kanssa, joka toimittaa yrityksen liiketoiminnan kannalta olennaisia raaka-aineita, tuotteita tai palveluja, jos lopettaminen aiheuttaisi huomattavaa haittaa yritykselle. Huomattavan haitan olisi katsottava tarkoittavan kielteistä ja merkittävää vaikutusta yrityksen oikeudelliseen, rahoitukselliseen tai taloudelliseen tilanteeseen tai sen tuotantokapasiteettiin, myös pitkällä aikavälillä, kuten vaikutusta, joka aiheuttaa maksukyvyttömyyden todennäköisyyden. Jotta tämän direktiivin tavoitteiden saavuttaminen ei vaarantuisi, liikesuhteen lopettamatta jättämisestä koskevaan päätökseen olisi sovellettava myöhempiä ehtoja. Yritystä olisi vaadittava ilmoittautumaan valvontaviranomaiselle ja perustelemaan asianmukaisesti syyt, joiden perusteella liikesuhdetta ei lopeteta, ja seuraamaan edelleen mahdollista haitallista vaikutusta, toteuttamaan mahdollisia toimia haitallisen vaikutuksen ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi, arvioimaan säännöllisesti uudelleen päätöstä olla lopettamatta liikesuhdetta ja etsimään vaihtoehtoisia liikesuhteita. Oikeusvarmuuden parantamiseksi tämän direktiivin liikesuhteen lopettamista koskevia säännöksiä olisi sovellettava ainoastaan kaupallisiin sopimuksiin, jotka yritys on tehnyt sen jälkeen, kun määräaika tämän direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä on päättynyt.

(36 b) Kuten myös OECD:n toimintaohjeissa monikansallisille yrityksille korostetaan, rahoituspalvelujen erityispiirteet on otettava huomioon. Säänneltyjen rahoitusalan yritysten odotetaan ottavan haitalliset vaikutukset huomioon koko rahoitus- ja vakuutusprosessinsa ajan ja käyttävän niin kutsuttua vipuvaikutustaan vaikuttaakseen yrityksiin, joille ne tarjoavat rahoitusta tai vakuutuksia, yritysten mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi. Joissakin olosuhteissa rahoituspalvelujen välitön lopettaminen tai keskeyttäminen voi olla vaikeaa tai jopa mahdotonta (esimerkiksi pakollisen vakuutuksen tapauksessa). Muissa tapauksissa, joissa säännelty rahoitusalan yritys käyttää vipuvaikutusta, voi olla epäasianmukaista keskeyttää tai lopettaa rahoituspalvelut, koska äänestäminen ja vaikuttaminen, erityisesti kollektiivinen vaikuttaminen sijoittajien tai velkojien kanssa, voi parantaa mahdollisuuksia ehkäistä tai lieventää haitallisia vaikutuksia. Näistä syistä direktiivissä ei edellytetä säänneltyjen rahoitusalan yritysten väliaikaisesti keskeyttävän tai lopettavan liikesuhdetta **niiden tarjotessa tässä direktiivissä tarkoitettuja rahoituspalveluja**. Kyseisissä tapauksissa säänneltyjen rahoitusalan yritysten olisi edellytettävä jatkavan sekä haitallisten vaikutusten seurantaan että toimia niiden ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi.

(37) Suorien ja välillisten liikekumppaneiden osalta toimialan yhteistyö, toimialajärjestelmät ja useita sidosryhmiä käsittävät aloitteet voivat auttaa luomaan lisävaikutusta haitallisten vaikutusten tunnistamiseen, lieventämiseen ja ehkäisemiseen. Siksi yritysten olisi voitava tukeutua tällaisiin aloitteisiin tässä direktiivissä vahvistettujen huolellisuusvelvoitteidensa täytäntöönpanossa siinä määrin kuin tällaiset järjestelmät ja aloitteet soveltuvat kyseisten velvoitteiden täyttämisen tukemiseen. Yritykset voisivat arvioida omasta aloitteestaan näiden järjestelmien ja aloitteiden yhdenmukaistamista tämän direktiivin mukaisten velvoitteiden kanssa. Jotta voidaan varmistaa, että tällaisista aloitteista saadaan täydety tiedot, direktiivissä olisi myös viitattava komission ja jäsenvaltioiden mahdollisuuteen helpottaa tiedon levittämistä tällaisista järjestelmistä tai aloitteista ja niiden tuloksista. Komission olisi yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa annettava ohjeita toimialan järjestelmien ja sidosryhmien yhteisaloitteiden toimivuuden arvioimiseksi.

(38) Tässä direktiivissä säädettyjen huolellisuusvelvoitteiden mukaisesti, jos yritys havaitsee toteutuneita haitallisia ihmisoikeus- tai ympäristövaikutuksia, sen olisi toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä niiden lopettamiseksi. Voidaan olettaa, että yritys pystyy lopettamaan toteutuneet haitalliset vaikutukset omassa ja tytäryritystensä toiminnassa. Olisi kuitenkin selvennettävä, että liikesuhteissa, joissa haitallisia vaikutuksia ei voida lopettaa, yritysten olisi minimoitava tällaisten vaikutusten laajuus. Haitallisten vaikutusten laajuuden minimoinnissa olisi edellytettävä lopputulosta, joka on mahdollisimman lähellä haitallisten vaikutusten lopettamista. Oikeudellisen selkeyden ja oikeusvarmuuden varmistamiseksi yrityksille tässä direktiivissä olisi määriteltävä, mitä toimia yrityksiltä olisi edellytettävä toteutuneiden haitallisten ihmisoikeus- ja ympäristövaikutusten lopettamiseksi ja niiden laajuuden minimoimiseksi tarpeen mukaan olosuhteista riippuen. Arvioitaessa asianmukaisia toimenpiteitä haitallisten vaikutusten lopettamiseksi tai niiden laajuuden minimoimiseksi on otettava asianmukaisesti huomioon niin sanottu 'yrityksen haitalliseen vaikutukseen osallistumisen taso' kansainvälisten kehysten mukaisesti ja yrityksen kyky vaikuttaa haitallisen vaikutuksen aiheuttavaan liikekumppaniin. Yritykset olisi veloitettava lopettamaan tai minimoimaan haitalliset vaikutukset, joita ne aiheuttavat itse (kansainvälisessä kehyksessä tarkoitettu ns. haitallisen vaikutuksen 'aiheuttaminen') tai yhdessä tytäryhtiöidensä tai liikekumppaniensa kanssa (kansainvälisessä kehyksessä tarkoitettu ns. 'myötävaikuttaminen' haitallisen vaikutuksen syntyyn). Haitallisen vaikutuksen yhteinen aiheuttaminen ei rajoitu yrityksen ja sen tytäryrityksen tai liikekumppanin yhtäläiseen osallisuuteen haitallisen vaikutuksen syntyyn, vaan sen olisi katettava kaikki tapaukset, joissa yrityksen toimet tai laiminlyönnit aiheuttavat haitallisen vaikutuksen yhdessä tytäryritysten tai liikekumppanien toimien tai laiminlyöntien kanssa. Jos yritykset eivät aiheuta haitallisia vaikutuksia toimintaketjussaan itse tai yhdessä muiden oikeushenkilöiden kanssa, vaan haitallisen vaikutuksen aiheuttaa niiden toimintaketjuun kuuluva liikekumppani (kansainvälisessä kehyksessä tarkoitettu ns. 'suora yhteys' haitalliseen vaikutukseen), ne olisi veloitettava käyttämään vaikutusvaltaansa lopettaakseen tai minimoidakseen liikekumppaneidensa aiheuttamat haitalliset vaikutukset tai lisäämään niiden vaikutusvaltaa näin tehdäkseen. Käyttämällä ainoastaan haitallisen vaikutuksen 'aiheuttamisen' käsitettä edellä mainittujen kansainvälisissä kehyksissä käytettyjen termien sijasta vältetään sekaannukset kansallisissa oikeusjärjestelmissä esiintyvien nykyisten oikeudellisten termien kanssa ja katetaan samat mainituissa kehyksissä kuvatut syy-seuraussuhteet.

Kansainvälisten kehysten mukaisesti yrityksen liikekumppania koskevaan vaikutusvaltaan olisi tässä yhteydessä sisällyttävä toisaalta yrityksen kyky vakuuttaa liikekumppani ehkäisemään haitallisia vaikutuksia (esimerkiksi markkinavoimien ja esivalintavaatimusten kautta tai kytkemällä liiketoiminnan kannustimet ihmisoikeuksien ja ympäristönsuojelun tasoon) ja toisaalta sen vaikutusvallan tai vipuvaikutuksen aste, jota yritys voi kohtuudella käyttää esimerkiksi tekemällä yhteistyötä kyseisen liikekumppanin kanssa tai toimimalla toisen yrityksen kanssa, joka on sen liikekumppanin välitön liikekumppani, johon liittyy haitallisia vaikutuksia.

- (39) Tämän direktiivin mukaisen toteutuneiden haitallisten vaikutusten lopettamista ja niiden laajuuden minimoimista koskevan velvollisuuden noudattamiseksi yrityksiltä olisi tarvittaessa olosuhteista riippuen edellytettävä seuraavien toimien toteuttamista. Niiden olisi neutralisoitava haitallinen vaikutus tai minimoitava sen laajuus toiminnalla, jonka on oltava oikeassa suhteessa haitallisen vaikutuksen merkittävyyteen ja laajuuteen sekä yrityksen osallisuuteen haitallisen vaikutuksen synnyssä. Yritysten olisi laadittava ja pantava täytäntöön korjaava toimintasuunnitelma, jossa on kohtuulliset ja selkeästi määritellyt määräajat toimille ja laadulliset ja määrälliset indikaattorit parannusten mittaamiseksi, jos tämä on välttämätöntä sen vuoksi, että haitallista vaikutusta ei voida välittömästi lopettaa. Yritysten olisi myös pyrittävä saamaan suoralta liikekumppaniltaan sopimukseen perustuvat vakuudet siitä, että se varmistaa yrityksen käytäntönsäntöjen ja tarvittaessa ennaltaehkäisyä koskevan toimintasuunnitelman noudattamisen, myös pyrkimällä saamaan vastaavat sopimukseen perustuvat vakuudet omilta kumppaneiltaan siltä osin kuin niiden toiminta on osa yrityksen toimintaketjua. Sopimukseen perustuviin vakuuksiin olisi liitettävä asianmukaiset toimenpiteet vaatimusten noudattamisen todentamiseksi. Yritys olisi kuitenkin velvoitettava vain hakemaan sopimukseen perustuvia vakuuksia, koska niiden saaminen voi riippua olosuhteista. Yritysten olisi myös tehtävä taloudellisia ja muita investointeja, joiden tarkoituksena on haitallisen vaikutuksen lopettaminen tai minimointi, tarjottava kohdennettua ja oikeasuhteista tukea pk-yrityksille, jotka ovat yrityksen liikekumppaneita, jos pk-yrityksen elinkelpoisuus saattaa olla uhattuna, ja tehtävä yhteistyötä muiden yhteisöjen kanssa, tarvittaessa myös siinä tarkoituksessa, että voidaan parantaa yrityksen kykyä saada haitallinen vaikutus loppumaan. Pk-yrityksen elinkelpoisuuden vaarantumisen olisi tulkittava tarkoittavan, että se voi aiheuttaa pk-yrityksen konkurssin tai saattaa pk-yrityksen tilanteeseen, jossa sitä uhkaa konkurssi. **Rahoitusalan yritysten tarjotessa tässä direktiivissä tarkoitettuja rahoituspalveluja niiltä** ei pitäisi vaatia kohdennettua ja oikeasuhteista tukea pk-yritykselle, koska niiden toimintaketju ei kata pk-yrityksiä. Lisäksi yritysten olisi tarjottava vaikutuksille altistuville henkilöille ja yhteisöille korjaavia toimia, joiden olisi koostuttava taloudellisesta tai muusta kuin taloudellisesta korvauksesta, jonka olisi oltava oikeassa suhteessa haitallisen vaikutuksen merkitykseen (haitallisen vaikutuksen määrä, haitallisuus) ja laajuuteen (niiden henkilöiden lukumäärä tai ympäristön laajuus, joihin vaikutukset kohdistuvat) sekä yrityksen osallisuuteen haitallisen vaikutuksen synnyssä. Taloudellinen tai muu kuin taloudellinen korvaus voi koostua vaikutukselle altistuneen henkilön tai altistuneiden henkilöiden palauttamisesta tilanteeseen, jossa se olisi ollut tai ne olisivat olleet, jos haitallinen vaikutus ei olisi toteutunut.

- (40) Jotta voidaan ottaa huomioon kaikki yrityksen vaihtoehdot tapauksissa, joissa toteutuneita vaikutuksia ei voida käsitellä kuvattujen toimenpiteiden avulla, tässä direktiivissä olisi myös mainittava yrityksen mahdollisuus pyrkiä tekemään sopimus välillisen liikeyhteistyön kanssa yrityksen käytäntöjen tai korjaavan toimintasuunnitelman noudattamiseksi ja toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä sen todentamiseksi, että välillinen liikeyhteistyö noudattaa sopimusta.
- (41) Jotta voidaan varmistaa, että toteutuneiden haitallisten vaikutusten lopettaminen ja minimoiminen on tuloksellista, yritysten olisi asetettava etusijalle toiminta toimintaketjuun kuuluvien liikeyhteistyöryhmien kanssa sen sijaan, että ne lopettaisivat liikeyhteistyön, viimeisenä keinona, sen jälkeen, kun ne ovat yrittäneet lopettaa tai minimoida toteutuneet haitalliset vaikutukset siinä onnistumatta. Liikeyhteistyön lopettamisen viimeisenä keinona pitäisi tarkoittaa, että käytettävissä ei ole vähemmän jyrkkiä vaihtoehtoja, ja että vaikuttaa siltä, ettei ole juurikaan mahdollisuuksia lisätä yrityksen vaikutusvaltaa haitallisia vaikutuksia aiheuttaviin liikeyhteistyöryhmiin. Direktiivissä olisi kuitenkin viitattava myös niiden tapauksien osalta, joissa kuvattujen toimenpiteiden avulla ei voida lopettaa toteutuneita haitallisia vaikutuksia tai riittävällä tavalla minimoida niiden laajuutta, yritysten velvollisuuteen olla aloittamatta uusia suhteita tai laajentamatta olemassa olevia suhteitaan kyseisen liikeyhteistyön kanssa ja, jos niiden välisiin suhteisiin sovellettava laki antaa siihen mahdollisuuden, keskeyttää väliaikaisesti liikeyhteistyöt kyseisen toiminnan osalta ja pyrittävä samalla lopettamaan haitallinen vaikutus tai minimoimaan sen laajuus, jos voidaan kohtuudella odottaa, että nämä pyrkimykset onnistuvat lyhyellä aikavälillä, tai lopettaa liikeyhteistyö kyseisen toiminnan osalta. Jotta yhtiöt voisivat täyttää kyseisen velvoitteen, jäsenvaltioiden olisi säädettävä mahdollisuudesta väliaikaisesti keskeyttää tai lopettaa niiden lainsäädännön piiriin kuuluviin sopimuksiin perustuva liikeyhteistyö, lukuun ottamatta tapauksia, joissa osapuolet ovat lain nojalla velvollisia tekemään niitä, kuten pakollisen vakuutuksen tapauksessa. Pelkästään se, että kolmas maa ei ole ratifioinut tai pannut täytäntöön kansallisessa lainsäädännössään jotakin tämän direktiivin liitteessä I lueteltua välinettä, ei velvoita väliaikaisesti keskeyttämään tai lopettamaan liikeyhteistyötä.

(41 a) Joissakin tapauksissa yrityksiä ei pitäisi velvoittaa lopettamaan liikesuhdetta. Yrityksiä ei pitäisi vaatia lopettamaan liikesuhdetta, jos voidaan kohtuudella olettaa, että sen lopettaminen voisi johtaa vakavampiin haitallisiin vaikutuksiin. Tämä on linjassa kansainvälisen kehyksen kanssa, ja niiden edut, joihin haitalliset vaikutukset kohdistuvat, olisi otettava huomioon. Jos esimerkiksi lopetetaan liikesuhde, jossa on havaittu lapsityövoimaa, lapsi voi altistua vielä vakavammille haitallisille ihmisoikeusvaikutuksille. Vastaavasti vakavampi haitallinen vaikutus voisi syntyä, jos työntekijät jäävät paitsi toimeentuloon riittävää palkkaa sen vuoksi, että heidän työnantajansa kanssa solmittu liikesuhde päättyy, jotta kollektiivisen neuvotteluoikeuden loukkaamisesta muodostuva haitallinen vaikutus saataisiin loppumaan. Yritystä ei myöskään pitäisi vaatia lopettamaan liikesuhdettaan sellaisen keskeisen liikekumppaninsa kanssa, joka toimittaa yrityksen liiketoiminnan kannalta olennaisia raaka-aineita, tuotteita tai palveluja, jos lopettaminen aiheuttaisi huomattavaa haittaa yritykselle. Huomattavan haitan olisi katsottava tarkoittavan kielteistä ja merkittävää vaikutusta yrityksen oikeudelliseen, rahoitukselliseen tai taloudelliseen tilanteeseen tai sen tuotantokapasiteettiin, myös pitkällä aikavälillä, kuten vaikutusta, joka aiheuttaa maksukyvyttömyyden todennäköisyyden. Jotta tämän direktiivin tavoitteiden saavuttaminen ei vaarantuisi, liikesuhteen lopettamatta jättämistä koskevaan päätökseen olisi sovellettava myöhempiä ehtoja. Yritystä olisi vaadittava ilmoittautumaan valvontaviranomaiselle ja perustelemaan asianmukaisesti syyt, joiden perusteella liikesuhdetta ei lopeteta, ja seuraamaan edelleen toteutunutta haitallista vaikutusta, toteuttamaan mahdollisia toimia haitallisen vaikutuksen lopettamiseksi tai sen laajuuden minimoimiseksi, arvioimaan säännöllisesti uudelleen päätöstä olla lopettamatta liikesuhdetta ja etsimään vaihtoehtoisia liikesuhteita. Oikeusvarmuuden parantamiseksi tämän direktiivin liikesuhteen lopettamista koskevia säännöksiä olisi sovellettava ainoastaan kaupallisiin sopimuksiin, jotka yritys on tehnyt sen jälkeen, kun määräaika tämän direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä on päättynyt.

(41 b) Kuten myös OECD:n toimintaohjeissa monikansallisille yrityksille korostetaan, rahoituspalvelujen erityispiirteet on otettava huomioon. Säänneltyjen rahoitusalan yritysten odotetaan ottavan haitalliset vaikutukset huomioon koko rahoitus- ja vakuutusprosessinsa ajan ja käyttävän niin kutsuttua vipuvaikutustaan vaikuttaakseen yrityksiin, joille ne tarjoavat rahoitusta tai vakuutuksia, lopettaakseen yritysten haitalliset vaikutukset tai minimoidakseen niiden laajuuden. Joissakin olosuhteissa rahoituspalvelujen välitön lopettaminen tai keskeyttäminen voi olla vaikeaa tai jopa mahdotonta (esim. pakollisen vakuutuksen tapauksessa). Muissa tapauksissa, joissa säännelty rahoitusalan yritys käyttää vipuvaikutusta, voi olla epäasianmukaista keskeyttää tai lopettaa finanssipalvelut, koska äänestämisen ja vaikuttamisen, erityisesti kollektiivinen vaikuttaminen sijoittajien tai velkojien kanssa, voi parantaa mahdollisuuksia haitallisten vaikutusten lopettamiseen tai minimoimiseen. Näistä syistä direktiivissä ei edellytetä säänneltyjen rahoitusalan yritysten väliaikaisesti keskeyttävän tai lopettavan liikesuhdetta **niiden tarjotessa tässä direktiivissä tarkoitettuja rahoituspalveluja**. Kyseisissä tapauksissa säänneltyjen rahoitusalan yritysten olisi edellytettävä jatkavan sekä haitallisen vaikutuksen seurantaan että toimia haitallisen vaikutuksen lopettamiseksi tai sen laajuuden minimoimiseksi.

(42) Yritysten olisi annettava henkilöille ja järjestöille mahdollisuus tehdä niille valituksia suoraan, jos kyse on oikeutetusta huolesta, joka koskee toteutuneita tai mahdollisia haitallisia ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksia. Yrityksille aiheutuvan rasitteen vähentämiseksi niiden olisi voitava osallistua yhteistoimintaan perustuvaan valitusmenettelyyn, kuten yritysten yhdessä (esimerkiksi yritysryhmän) käyttöön ottamiin valitusmenettelyihin, toimialajärjestöjen tai useiden sidosryhmien aloitteiden kautta sen sijaan, että ne ottaisivat käyttöön oman valitusmenettelyn. Mahdollisuus tällaisten valitusten tekemiseen olisi annettava muun muassa ammattiliitoille ja muille työntekijöiden edustajille, jotka edustavat kyseisessä toimintaketjussa työskenteleviä henkilöitä, sekä asianomaiseen haitalliseen vaikutukseen liittyvillä aloilla toimiville kansalaisjärjestöille, jos niillä on tiedossaan mahdollinen tai toteutunut haitallinen vaikutus. Yritysten olisi otettava käyttöön oikeudenmukainen, helposti saatavilla oleva ja avoin menettely näiden valitusten käsittelemiseksi ja tiedotettava tarvittaessa tällaisista menettelyistä työntekijöille, ammattiliitoille ja muille työntekijöiden edustajille. Termi 'oikeudenmukainen, helposti saatavilla oleva ja avoin' olisi ymmärrettävä sellaisena kuin se on yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien Yhdistyneiden kansakuntien ohjaavien periaatteiden periaatteessa 31, jossa edellytetään, että menettelyt ovat laillisia, saavutettavia, ennakoitavia, tasapuolisia, avoimia, oikeuksien kanssa yhteensopivia ja jatkuvan oppimisen lähteitä. Menettelyssä olisi varmistettava valituksen tekijän henkilöllisyyden luottamuksellisuus ja tarvittavat toimenpiteet, joilla estetään kaikki yhtiön ja sen tytäryritysten vastatoimet. Vastatoimilla tarkoitetaan mitä tahansa suoraa tai välillistä tekoa tai tekemättä jättämistä, joka johtuu valituksen tekemisestä ja joka aiheuttaa tai voi aiheuttaa perusteetonta haittaa valituksen tekijälle. Mahdollisuus valitus- ja korjausmekanismin käyttöön ei saisi estää valituksen tekijää käyttämästä oikeussuojakeinoja tai esittämästä perusteltuja huolia valvontaviranomaisille. Kansainvälisten normien mukaisesti valituksen tekijöillä olisi oltava oikeus pyytää valituksen johdosta asianmukaisia jatkotoimia yritykseltä ja tavata yrityksen edustajia asianmukaisella tasolla, jotta voidaan keskustella valituksen aiheena olevista mahdollisista tai toteutuneista vakavista haitallisista vaikutuksista. Tämä mahdollisuus ei saisi johtaa kohtuuttomien pyyntöjen esittämiseen yrityksille.

(42 a) Koska luettelo henkilöistä tai organisaatioista, joilla on oikeus tehdä valitus, ja valitusten aihepiiri ovat laajempia, valitusmenettely ymmärretään oikeudellisesti yritysten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2019/1937⁴⁶ mukaisesti perustamasta sisäisestä ilmoitusmenettelystä erilliseksi mekanismiksi. Jos kyseisen direktiivin aineelliseen soveltamisalaan kuuluvaa unionin tai kansallisen lainsäädännön rikkomista voidaan pitää haitallisena vaikutuksena ja ilmoituksen tekijä henkilö on yrityksen työntekijä, johon haitallinen vaikutus suoraan kohdistuu, henkilö voi käyttää molempia menettelyjä eli tämän direktiivin mukaista valitusmekanismia ja kyseisen direktiivin mukaista sisäistä ilmoitusmenettelyä. Jos kuitenkin jokin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, henkilö voi edetä asiassa vain yhtä menettelyä käyttäen.

---

⁴⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1937, annettu 23 päivänä lokakuuta 2019, unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta (EUVL L 305, 26.11.2019, s. 17).

(43) Yritysten olisi seurattava huolellisuusvelvoitetta koskevien toimenpiteidensä täytäntöönpanoa ja tuloksellisuutta ottaen asianmukaisesti huomioon sidosryhmiltä saadut merkitykselliset tiedot. Niiden olisi arvioitava säännöllisesti omia toimiaan sekä tytäryritystensä ja yrityksen toimintaketjuihin liittyvien liikekumppaneiden toimia ja toimenpiteitä seuratakseen haitallisten ihmisoikeus- ja ympäristövaikutusten tunnistamisen, ehkäisemisen ja lieventämisen, lopettamisen ja niiden laajuuden minimoimisen tuloksellisuutta. Tällaisilla arvioinneilla olisi todennettava, että haitalliset vaikutukset tunnistetaan asianmukaisesti, että huolellisuusvelvoitetta koskevat toimenpiteet pannaan täytäntöön ja että haitalliset vaikutukset on tosiasiallisesti estetty tai lopetettu. Jotta voidaan varmistaa, että tällaiset arvioinnit ovat ajan tasalla, niitä olisi tehtävä ilman aiheutonta viivytystä merkittävän muutoksen jälkeen mutta vähintään 24 kuukauden välein ja niitä olisi tarkistettava tällä välin, kun on perusteltua syytä uskoa, että on muodostunut merkittävä uusi haitallisten vaikutusten riski. Merkittävä muutos olisi ymmärrettävä sellaiseksi vallitsevan tilanteen muutokseksi, joka koskee yrityksen omaa toimintaa, sen tytäryritysten tai liikekumppanien toimintaa tai oikeudellista tai liiketoimintaympäristöä, tai miksi tahansa muuksi sellaiseksi merkittäväksi muutokseksi yrityksen tilanteessa, mukaan lukien julkisesti saatavilla olevien tietojen pohjalta tai sidosryhmiä kuulemalla saatu tieto haitallisesta vaikutuksesta, jonka perusteella yrityksen voidaan kohtuudella odottaa reagoivan siihen tai arvioivan sitä. Esimerkkejä merkittävästä muutoksesta voivat olla tapaukset, joissa yritys toimii uudella toimialalla tai maantieteellisellä alueella, alkaa tuottaa uusia tuotteita tai muuttaa nykyisten tuotteiden tuotantotapaa käyttämällä teknologiaa, jolla on mahdollisesti suurempi haitallinen vaikutus, tai muuttaa yritysrakennettaan rakenneuudistuksen tai sulautumisten tai yritysostojen kautta. Rahoitusalan yritysten olisi arvioitava säännöllisesti ainoastaan omia toimiaan, [...] tytäryritystensä toimia [...] **ja tässä direktiivissä tarkoitettuja rahoituspalveluja liikekumppaneilleen tarjotessaan** [...] sellaisten toimenpiteiden tuloksellisuutta, joita on toteutettu mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi tai ennen rahoituspalvelujen tarjoamista asianomaiselle liikekumppanille tunnistetun toteutuneen haitallisen vaikutuksen lopettamiseksi tai sen laajuuden minimoimiseksi. Rahoitusalan yrityksiltä ei pitäisi vaatia lisäarviointeja niiden liikekumppaneista, **joille ne tarjoavat tässä direktiivissä tarkoitettuja palveluja**, koko liikekumppanin kanssa solmitun suhteen aikana.

- (44) Yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevissa YK:n suuntaviivoissa ja OECD:n kehyksessä vahvistettujen voimassa olevien kansainvälisten normien mukaisesti huolellisuusvelvoitteeseen kuuluu tiedottaa ulkoisesti huolellisuusvelvoitetta koskevista toimintaperiaatteista, prosesseista ja toiminnasta, joita on toteutettu toteutuneiden tai mahdollisten haitallisten vaikutusten tunnistamiseksi ja torjumiseksi, mukaan lukien kyseisten toimien havainnot ja tulokset. Direktiivissä 2013/34/EU vahvistetaan tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien yritysten kestävää toimintaa koskevat asiaankuuluvat raportointivelvoitteet. Päällekkäisten raportointivelvoitteiden välttämiseksi tässä direktiivissä ei tulisi ottaa käyttöön uusia raportointivelvoitteita direktiivissä 2013/34/EU säädettyjen lisäksi niiden yritysten osalta, jotka kuuluvat kyseisen direktiivin soveltamisalaan, mikä koskee myös sen mukaisesti kehitettäviä raportointistandardeja. Jotta tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat yritykset, joihin ei sovelleta direktiiviä 2013/34/EU, voisivat täyttää viestintävelvoitteensa osana tämän direktiivin mukaista huolellisuusvelvoitettaan, niiden olisi julkaistava verkkosivustollaan vuosittainen selvitys tilivuodesta jollakin kansainvälisessä liiketoiminnassa yleisesti käytetyllä kielellä.

- (45) Komission olisi jäsenvaltioita ja asianomaisia sidosryhmiä kuultuaan annettava ohjeita mallisopimuslausekkeista helpottaakseen yritysten tehtävää noudattaa huolellisuusvelvoitteitaan toimintaketjunsä kaikissa vaiheissa, mikä myös rajoittaisi noudattamisesta aiheutuvan taakan siirtämistä niiden liikeyumppaneina toimiville pk-yrityksille.
- (46) Tarjotakseen tukea ja käytännön välineitä yrityksille tai jäsenvaltioiden viranomaisille sen suhteen, miten yritysten olisi täytettävä huolellisuusvelvoitteensa, komission olisi annettava ohjeita, myös tiettyjä aloja varten tai tietyistä haitallisista vaikutuksista tai tämän direktiivin ja sellaisten muiden unionin säädösten vuorovaikutuksesta, joilla pyritään samoihin tavoitteisiin ja joissa säädetään laajemmista tai täsmällisemmistä velvoitteista, asiaankuuluvia kansainvälisiä ohjeita ja normeja viitteenä käyttäen ja kuultuaan sitä ennen jäsenvaltioita ja sidosryhmiä, Euroopan unionin perusoikeusvirastoa, Euroopan ympäristökeskusta ja tarvittaessa sellaisia kansainvälisiä elimiä, joilla on huolellisuusvelvoitetta koskevaa asiantuntemusta.
- (47) Vaikka pk-yritykset eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan, sen säännökset voivat vaikuttaa niihin niiden toimeksisaajina tai alihankkijoina (suorat tai välilliset liikeyumppanit) toimivien yritysten kautta, joihin direktiiviä sovelletaan. Tavoitteena on kuitenkin keventää pk-yrityksille aiheutuvaa taloudellista tai hallinnollista taakkaa, sillä monilla niistä on jo nyt vaikeuksia selvitä maailmanlaajuisen talous- ja terveyskriisin kurimuksessa. Tukeakseen pk-yrityksiä jäsenvaltioiden olisi perustettava ja ylläpidettävä yksin tai yhdessä tähän tarkoitettuja verkkosivustoja, portaaleja tai alustoja tietojen ja tuen antamiseksi yrityksille, ja jäsenvaltiot voisivat myös tukea taloudellisesti pk-yrityksiä ja auttaa niitä kehittämään valmiuksiaan. Yrityksiä, joilla on liikeyumppaninaan pk-yritys, kehoitetaan myös tukemaan näitä yrityksiä huolellisuusvelvoitetta koskevien toimenpiteiden noudattamisessa, jos tällaiset vaatimukset uhkaavat vaarantaa pk-yrityksen elinkelpoisuuden, sekä asettamaan pk-yrityksille oikeudenmukaisia, kohtuullisia, syrjimättömiä ja oikeasuhteisia vaatimuksia.

- (48) Täydentääkseen jäsenvaltioiden pk-yrityksille tarjoamaa tukea komissio voi hyödyntää käytössä olevia unionin välineitä, hankkeita ja muita toimia huolellisuusvelvoitteen täytäntöönpanossa unionissa ja kolmansissa maissa. Se voi ottaa käyttöön uusia tukitoimenpiteitä, joilla autetaan yrityksiä, myös pk-yrityksiä, huolellisuusvelvoitteissa, ja perustaa seurantakeskuksen toimintaketjun avoimuuden varmistamista sekä sidosryhmien yhteisaloitteiden helpottamista varten.
- (49) Komissio voisi täydentää jäsenvaltioiden tukitoimenpiteitä unionin jo toteuttaman toiminnan pohjalta tukeakseen tuotantoketjun alkupäässä olevia talouden toimijoita kehittämään valmiuksiaan ehkäistä tehokkaasti toimintansa ja liikesuhteidensa haitallisia ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksia kiinnittäen erityistä huomiota pienviljelijöiden kohtaamiin haasteisiin. Unionia ja jäsenvaltioita kannustetaan toimivaltuuksiensa puitteissa käyttämään naapuruus- ja kehitysyhteistyövälineitään sekä kansainvälisen yhteistyön välineitään tukeakseen kolmansien maiden hallituksia ja tuotantoketjun alkupäässä olevia talouden toimijoita sellaisten haitallisten ihmisoikeus- ja ympäristövaikutusten torjumisessa, joita aiheutuu niiden toiminnasta ja alkupään liikesuhteista. Tähän voi kuulua kumppanimaiden hallitusten, paikallisen yksityisen sektorin ja sidosryhmien kanssa tehtävää yhteistyötä haitallisten ihmisoikeus- ja ympäristövaikutusten perimmäisiin syihin puuttumiseksi.
- (50) Jotta voidaan varmistaa, että tällä direktiivillä edistetään ilmastonmuutoksen torjumista, yritysten olisi hyväksyttävä suunnitelma, jolla varmistetaan, että yrityksen liiketoimintamalli ja -strategia ovat linjassa kestävään talouteen siirtymisen ja ilmaston lämpenemisen rajoittamisen 1,5 celsiusasteeseen kanssa Pariisin sopimuksen mukaisesti. Jos ilmastonmuutos on tunnistettu tai olisi pitänyt tunnistaa yrityksen toiminnan pääasialliseksi riskiksi tai pääasialliseksi vaikuttajaksi, yrityksen olisi sisällytettävä suunnitelmaansa kasvihuonepäästöjen vähentämistä koskevat tavoitteet.
- (51) [...]

- (52) Jotta tämän direktiivin tehokas valvonta ja tarvittaessa täytäntöönpano voidaan toteuttaa kolmansien maiden yritysten osalta, näiden yritysten olisi nimettävä unioniin valtuutettu edustaja, jolla on tarvittavat valtuudet ja joka toimittaa tietoja niiden valtuutetuille edustajille. Valtuutetun edustajan olisi voitava toimia myös yhteyshenkilönä edellyttäen, että tämän direktiivin asiaa koskevia vaatimuksia noudatetaan. Jos kolmannen maan yritys ei nimeä valtuutettua edustajaa, kaikilla jäsenvaltioilla, joissa yritys toimii, olisi oltava toimivalta valvoa tämän velvoitteen täyttämistä, erityisesti oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön nimeämiseksi johonkin niistä jäsenvaltioista, joissa yritys toimii, kansallisessa lainsäädännössä vahvistetun täytäntöönpanon valvontaa koskevan kehyksen mukaisesti. Tällaisen valvonnan käynnistävien jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava asiasta muiden jäsenvaltioiden valvontaviranomaisille valvontaviranomaisten eurooppalaisen verkoston kautta, jotta muut jäsenvaltiot eivät ryhtyisi valvontatoimenpiteisiin.
- (53) Jotta voidaan varmistaa yritysten huolellisuusvelvoitteiden moitteettoman täytäntöönpanon seuranta ja tämän direktiivin asianmukainen täytäntöönpano, jäsenvaltioiden olisi nimettävä yksi tai useampi kansallinen valvontaviranomainen. Näiden valvontaviranomaisten olisi oltava julkisia, riippumattomia tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvista yrityksistä tai muista markkinaintresseistä, eikä niillä saisi olla eturistiriitoja. Jäsenvaltioiden olisi kansallisen lainsäädännön mukaisesti varmistettava toimivaltaisen viranomaisen asianmukainen rahoitus. Niillä olisi oltava oikeus suorittaa tutkimuksia, omasta aloitteestaan tai tämän direktiivin nojalla esitettyjen perusteltujen huolenaiheiden pohjalta. Jäsenvaltiot voisivat yksilöidä alakohtaisen lainsäädännön mukaiset toimivaltaiset viranomaiset, jos niillä on sellaisia, tämän direktiivin soveltamisesta vastaaviksi niiden toimivaltaan kuuluvilla aloilla. Ne voisivat nimetä säänneltyjen rahoitusalan yritysten valvonnasta vastaavat viranomaiset myös tässä direktiivissä tarkoitetuiksi valvontaviranomaisiksi.

(54) Jotta voidaan varmistaa tämän direktiivin kansallisten täytäntöönpanotoimenpiteiden tehokkuus, jäsenvaltioiden olisi säädettävä näiden toimenpiteiden rikkomista koskevista varoittavista, oikeasuhteisista ja tehokkaista seuraamuksista. Jotta tällainen seuraamusjärjestelmä olisi tehokas, kansallisten valvontaviranomaisten määräämiin seuraamuksiin olisi kuuluttava taloudellisia seuraamuksia. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että taloudellinen seuraamus on sitä määrättäessä oikeassa suhteessa yrityksen maailmanlaajuiseen nettoliikevaihtoon. Tämän ei kuitenkaan pitäisi velvoittaa jäsenvaltioita perustamaan taloudellista seuraamusta kaikissa tapauksissa yksinomaan yrityksen nettoliikevaihtoon. Jäsenvaltioiden olisi voitava joustavasti perustaa seuraamus myös muihin kriteereihin, kuten yrityksen taloudelliseen tilanteeseen. Jäsenvaltioiden olisi päätettävä kansallisen lainsäädännön mukaisesti, olisiko valvontaviranomaisten määrättävä seuraamukset suoraan, yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa vai saattamalla asia toimivaltaisten oikeusviranomaisten käsiteltäväksi. Jotta voidaan varmistaa tässä direktiivissä vahvistettujen sääntöjen soveltamisen julkinen valvonta, valvontaviranomaisten päätökset, jotka koskevat yrityksille tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisen lainsäädännön säännösten noudattamatta jättämisen vuoksi määrättyjä seuraamuksia, olisi julkaistava, lähetettävä valvontaviranomaisten eurooppalaiselle verkostolle ja pidettävä julkisesti saatavilla vähintään kolmen vuoden ajan. Julkaistun päätöksen ei tulisi sisältää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679⁴⁷ tarkoitettuja henkilötietoja. Yrityksen nimen julkaiseminen on sallittua, vaikka se sisältäisi luonnollisen henkilön nimen.

---

⁴⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

- (55) Jotta voidaan varmistaa tämän direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten johdonmukainen soveltaminen ja täytäntöönpano, kansallisten valvontaviranomaisten olisi tehtävä yhteistyötä ja koordinoitava toimintaansa. Tätä varten komission olisi perustettava valvontaviranomaisten eurooppalainen verkosto ja valvontaviranomaisten olisi avustettava toisiaan tehtäviensä suorittamisessa ja tarjottava keskinäistä avunantoa.
- (56) Jotta voidaan varmistaa tosiasiallinen korvaus haitallisten vaikutusten uhreille, jäsenvaltiot olisi veloitettava vahvistamaan säännöt, jotka koskevat yritysten siviilioikeudellista vastuuta luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle aiheutuneesta vahingosta, sillä edellytyksellä, että yritys on tahallisesti tai tuottamuksellisesti jättänyt ehkäisemättä ja lieventämättä mahdollisia haitallisia vaikutuksia tai jättänyt lopettamatta toteutuneet vaikutukset ja minimoimatta niiden laajuutta, ja tällaisen laiminlyönnin seurauksena on aiheutunut vahinkoa luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle. Henkilön suojelluille oikeudellisille eduille aiheutunut vahinko, kuten kuolema, ruumiillinen tai psyykkinen vahinko, henkilökohtaisen vapauden menetys, ihmisarvon menetys tai henkilön omaisuuden vahingoittuminen, olisi ymmärrettävä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Edellytys, jonka mukaan vahingon on täytynyt aiheutua henkilölle siksi, että yritys ei ole noudattanut velvoitetta puuttua haitalliseen vaikutukseen, kun liitteessä I luetellun oikeuden, kiellon tai velvoitteen, jonka väärinkäyttö tai rikkominen johtaa haitalliseen vaikutukseen, johon olisi pitänyt puuttua, tarkoituksena on suojella luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolle vahinko on aiheutunut, olisi ymmärrettävä siten, että se ei kata välillistä vahinkoa (joka aiheutuu välillisesti muille henkilöille, jotka eivät ole haitallisten vaikutusten uhreja ja joita liitteessä I luetellut oikeudet, kiellot tai velvoitteet eivät suojele). Jos esimerkiksi yrityksen työntekijälle on aiheutunut vahinkoa siitä, että yritys on rikkonut turvallisuusnormeja työpaikalla, tällaisen työntekijän vuokranantajan ei pitäisi voida nostaa kannetta yritystä vastaan sellaisen taloudellisen menetyksen vuoksi, joka on aiheutunut siitä, että työntekijä ei pysty maksamaan vuokraa. Syy-yhteyttä ei säännellä tällä direktiivillä, paitsi siltä osin, että yritysten ei pitäisi katsoa olevan vastuussa, jos vahingon aiheuttavat ainoastaan yritysten toimintaketjuun kuuluvat liikekumppanit (niin sanottu 'suora yhteys'). Uhreilla olisi oltava oikeus täyteen korvaukseen aiheutuneesta vahingosta kansallisen lainsäädännön ja tällaisen yhteisen periaatteen mukaisesti. Vahingonkorvauksiin (ts. rankaiseviin vahingonkorvauksiin) tai muihin liiallisten korvausten muotoihin perustuvat pelotteet olisi kiellettävä.

- (57) Yrityksen ei pitäisi olla vastuussa vahingosta, joka olisi aiheutunut samassa laajuudessa, vaikka yritys olisi toteuttanut toimia tämän direktiivin mukaisesti. Koska haitalliset vaikutukset olisi priorisoitava niiden vakavuuden ja todennäköisyyden mukaan ja niihin olisi puututtava asteittain, niin jos ei ole mahdollista puuttua kaikkiin tunnistettuihin haitallisiin vaikutuksiin täysimääräisesti samaan aikaan, yrityksen ei myöskään pitäisi olla vastuussa vahingoista, jotka johtuvat vähemmän merkittävistä haitallisista vaikutuksista, joihin ei ole vielä puututtu. Yrityksen haitallisten vaikutusten priorisoinnin oikeellisuutta olisi kuitenkin arvioitava määritettäessä, täyttyivätkö yrityksen vastuun edellytykset osana sen arviointia, onko yritys rikkonut velvollisuuttaan puuttua asianmukaisesti tunnistettuihin haitallisiin vaikutuksiin.
- (58) Vastuuta koskevalla järjestelyllä ei säännellä sitä, kenen olisi osoitettava, että yrityksen toiminta oli asian olosuhteissa kohtuullisen riittävää, siksi tämä kysymys on jätetty kansallisessa lainsäädännössä ratkaistavaksi. Tällä direktiivillä ei myöskään säännellä sitä, kuka voi nostaa kanteen kansallisissa tuomioistuimissa ja millä edellytyksillä siviilioikeudellinen menettely voidaan panna vireille, joten tämä kysymys jätetään kansallisen lainsäädännön varaan. Jäsenvaltiot voivat esimerkiksi päättää, että vain uhri voi nostaa kanteen kansallisissa tuomioistuimissa tai että kansalaisjärjestö, ammattiliitto tai muu oikeushenkilö voi nostaa kanteen uhrin puolesta.

- (59) Siviilioikeudellista vastuuta koskevien sääntöjen osalta yrityksen siviilioikeudellinen vastuu vahingoista, joita aiheutuu siitä, että se ei ole noudattanut huolellisuusvelvoitetta riittävällä tavalla, ei rajoita sen tytäryritysten tai toimintaketjuun kuuluvien suorien tai välillisten liikekumppaneiden siviilioikeudellista vastuuta. Kun yritys on aiheuttanut vahingon yhdessä tytäryrityksensä tai liikekumppaninsa kanssa, sen olisi oltava yhteisvastuussa kyseisen tytäryrityksen tai liikekumppanin kanssa. Tämä ei rajoita sellaisen kansallisen lainsäädännön soveltamista, joka koskee yhteisvastuun edellytyksiä tai takautumisoikeuksia yhden yhteisvastuullisen osapuolen maksamaan täyteen korvaukseen.
- (59 a) Tämän direktiivin mukaiset siviilioikeudellista korvausvastuuta koskevat säännöt eivät saisi rajoittaa sellaisten siviilioikeudellista korvausvastuuta koskevien unionin tai kansallisten sääntöjen soveltamista, jotka liittyvät haitallisiin ihmisoikeusvaikutuksiin tai haitallisiin ympäristövaikutuksiin ja joissa säädetään korvausvastuusta tämän direktiivin soveltamisalaan kuulumattomissa tilanteissa tai ankarammasta korvausvastuusta kuin tässä direktiivissä. Tiukempi vastuujärjestelmä olisi myös katsottava kansalliseksi siviilioikeudellisen vastuun järjestelmäksi, jossa ei määrätä tässä direktiivissä säädetyistä poikkeuksista, kuten haitallisten vaikutusten priorisoinnista.
- (60) Haitallisista ympäristövaikutuksista johtuvan siviilioikeudellisen vastuun osalta vahinkoa kärsineet henkilöt voivat hakea korvausta tämän direktiivin nojalla, vaikka ne olisivat päällekkäisiä ihmisoikeusvaatimusten kanssa.

- (61) Jotta voidaan varmistaa, että ihmisoikeus- ja ympäristövahinkojen uhrit voivat nostaa vahingonkorvauskanteen ja vaatia korvausta vahingosta, jonka yritys on tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheuttanut jättämällä noudattamatta tästä direktiivistä johtuvia huolellisuusvelvoitteita, tässä direktiivissä olisi edellytettävä, että jäsenvaltiot varmistavat, että niitä kansallisia säännöksiä, joilla tässä direktiivissä säädetty siviilioikeudellisen vastuun järjestelmä saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, sovelletaan ensisijaisena tapauksissa, joissa tähän vastuuseen liittyviin vaatimuksiin sovellettava laki ei ole minkään jäsenvaltion laki, esimerkiksi tilanteessa, jossa toimitaan kansainvälisen yksityisoikeuden sääntöjen mukaisesti vahingon aiheutuessa kolmannessa maassa. Tämä tarkoittaa sitä, että jäsenvaltiot voivat, saattaessaan tässä direktiivissä säädettyä siviilioikeudellisen vastuun järjestelmää osaksi kansallista lainsäädäntöään ja valitessaan menetelmät tällaisen tuloksen saavuttamiseksi, ottaa huomioon myös kaikki asiaan liittyvät kansalliset säännöt, mukaan lukien vaatimukset, jotka koskevat sitä, millä luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on oikeus nostaa vahingonkorvauskanne, vanhentumissäännöt, vastalauseet ja puolustautumisperusteet sekä korvauksen laskentatapa siinä määrin kuin ne ovat tarpeen uhrien suojelun varmistamiseksi ja ratkaisevan tärkeitä jäsenvaltioiden yleisten etujen, kuten sen poliittisen, sosiaalisen tai taloudellisen järjestelmän, turvaamisen kannalta.
- (62) Tämän direktiivin mukainen siviilioikeudellisen vastuun järjestelmä ei saisi rajoittaa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/35/EY⁴⁸ soveltamista. Tämä direktiivi ei saisi estää jäsenvaltioita asettamasta yrityksille tiukempia lisävelvoitteita tai toteuttamasta muita lisätoimenpiteitä, joilla on samat tavoitteet kuin direktiivillä 2004/35/EY.

---

⁴⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/35/EY, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, ympäristövastuusta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta (EUVL L 143, 30.4.2004, s. 56).

- (63) Tällä direktiivillä ei rajoiteta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/24/EU⁴⁹, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/25/EU⁵⁰ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/23/EU⁵¹ soveltamista. Näiden direktiivien nojalla hankintaviranomaiset ja hankintayksiköt voivat erityisesti sulkea, tai jäsenvaltiot voivat velvoittaa ne sulkemaan, hankintamenettelyn tai käyttöoikeussopimuksen tekomenettelyn ulkopuolelle tapauksen mukaan minkä tahansa talouden toimijan, jos ne voivat millä tahansa asianmukaisella tavalla osoittaa, että sovellettavia ympäristö-, sosiaali- ja työlaainsäädännön alalla sovellettavia velvoitteita, mukaan lukien velvoitteet, jotka johtuvat tietyistä kaikkien jäsenvaltioiden ratifioimista ja edellä mainituissa direktiiveissä luetelluista kansainvälisistä sopimuksista, on rikottu tai, että talouden toimija on syylistynyt ammatin harjoittamiseen liittyvään vakavaan virheeseen, jonka vuoksi sen rehellisyys on kyseenalaistettavissa.
- (64) [...]
- (65) Henkilöillä, jotka työskentelevät tämän direktiivin mukaisten huolellisuusvelvoitteiden soveltamisalaan kuuluvien yritysten hyväksi tai jotka ovat yhteydessä tällaisiin yrityksiin työhön liittyvän toimintansa yhteydessä, voi olla keskeinen rooli tämän direktiivin sääntöjen rikkomisen paljastamisessa. He voivat siten edistää niiden rikkomisen ehkäisemistä ja tehostaa tämän direktiivin täytäntöönpanoa. Sen vuoksi tämän direktiivin rikkomisesta ilmoittamiseen ja tällaisesta rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojeluun olisi sovellettava direktiiviä (EU) 2019/1937.

---

⁴⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65);

⁵⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/25/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 243);

⁵¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/23/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, käyttöoikeussopimusten tekemisestä (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 1);

- (66) Sen täsmentämiseksi, mitä tietoja yritysten, jotka eivät kuulu yritysten kestävyysraportointia koskevien direktiivin 2013/34/EU säännösten mukaisten raportointivaatimusten soveltamisalaan, olisi annettava tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvista asioista, komissiolle olisi siirrettävä valta antaa säädöksiä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti lisäsääntöjen määrittämiseksi tällaisen raportoinnin sisällöstä ja kriteereistä ja täsmentäen siihen sisällytettäviä tietoja huolellisuusvelvoitteen kuvauksesta, mahdollisista ja toteutuneista haitallisista vaikutuksista ja näiden vaikutusten osalta toteutetuista toimista. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdystä toimielinten välisessä sopimuksessa⁵² vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.
- (67) Tätä direktiiviä sovellettaessa olisi noudatettava unionin tietosuojalainsäädäntöä sekä oikeutta yksityisyyden ja henkilötietojen suojaan sellaisina kuin ne on kirjattu Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 ja 8 artiklaan. Tämän direktiivin mukaisessa henkilötietojen käsittelyssä olisi noudatettava asetusta (EU) 2016/679, mukaan lukien käyttötarkoituksen rajoittamista, tietojen minimointia ja säilytyksen rajoittamista koskevat vaatimukset.
- (68) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1725⁵³ 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ja hän on antanut lausuntonsa ... 2022.
- (69) [...]

---

⁵² EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁵³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39).

- (70) Komission olisi arvioitava ja raportoitava, olisiko tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvien vaikutuksiltaan merkittävien alojen luetteloon lisättävä uusia aloja, jotta se vastaisi Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön ohjeita, tai työvoiman hyväksikäyttöä, ihmisoikeusloukkauksia tai uusia ympäristöuhkia koskevan selkeän näytön perusteella; olisiko tässä direktiivissä tarkoitettua asiaan liittyvien kansainvälisten yleissopimusten luetteloa muutettava erityisesti kansainvälisen kehityksen perusteella; tai olisiko tämän direktiivin huolellisuusvelvoitetta koskevat säännökset ulotettava koskemaan haitallisia ilmastovaikutuksia. Komission olisi lisäksi arvioitava, onko tämän direktiivin soveltamisalan määrittelyssä käytettyjä perusteita ja kynnysarvoja tarkistettava, onko sen katettava muut oikeushenkilöt tai onko tarkistettava määritelmää, joka koskee 'toimintaketjua', mukaan lukien sijoitusten tarjoaminen säänneltyjen rahoitusalan yritysten toimesta **tai tässä direktiivissä tarkoitettujen rahoituspalvelujen tarjonta säänneltyjen rahoitusalan yritysten toimesta, riippumatta siitä, päättääkö jäsenvaltio soveltaa tätä direktiiviä rahoituspalvelujen tarjoamiseen säänneltyjen rahoitusalan yritysten toimesta.**
- (71) Jäsenvaltiot eivät voi yksin tai koordinoimattomasti riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta, joka on sisämarkkinoiden potentiaalin parempi hyödyntäminen kestäväan talouteen siirtymisen ja kestäväan kehityksen edistämiseksi ehkäisemällä ja lieventämällä mahdollisia tai toteutuneita haitallisia ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksia yritysten toimintaketjuissa, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Kohdatut ongelmat ja niiden syyt ylittävät valtioiden rajat, sillä monet yritykset toimivat unionin tai maailman laajuisesti ja arvoketjut ulottuvat muihin jäsenvaltioihin ja kolmansiin maihin. Lisäksi yksittäisten jäsenvaltioiden toimenpiteet saattavat olla tuloksettomia ja johtaa sisämarkkinoiden pirstoutumiseen. Tämän vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Kohde

1. Tässä direktiivissä vahvistetaan säännöt, jotka koskevat
  - a) toteutuneisiin ja mahdollisiin haitallisiin ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksiin liittyviä yritysten velvoitteita niiden omassa toiminnassa, niiden tytäryritysten toiminnassa ja niiden liikekumppaneiden yritysten toimintaketjuissa toteuttamassa toiminnassa,
  - b) korvausvastuuta edellä mainittujen velvoitteiden rikkomisesta ja
  - c) velvoitetta hyväksyä suunnitelma, jolla varmistetaan, että yrityksen liiketoimintamalli ja -strategia ovat yhdenmukaisia kestävään talouteen siirtymisen ja ilmaston lämpenemisen rajoittamista 1,5 celsiusasteeseen koskevan tavoitteen kanssa.
2. Tämä direktiivi ei anna perustetta heikentää jäsenvaltioiden lainsäädännössä tämän direktiivin antamishetkellä säädettyä ihmisoikeuksien, ympäristön tai ilmaston suojelun tasoa.
3. Tämä direktiivi ei vaikuta unionin muiden säädösten mukaisiin ihmisoikeuksia, ympäristönsuojelua ja ilmastonmuutosta koskeviin velvoitteisiin. Jos tämän direktiivin säännökset ovat ristiriidassa sellaisen toisen unionin säädöksen säännöksen kanssa, jolla on samat tavoitteet ja jossa säädetään laajemmista tai yksityiskohtaisemmista velvoitteista, tämän toisen unionin säädöksen säännöksillä on ristiriitatilanteessa etusija ja kyseisiin velvoitteisiin sovelletaan niitä.

2 artikla

Soveltamisala

1. Tätä direktiiviä sovelletaan yrityksiin, jotka on perustettu jonkin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja jotka täyttävät jonkin seuraavista edellytyksistä:
  - a) yrityksellä oli keskimäärin yli 500 työntekijää ja sen maailmanlaajuinen nettoliikevaihto oli yli 150 miljoonaa euroa viimeisimpänä tilivuonna, jonka osalta on hyväksytty vuositilinpäätös tai jonka osalta se olisi pitänyt hyväksyä;
  - b) yritys ei saavuttanut a alakohdan mukaisia raja-arvoja, mutta sillä oli keskimäärin yli 250 työntekijää ja sen maailmanlaajuinen nettoliikevaihto oli yli 40 miljoonaa euroa viimeisimpänä tilivuonna, jonka osalta on hyväksytty vuositilinpäätös tai jonka osalta se olisi pitänyt hyväksyä, edellyttäen, että vähintään 20 miljoonaa euroa syntyi yhdellä tai useammalla seuraavista asetuksessa (EY) N:o 1893/2006 vahvistettuun sovellettavaan tilastolliseen toimialaluokitukseen liittyvistä ja liitteessä II luetelluista aloista:
    - i) tekstiilien, nahan ja niihin liittyvien tuotteiden (myös jalkineiden) valmistus sekä tekstiilien, vaatteiden ja jalkineiden tukkukauppa;
    - ii) maatalous, metsätalous, kalastus (myös vesiviljely), elintarvikkeiden ja juomien valmistus ja maatalouden raaka-aineiden, elävien eläinten, puun, elintarvikkeiden ja juomien tukkukauppa; tai

iii) kaivannaisteollisuus toimintapaikasta riippumatta (mukaan lukien raakaöljy, maakaasu, kivihiili, ruskohiili, metallit ja metallimalmit sekä kaikki muut ei-metalliset mineraalit ja louhintatuotteet), perusmetallituotteiden, muiden ei-metallisten mineraalituotteiden ja metallituotteiden valmistus (lukuun ottamatta koneita ja laitteita) sekä mineraalivarojen ja mineraaleista valmistettavien perus- ja välituotteiden (mukaan lukien metallit ja metallimalmit, rakennusmateriaalit, polttoaineet, kemikaalit ja muut välituotteet) tukkukauppa.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan myös yrityksiin, jotka on perustettu jonkin kolmannen maan lainsäädännön mukaisesti ja jotka täyttävät jonkin seuraavista edellytyksistä:

- a) niiden nettoliikevaihto unionissa oli yli 150 miljoonaa euroa viimeistä tilivuotta edeltävänä tilivuotena; tai
- b) niiden nettoliikevaihto unionissa viimeistä tilivuotta edeltävänä tilivuotena oli yli 40 miljoonaa euroa mutta enintään 150 miljoonaa euroa edellyttäen, että vähintään 20 miljoonaa euroa syntyi yhdellä tai useammalla 1 kohdan b alakohdassa luetellulla alalla.

3. Edellä olevaa 1 kohtaa sovellettaessa osa-aikaisten työntekijöiden lukumäärä lasketaan kokoaikaiseksi muutettuna. Vuokratyöntekijät on sisällytettävä työntekijöiden lukumäärää koskevaan laskelmaan samalla tavoin kuin jos he olisivat olleet saman ajan suoraan yrityksen palveluksessa.

3 a. Tätä direktiiviä sovelletaan yritykseen, jos yritys on täyttänyt 1 tai 2 kohdassa säädetyt edellytykset kahtena peräkkäisenä tilivuotena.

4. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen yritysten osalta jäsenvaltio, jolla on toimivalta säännellä tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia asioita, on se jäsenvaltio, jossa yrityksellä on sääntömääräinen kotipaikka.
5. Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen yritysten osalta jäsenvaltio, jolla on toimivalta säännellä tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia asioita, on se jäsenvaltio, jossa yrityksellä on sivuliike. Jos yrityksellä ei ole sivuliikettä missään jäsenvaltiossa tai jos sillä on sivuliikkeitä eri jäsenvaltioissa, jäsenvaltio, jolla on toimivalta säännellä tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia asioita, on se jäsenvaltio, jossa yritys tuotti suurimman osan nettoliikevaihdostaan unionissa viimeistä tilivuotta edeltävän tilivuoden aikana.
6. Jäsenvaltiot voivat päättää soveltaa tätä direktiiviä eläkelaitoksiin, joita pidetään sosiaaliturvajärjestelminä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004⁵⁴ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 987/2009⁵⁵ mukaisesti. Jos jäsenvaltio päättää soveltaa tätä direktiiviä tällaisiin eläkelaitoksiin, kyseisten eläkelaitosten katsotaan olevan 3 artiklan a alakohdan iv alakohdassa tarkoitettuja säänneltyjä rahoitusalan yrityksiä.
7. Tätä direktiiviä ei sovelleta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/2088⁵⁶ 2 artiklan 12 alakohdan b ja f alakohdassa lueteltuihin rahoitustuotteisiin.
- 8. Jäsenvaltiot voivat päättää soveltaa tätä direktiiviä 3 artiklan a alakohdan iv alakohdassa tarkoitettuihin säänneltyihin rahoitusalan yrityksiin myös niiden liikekumppaneidensa osalta, joille tällaiset säännellyt rahoitusalan yritykset tarjoavat 3 artiklan g alakohdassa tarkoitettuja palveluja.**

⁵⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 883/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta (EUVL L 166, 30.4.2004, s. 1).

⁵⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 987/2009, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä (EUVL L 284, 30.10.2009, s. 1).

⁵⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/2088, annettu 27 päivänä marraskuuta 2019, kestäväyyteen liittyvien tietojen antamisesta rahoituspalvelusektorilla (EUVL L 317, 9.12.2019, s. 1).

3 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

- a) 'yrityksellä' jotakin seuraavista:
  - i) oikeushenkilö, joka on perustettu direktiivin 2013/34/EU liitteessä I luetellussa oikeudellisessa muodossa;
  - ii) oikeushenkilö, joka on perustettu kolmannen maan lainsäädännön mukaisesti direktiivin 2013/34/EU liitteessä I lueteltuun muotoon rinnastettavassa muodossa;
  - iii) oikeushenkilö, joka on perustettu direktiivin 2013/34/EU liitteessä II luetellussa oikeudellisessa muodossa tai kolmannen maan lainsäädännön mukaisesti kyseisen direktiivin liitteessä II lueteltuun muotoon rinnastettavassa muodossa, jos tällainen oikeushenkilö koostuu kokonaan jossakin i ja ii alakohdassa tarkoitetuista oikeudellisista muodoista toimivista yrityksistä;

iv) missä tahansa oikeudellisessa muodossa toimiva säännelty rahoitusalan yritys, joka on

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 575/2013⁵⁷ 4 artiklan 1 kohdan 1 alakohdassa määritelty luottolaitos; Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU⁵⁸ 4 artiklan 1 kohdan 1 alakohdassa määritelty sijoituspalveluyritys;
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/61/EU⁵⁹ 4 artiklan 1 kohdan b alakohdassa määritelty vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitaja, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 345/2013⁶⁰ määritelty ”EuVECA”-rahaston hoitaja, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 346/2013⁶¹ määritelty ”EuSEF”-rahaston hoitaja ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2015/760⁶² määritelty ”ELTIF”-rahaston hoitaja;

---

⁵⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 575/2013, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (EUVL L 176, 27.6.2013, s. 1).

⁵⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 349).

⁵⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/61/EU, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2011, vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista ja direktiivin 2003/41/EY ja 2009/65/EY sekä asetuksen (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 1095/2010 muuttamisesta (EUVL L 174, 1.7.2011, s. 1);

⁶⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 345/2013, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2013, eurooppalaisista riskipääomarahastoista (EUVL L 115, 25.4.2013, s. 1).

⁶¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 346/2013, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2013, eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista (EUVL L 115, 25.4.2013, s. 18).

⁶² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2015/760, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2015, eurooppalaisista pitkäaikaissijoitusrahastoista (EUVL L 123, 19.5.2015, s. 98).

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/65/EY⁶³ 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa määritelty siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavan yrityksen (yhteissijoitusyritys) rahastoyhtiö;
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EY⁶⁴ 13 artiklan 1 kohdassa määritelty vakuutusyritys;
- direktiivin 2009/138/EY 13 artiklan 4 kohdassa määritelty jälleenvakuutusyritys;
- ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoava laitos, joka kuuluu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/2341⁶⁵ soveltamisalaan kyseisen direktiivin 2 artiklan mukaisesti, jollei jäsenvaltio ole kyseisen direktiivin 5 artiklan mukaisesti päättänyt olla soveltamatta kyseistä direktiiviä tai osia siitä kyseiseen laitokseen;

---

⁶³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/65/EY, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, siirtokelpoisiin arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EUVL L 302, 17.11.2009, s. 32).

⁶⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/138/EY, annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II) (EUVL L 335, 17.12.2009, s. 1).

⁶⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2341, annettu 14 päivänä joulukuuta 2016, ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien laitosten toiminnasta ja valvonnasta (EUVL L 354, 23.12.2016, s. 37).

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012⁶⁶ 2 artiklan 1 kohdassa määritelty keskusvastapuoli;
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014⁶⁷ 2 artiklan 1 kohdan 1 alakohdassa määritelty arvopaperikeskus;
- direktiivin 2009/138/EY 211 artiklan mukaisesti hyväksytty vakuutus- ja jälleenvakuutusyritysten riskeistä vastaava erillisyhtiö;
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 2017/2402⁶⁸ 2 artiklan 2 kohdassa määritelty arvopaperistamista varten perustettu erillisyhtiö;

---

⁶⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 648/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppapietorekistereistä (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 1).

⁶⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 909/2014, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 1).

⁶⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/2402, annettu 12 päivänä joulukuuta 2017, yleisestä arvopaperistamista koskevasta kehyksestä ja erityisestä kehyksestä yksinkertaiselle, läpinäkyvälle ja standardoidulle arvopaperistamiselle sekä direktiivien 2009/65/EY, 2009/138/EY ja 2011/61/EU ja asetusten (EY) N:o 1060/2009 ja (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (EUVL L 347, 28.12.2017, s. 35).

- direktiivin 2009/138/EY 212 artiklan 1 kohdan f alakohdassa määritelty vakuutushallintayhtiö tai direktiivin 2009/138/EY 212 artiklan 1 kohdan h alakohdassa määritelty rahoitusalan sekaholdingyhtiö, joka kuuluu vakuutusyrittäjäryhmään, jota valvotaan ryhmätasolla kyseisen direktiivin 213 artiklan nojalla ja jota ei ole vapautettu ryhmävalvonnasta direktiivin 2009/138/EY 214 artiklan 2 kohdan nojalla;
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/2366⁶⁹ 1 artiklan 1 kohdan d alakohdassa määritelty maksulaitos;
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/110/EY⁷⁰ 2 artiklan 1 alakohdassa määritelty sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitos;
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/1503⁷¹ 2 artiklan 1 kohdan e alakohdassa määritelty joukkorahoituspalvelun tarjoaja;
- [kryptovarojen markkinoista ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusehdotuksen⁷²] 3 artiklan 1 kohdan 8 alakohdassa määritelty kryptovarapalvelun tarjoaja, joka suorittaa yhtä tai useampaa [kryptovarojen markkinoista ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusehdotuksen] 3 artiklan 1 kohdan 9 alakohdassa määriteltyä kryptovarapalvelua;

⁶⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2366, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 2002/65/EY, 2009/110/EY ja 2013/36/EU ja asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta sekä direktiivin 2007/64/EY kumoamisesta (EUVL L 337, 23.12.2015, s. 35).

⁷⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/110/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2009, sähköisen rahan liikkeeseenlaskijalaitosten liiketoiminnan aloittamisesta, harjoittamisesta ja toiminnan vakauden valvonnasta, direktiivien 2005/60/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta sekä direktiivin 2000/46/EY kumoamisesta (EUVL L 267, 10.10.2009, s. 7).

⁷¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2020/1503, annettu 7 päivänä lokakuuta 2020, yrityksille suunnatun joukkorahoituspalvelun eurooppalaisista tarjoajista sekä asetuksen (EU) 2017/1129 ja direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta (EUVL L 347, 20.10.2020, s. 1).

⁷² COM(2020) 593 final.

- b) 'haitallisella ympäristövaikutuksella' ympäristöön kohdistuvaa vaikutusta, joka johtuu jonkin liitteessä I olevassa II osassa luetellun kiellon tai velvoitteen rikkomisesta;
- c) 'haitallisella ihmisoikeusvaikutuksella' henkilöihin kohdistuvaa vaikutusta, joka johtuu
- i) jonkin liitteessä I olevan I osan 1 jaksossa luetellun ihmisoikeuden loukkaamisesta sellaisena kuin kyseiset ihmisoikeudet on vahvistettu liitteessä I olevan I osan 2 jaksossa luetelluissa kansainvälisissä välineissä,
  - ii) sellaisen ihmisoikeuden loukkaamisesta, jota ei ole lueteltu liitteessä I olevan I osan 1 jaksossa mutta joka sisältyy liitteessä I olevan I osan 2 jaksossa lueteltuihin ihmisoikeusvälineisiin, edellyttäen, että
    - muu yritys tai oikeushenkilö kuin jäsenvaltio tai kolmas maa tai niiden viranomaiset voi loukata ihmisoikeutta,
    - ihmisoikeuden loukkaaminen vahingoittaa suoraan liitteessä I olevan I osan 2 jaksossa luetelluissa ihmisoikeusvälineissä suojattua oikeudellista etua, ja
    - yritys olisi voinut kohtuudella havaita tällaisen ihmisoikeuden loukkaamisen omassa toiminnassaan tai tytäryhtiöidensä tai liikekumppaneidensa toiminnassa, ottaen huomioon kunkin tapauksen olosuhteet, mukaan lukien yrityksen liiketoiminnan luonne ja laajuus ja sen toimintaketju, toimialan ominaispiirteet sekä maantieteellinen konteksti ja toimintaympäristö;

- (c a) 'haitallisella vaikutuksella' haitallisia ympäristövaikutuksia ja haitallisia ihmisoikeusvaikutuksia;
- d) 'tytäryrityksellä' oikeushenkilöä, jonka kautta harjoitetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/109/EY⁷³ 2 artiklan 1 kohdan f alakohdassa määritellyn määräysvallassa olevan yrityksen toimintaa;
- e) 'liikekumppanilla' oikeushenkilöä
- i) jonka kanssa yhtiöllä on kaupallinen sopimus, joka liittyy yhtiön toimintaan, tuotteisiin tai palveluihin tai jolle yhtiö tarjoaa g alakohdan mukaisia palveluja, jäljempänä 'suora liikekumppani', tai
  - ii) joka ei ole suora liikekumppani mutta joka harjoittaa yrityksen toimintoihin, tuotteisiin tai palveluihin liittyvää liiketoimintaa, jäljempänä 'välillinen liikekumppani';
- (e a) 'liikesuhteella' yrityksen ja sen liikekumppanin välistä suhdetta;
- f) [...]
- g) 'toimintaketjulla'
- i) yrityksen tuotantoketjun alkupäässä olevien liikekumppaneiden toimintaa, joka liittyy tuotteiden tuotantoon tai palvelujen tarjoamiseen yrityksen toimesta, mukaan lukien raaka-aineiden, tuotteiden tai tuotteiden osien suunnittelu, louhinta, valmistus, kuljetus, varastointi ja toimitus sekä tuotteen tai palvelun kehittäminen, ja

---

⁷³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/109/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 2004, säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopaperien liikkeeseenlaskijoita koskeviin tietoihin liittyvien avoimuusvaatimusten yhdenmukaistamisesta ja direktiivin 2001/34/EY muuttamisesta (EUVL L 390, 31.12.2004, s. 38).

- ii) yrityksen tuotantoketjun loppupäässä olevien liikeyhteistyöpaneelien toimintaa, joka liittyy tuotteen jakeluun, kuljetukseen, varastointiin ja hävittämiseen, mukaan lukien purkamisen, kierrätys, kompostointi tai kaatopaikalle vieminen, jos liikeyhteistyöpannit suorittavat näitä toimia yrityksen puolesta tai yrityksen puolesta, lukuun ottamatta tuotteen hävittämistä kuluttajien toimesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/821 mukaisen vientivalvonnan tai aseiden, ammusten tai sotatarvikkeiden vientivalvonnan piiriin kuuluvan tuotteen jakelua, kuljetusta, varastointia ja hävittämistä sen jälkeen, kun tuotteen vienti on sallittu.

Rajoittamatta 2 artiklan 8 kohdan soveltamista, kun kyseessä ovat a alakohdan iv alakohdassa tarkoitetut säännellyt rahoitusalan yritykset, käsitteeseen 'toimintaketju' sisältyy **myös** [...] seuraavien tahojen toiminta:

- i) oikeushenkilöt, jotka vastaanottavat suoraan lainaa tai takauksien ja sitoumusten tarjontaa säännellyltä rahoitusalan yritykseltä;
- ii) säännellyn rahoitusalan yrityksen kanssa tehtyjen vakuutus sopimusten vakuutuksenottajat ja vakuutus sopimusten piiriin kuuluvat vakuutetut osapuolet;
- iii) oikeushenkilöt, jotka luovuttavat riskin jälleenvakuutus sopimuksen nojalla, ja ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavat laitokset, joille tarjotaan vakuutusturvaa säännellyn rahoitusalan yrityksen kanssa tehdyn jälleenvakuutus sopimuksen nojalla,
- iv) edellä i–iii alakohdassa tarkoitettujen oikeushenkilöiden tytäryritykset, jotka hyötyvät i–iii alakohdassa tarkoitetusta palvelusta ja joiden toiminta liittyy kyseiseen palveluun.

Tällaisia palveluja tarjoavien a alakohdan iv alakohdassa tarkoitettujen säänneltyjen rahoitusalan yritysten toimintaketju ei kata palveluja vastaanottavia pk-yrityksiä, luonnollisia henkilöitä ja kotitalouksia;

- h) 'riippumattomalla kolmannen osapuolen todentamisella' sitä, että yrityksestä riippumaton asiantuntija, jolla ei ole eturistiriitoja, jolla on ympäristö- ja ihmisoikeusasioiden kokemusta ja osaamista ja joka on vastuussa todentamisen laadusta ja luotettavuudesta, todentaa, että yritys tai sen toimintaketjun osat noudattavat tämän direktiivin säännöksistä johtuvia ihmisoikeus- ja ympäristövaatimuksia;
- i) 'pk-yrityksellä' oikeudelliselta muodoltaan mitä tahansa mikroyritystä, pientä tai keskisuurta yritystä, joka ei ole osa suurta konsernia, siinä merkityksessä kuin edellä mainitut termit on määritelty direktiivin 2013/34/EU 3 artiklan 1, 2, 3 ja 7 kohdassa;

- j) 'toimialakohtaisella aloitteella' viranomaisten, toimialajärjestöjen tai etujärjestöjen ryhmittymien kehittämää ja valvomaan toimintaketjujen huolellisuusvelvoitetta koskevien vapaaehtoisten menettelyjen, välineiden ja mekanismien yhdistelmää, mukaan lukien riippumattoman kolmannen osapuolen todentamiset;
- k) 'valtuutetulla edustajalla' unionissa asuvaa luonnollista henkilöä tai unioniin sijoittautunutta oikeushenkilöä, jolla on a alakohdan ii alakohdassa tarkoitetun yrityksen antama valtuutus toimia sen puolesta tämän direktiivin mukaisten yrityksen velvoitteiden noudattamiseksi;
- l) 'vakavalla haitallisella vaikutuksella' haitallista vaikutusta, joka on luonteeltaan erityisen merkittävä tai joka vaikuttaa suureen ihmismäärään tai suuren alueen ympäristöön tai jonka johdosta on erityisen vaikea palauttaa ennen haitallista vaikutusta vallinnutta tilannetta;

- m) 'nettoliikevaihdoilla'
- i) direktiivin 2013/34/EU 2 artiklan 5 kohdassa määriteltyä nettoliikevaihtoa; tai
- ii) jos yritys soveltaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1606/2002⁷⁴ nojalla hyväksyttyjä kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja tai on alakohdan ii alakohdassa tarkoitettu yritys, siinä tilinpäätössäännöstyssä määriteltyä tai tarkoitettua tuloa, jonka perusteella yhtiön tilinpäätös laaditaan;
- n) 'sidosryhmillä' yrityksen työntekijöitä, sen tytäryritysten työntekijöitä, ammattiliittoja ja työntekijöiden edustajia, kuluttajia ja muita henkilöitä, ryhmiä, yhteisöjä tai toimijoita, joiden oikeuksiin tai etuihin yrityksen, sen tytäryritysten ja sen liikeyumppaneiden, mukaan lukien kansalaisjärjestöt, kansalliset ihmisoikeusinstituutiot, ympäristöalan laitokset sekä ihmisoikeuksien ja ympäristön puolustajat, tuotteet, palvelut ja toiminta vaikuttavat tai voisivat vaikuttaa;
- o) [...]
- p) [...]
- q) 'asianmukaisella toimenpiteellä' toimenpidettä, jolla voidaan saavuttaa huolellisuusvelvoitteen tavoitteet, jotka ovat oikeassa suhteessa haitallisen vaikutuksen vakavuuteen ja todennäköisyyteen ja jotka ovat kohtuudella yrityksen käytettävissä, ottaen huomioon kunkin tapauksen olosuhteet, mukaan lukien yrityksen liiketoiminnan luonne ja laajuus sekä toimialan ja kunkin liikeyumppanin ominaispiirteet;

---

⁷⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1606/2002, annettu 19 päivänä heinäkuuta 2002, kansainvälisten tilinpäätösstandardien soveltamisesta (EYVL L 243, 11.9.2002, s. 1).

- r) 'emoyhtiöllä' yritystä, jolla on määräysvalta yhdessä tai useammassa d alakohdassa tarkoitetussa tytäryrityksessä;
- s) 'yrityksryhmällä' emoyhtiötä ja kaikkia sen tytäryrityksiä;
- t) 'korjaamisella' taloudellista tai muuta kuin taloudellista korvausta, jonka yritys myöntää henkilölle tai henkilöille, joihin toteutunut haitallinen vaikutus kohdistuu, mukaan lukien asianomaisen henkilön tai henkilöiden tai ympäristön palauttaminen tilanteeseen, jossa ne olisivat, jos toteutunut haitallinen vaikutus ei olisi toteutunut, ja jonka on oltava oikeassa suhteessa haitallisen vaikutuksen merkitykseen ja laajuuteen sekä yrityksen osallisuuteen haitallisen vaikutuksen synnyssä.

4 artikla

Huolellisuusvelvoite

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritykset noudattavat ihmisoikeuksia ja ympäristöä koskevaa huolellisuusvelvoitetta, jäljempänä 'huolellisuusvelvoite', 5–11 artiklan mukaisesti toteuttamalla seuraavat toimet:
  - a) huolellisuusvelvoitteen sisällyttäminen niiden toimintaperiaatteisiin ja riskienhallintajärjestelmiin 5 artiklan mukaisesti;
  - b) toteutuneiden tai mahdollisten haitallisten vaikutusten tunnistaminen 6 artiklan mukaisesti;
  - c) mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäiseminen ja lievittäminen ja toteutuneiden haitallisten vaikutusten lopettaminen ja niiden laajuuden minimoiminen 7 ja 8 artiklan mukaisesti;
  - d) valitusmenettelyn perustaminen ja ylläpitäminen 9 artiklan mukaisesti;
  - e) yrityksen huolellisuusvelvoitetta koskevien toimintaperiaatteiden ja toimien vaikuttavuuden seuranta 10 artiklan mukaisesti;
  - f) huolellisuusvelvoitetta koskeva julkinen viestintä 11 artiklan mukaisesti.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yrityksillä on huolellisuusvelvoitteen soveltamista varten oikeus jakaa resursseja ja tietoja yritysryhmissään ja muiden oikeushenkilöiden kanssa.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritystä tai muuta oikeushenkilöä ei velvoiteta paljastamaan tästä direktiivistä johtuvia velvoitteita noudattavalle liikekumppanilleen tietoja, joita pidetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/943⁷⁵ 2 artiklan 1 kohdassa määriteltynä liikesalaisuuksina.

---

⁷⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/943, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, julkistamattoman taitotiedon ja liiketoimintatiedon (liikesalaisuuksien) suojaamisesta laittomalta hankinnalta, käytöltä ja ilmaisemiselta (EUVL L 157, 15.6.2016, s. 1).

4 a artikla

Huolellisuusvelvoite yritysryhmän tasolla

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat emoyhtiöt voivat täyttää 5–11 artiklassa ja 15 artiklassa säädetyt velvoitteet sellaisten yritysten puolesta, jotka ovat niiden tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia tytäryrityksiä. Tämä ei rajoita 22 artiklan mukaista tytäryritysten siviilioikeudellista vastuuta.
2. Emoyhtiön huolellisuusvelvoitteiden täyttämiseen 1 kohdan mukaisesti sovelletaan kaikkia seuraavia edellytyksiä:
  - a) tytäryritys toimittaa kaikki tarvittavat tiedot emoyhtiölleen ja tekee yhteistyötä sen kanssa tästä direktiivistä johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi;
  - b) tytäryrityksen on noudatettava emoyhtiönsä huolellisuusvelvoitetta koskevaa toimintapolitiikkaa, jota on mukautettu sen varmistamiseksi, että 5 artiklan 1 kohdassa säädetyt velvoitteet täytetään tytäryrityksen osalta;
  - c) tytäryritys sisällyttää huolellisuusvelvoitteen kaikkiin toimintaperiaatteisiinsa ja riskienhallintajärjestelmiinsä 5 artiklan mukaisesti;
  - d) tytäryritys hakee tarvittaessa sopimukseen perustuvia vakuuksia 7 artiklan 2 kohdan b alakohdan tai 8 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti;
  - e) tytäryritys pyrkii tarvittaessa tekemään sopimuksen välillisen liikekumppanin kanssa 7 artiklan 3 kohdan tai 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti;
  - f) tarvittaessa tytäryritys väliaikaisesti keskeyttää tai lopettaa liikesuhteen 7 artiklan 5 kohdan tai 8 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

5 artikla

Huolellisuusvelvoitteen sisällyttäminen yrityksen toimintaperiaatteisiin ja riskienhallintajärjestelmiin

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritykset sisällyttävät huolellisuusvelvoitteen kaikkiin toimintaperiaatteisiinsa ja riskienhallintajärjestelmiinsä ja että niillä on käytössä huolellisuusvelvoitetta koskeva toimintapolitiikka.
  - 1 a. Huolellisuusvelvoitetta koskevan toimintapolitiikan on sisällettävä kaikki seuraavat:
    - a) kuvaus yrityksen lähestymistavasta huolellisuusvelvoitteeseen, myös pitkällä aikavälillä;
    - b) käytännesäännöt, joissa kuvataan säännöt ja periaatteet, joita yrityksen työntekijöiden ja tytäryritysten sekä tarvittaessa yhtiön suorien tai välillisten liikekumppaneiden on noudatettava 7 artiklan 2 kohdan b alakohdan, 7 artiklan 3 kohdan, 8 artiklan 3 kohdan c alakohdan tai 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti; ja
    - c) kuvaus huolellisuusvelvoitteen soveltamiseksi käyttöön otetuista menettelyistä, mukaan lukien toimenpiteet, joilla käytännesääntöjen noudattaminen todennetaan ja käytännesääntöjen soveltaminen ulotetaan liikekumppaneihin.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritykset päivittävät huolellisuusvelvoitetta koskevan toimintapolitiikkansa ilman aiheetonta viivytystä merkittävän muutoksen jälkeen mutta vähintään 24 kuukauden välein.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut yritykset toteuttavat ja valvovat 4 artiklan 1 kohdassa lueteltuja toimia.

6 artikla

Toteutuneiden ja mahdollisten haitallisten vaikutusten tunnistaminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritykset toteuttavat 2, 3 ja 4 kohdan mukaisesti asianmukaiset toimenpiteet tunnistaaakseen toteutuneet ja mahdolliset haitalliset vaikutukset, jotka johtuvat niiden omasta tai niiden tytäryritysten toiminnasta ja niiden toimintaketjuihin liittyvissä tapauksissa niiden liikekumppaneiden toiminnasta.
- 1 a. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun velvoitteen täyttämiseksi yritykset voivat kartoittaa kaikki oman toimintansa, tytäryhtiöidensä ja, jos se liittyy niiden toimintaketjuihin, liikekumppaneidensa alueet. Kyseisen kartoituksen tulosten perusteella yritykset voivat tehdä perusteellisen arvioinnin alueista, joilla haitalliset vaikutukset todennäköisimmin esiintyvät tai joilla ne ovat merkittävimpiä.
2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetuilta yrityksiltä edellytetään ainoastaan sellaisten toteutuneiden ja mahdollisten haitallisten vaikutusten tunnistamista, jotka liittyvät 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa mainittuun alaan.

3. Kun 3 artiklan a alakohdan iv alakohdassa tarkoitetut säännellyt rahoitusalan yritykset tarjoavat 3 artiklan g alakohdassa tarkoitettuja palveluja, toteutuneet ja mahdolliset haitalliset vaikutukset on tunnistettava ainoastaan ennen kyseisen palvelun tarjoamista.
4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yrityksillä on 1 kohdassa tarkoitettujen haitallisten vaikutusten tunnistamiseksi tarvittaessa määrällisten ja laadullisten tietojen perusteella oikeus käyttää asianmukaisia resursseja, myös riippumattomia raportteja ja 9 artiklassa säädetyn valitusmenettelyn kautta kerättyjä tietoja. Yritysten on tarvittaessa myös kuultava ryhmiä, joihin asia mahdollisesti vaikuttaa, mukaan lukien työntekijät ja muut asiaankuuluvat sidosryhmät, tietojen keräämiseksi toteutuneista tai mahdollisista haitallisista vaikutuksista.

6 a artikla

Tunnistettujen toteutuneiden ja mahdollisten haitallisten vaikutusten priorisointi

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritykset priorisoivat omasta, tytäryritystensä tai liikekumppaneidensa toiminnasta aiheutuvat 6 artiklan mukaisesti tunnistetut haitalliset vaikutukset 7 tai 8 artiklassa säädettyjen velvoitteiden täyttämiseksi, jos kaikkia tunnistettuja haitallisia vaikutuksia ei ole mahdollista käsitellä täysimääräisesti samaan aikaan.
2. Haitallisten vaikutusten priorisoinnin on perustuttava haitallisen vaikutuksen vakavuuteen ja todennäköisyyteen. Haitallisen vaikutuksen vakavuus on arvioitava sen vakavuuden, sen vaikutuksen kohteiksi joutuneiden ihmisten määrän tai vaikutuksen kohteeksi joutuneen ympäristön laajuuden ja ennen vaikutusta vallinneen tilanteen palauttamisen vaikeuden perusteella.

3. Kun merkittävimpiin haitallisiin vaikutuksiin on puututtu 7 tai 8 artiklan mukaisesti kohtuullisessa ajassa, yrityksen on puututtava vähemmän merkittäviin haitallisiin vaikutuksiin.

7 artikla

Mahdollisten haitallisten vaikutusten ehkäiseminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritykset toteuttavat tämän artiklan 2, 3, 4 ja 5 kohdan mukaisesti asianmukaisia toimenpiteitä ehkäistäkseen tai, jos ehkäisy ei ole mahdollista tai välittömästi mahdollista, lieventääkseen riittävästi mahdollisia haitallisia vaikutuksia, jotka on tunnistettu tai olisi pitänyt tunnistaa 6 artiklan mukaisesti ja tarvittaessa priorisoitu 6 a artiklan mukaisesti.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen asianmukaisten toimenpiteiden määrittämiseksi on otettava asianmukaisesti huomioon:

- a) onko mahdollisen haitallisen vaikutuksen aiheuttanut yksinomaan yritys, yritys ja tytäryritys tai liikeyumppani yhdessä vai onko sen aiheuttanut yksinomaan yrityksen liikeyumppani omassa toimintaketjussaan, ja
- b) tapahtuiko mahdollinen haitallinen vaikutus tytäryrityksen, suoran liikeyumppanin vai välillisen liikeyumppanin toiminnoissa, ja
- c) yrityksen kyky vaikuttaa mahdollisen haitallisen vaikutuksen aiheuttaneeseen liikeyumppaniin.

2. Yritysten on tarvittaessa toteutettava seuraavat toimet:

- a) laadittava ja pantava täytäntöön ilman aiheutonta viivytystä ennaltaehkäisyä koskeva toimintasuunnitelma, jossa on kohtuulliset ja selkeästi määritellyt määräajat toimille ja laadulliset ja määrälliset indikaattorit parannusten mittaamiseksi, jos ennaltaehkäisyn edellyttämien toimenpiteiden luonne tai monimutkaisuus tätä edellyttävät. Ennaltaehkäisyä koskevaa toimintasuunnitelmaa laadittaessa on kuultava sidosryhmiä, joita asia mahdollisesti koskee;

- b) pyrittävä saamaan suoralta liikekumppanilta sopimukseen perustuvat vakuudet siitä, että se varmistaa yrityksen käytäntöjen ja tarvittaessa ennaltaehkäisyä koskevan toimintasuunnitelman noudattamisen, myös pyrkimällä saamaan vastaavat sopimukseen perustuvat vakuudet omilta kumppaneiltaan siltä osin kuin niiden toiminta on osa yrityksen toimintaketjua (sopimusperusteinen ketjuttaminen). Kun tällaiset sopimukseen perustuvat vakuudet on saatu, sovelletaan 4 kohtaa;
- c) tehtävä tarvittavat taloudelliset ja muut kuin taloudelliset investoinnit esimerkiksi johtamis- tai tuotantoprosesseihin ja -rakenteisiin;
- d) annettava kohdennettua ja oikeasuhteista tukea pk-yritykselle, joka on yrityksen liikekumppani, mikäli käytäntöjen tai ennaltaehkäisyä koskevan toimintasuunnitelman noudattaminen vaarantaisi pk-yrityksen elinkelpoisuuden; Kohdennettu ja oikeasuhteinen tuki voi olla rahoitusta, kuten suoraa rahoitusta, matalakorkoisia lainoja, raaka-aineiden hankintaa koskevia takuita ja rahoituksen saamisessa avustamista taikka ohjausta, kuten koulutusta tai johtamisjärjestelmien päivittämistä.
- e) tehtävä unionin oikeuden, mukaan lukien kilpailulainsäädäntö, mukaisesti yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa, tarvittaessa myös jotta voidaan parantaa yrityksen kykyä ehkäistä tai lieventää haitallisia vaikutuksia, varsinkin jos muut toimet eivät sovellu tai vaikuta.

3. Sellaisten mahdollisten haitallisten vaikutusten osalta, joita ei ole voitu ehkäistä tai riittävästi lieventää 2 kohdassa tarkoitetuilla toimilla, yritys voi pyrkiä tekemään sopimuksen välillisen liikekumppanin kanssa, jotta yrityksen käytäntöjen tai ennaltaehkäisyä koskevan toimintasuunnitelman noudattaminen voi toteutua. Kun tällainen sopimus on tehty, sovelletaan 4 kohtaa.

4. Sopimukseen perustuviin vakuuksiin tai sopimukseen on liitettävä asianmukaiset toimenpiteet vaatimusten noudattamisen todentamiseksi. Yritys voi vaatimusten noudattamisen todentamiseksi tukeutua soveltuviin toimialakohtaisiin aloitteisiin tai riippumattoman kolmannen osapuolen todentamiseen.

Kun sopimukseen perustuvat vakuudet saadaan pk-yritykseltä tai sopimus tehdään pk-yrityksen kanssa, sovellettavien ehtojen on oltava oikeudenmukaisia, kohtuullisia ja syrjimättömiä. Jos pk-yritysten osalta toteutetaan toimenpiteitä vaatimusten noudattamisen todentamiseksi, yrityksen on vastattava riippumattoman kolmannen osapuolen todentamisen kustannuksista.

5. Kun on kyse 1 kohdassa tarkoitetuista mahdollisista haitallisista vaikutuksista, joita ei ole voitu ehkäistä tai riittävästi lieventää 2, 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuilla toimenpiteillä, yrityksen on viimeisenä keinona pidättäydyttävä luomasta uusia tai laajentamasta olemassa olevia suhteita liikekumppaniin, johon liittyen tai jonka toimintaketjussa vaikutus on ilmennyt, ja jos niiden suhteisiin sovellettava laki antaa siihen oikeuden, sen on toteutettava seuraavat toimet:

- a) keskeytettävä väliaikaisesti liikesuhde kyseisten toimintojen osalta ja jatkettava samalla ennaltaehkäisy- ja lieventämistoimia, jos näiden toimien voidaan kohtuudella odottaa onnistuvan lyhyellä aikavälillä; Jos toimien ei voida kohtuudella odottaa onnistuvan tai jos toimet eivät ole onnistuneet lyhyellä aikavälillä, yrityksen on lopetettava liikesuhde;
- b) lopetettava liikesuhde kyseisen toiminnan osalta, jos sen mahdollinen haitallinen vaikutus on vakava.

Jäsenvaltioiden on säädettävä mahdollisuudesta ensimmäisen alakohdan mukaisesti joko keskeyttää väliaikaisesti tai lopettaa liikesuhde lainsäädäntönsä piiriin kuuluvissa sopimuksissa lukuun ottamatta sopimuksia, joissa sopimuspuolilla on lakisääteinen velvoite tehdä sopimus.

6. Poiketen siitä, mitä 5 kohdassa säädetään, 3 artiklan a alakohdan iv alakohdassa tarkoitettujen säänneltyjen rahoitusalan yritysten, jotka tarjoavat 3 artiklan g alakohdassa tarkoitettuja palveluja, ei tarvitse keskeyttää väliaikaisesti tai lopettaa liikesuhdetta.

Jos 3 artiklan a alakohdan iv alakohdassa tarkoitettu säännelty rahoitusalan yritys päättää ensimmäisen alakohdan mukaisesti olla keskeyttämättä väliaikaisesti tai lopettamatta liikesuhdetta, sen on seurattava toteutuneita haitallisia vaikutuksia ja jatkettava samalla ennaltaehkäisy- ja lieventämistoimia.

7. Poiketen siitä, mitä 5 kohdassa säädetään, yrityksen ei tarvitse lopettaa liikesuhdetta, jos
- a) lopettamisen voidaan kohtuudella odottaa aiheuttavan haitallisen vaikutuksen, joka on vakavampi kuin sellainen mahdollinen haitallinen vaikutus, jota ei voida ehkäistä tai riittävästi lieventää, tai
  - b) kyseiselle liikesuhteelle, jonka tarkoituksena on toimittaa yrityksen tavaroiden tuotannon tai palvelujen tarjoamisen kannalta keskeisiä raaka-aineita, tuotteita tai palveluja, ei ole olemassa vaihtoehtoa ja jos lopettaminen aiheuttaisi merkittävää haittaa yritykselle.

Jos yritys päättää ensimmäisen alakohdan mukaisesti olla lopettamatta liikesuhdetta, sen on ilmoitettava toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle tällaisen päätöksensä asianmukaiset perustelut.

Yrityksen on seurattava mahdollisia haitallisia vaikutuksia, arvioitava määräajoin uudelleen päätöstään olla lopettamatta liikesuhdetta ja pyrittävä etsimään vaihtoehtoisia liikesuhteita.

8. Edellä 5 kohdan mukaista velvoitetta keskeyttää väliaikaisesti tai lopettaa liikesuhde ei sovelleta kaupallisiin sopimuksiin, jotka yritys on tehnyt ennen tämän direktiivin 30 artiklan mukaisen kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiselle asetetun määräajan päättymistä.

Toteutuneiden haitallisten vaikutusten lopettaminen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritykset toteuttavat asianmukaisia toimenpiteitä toteutuneiden haitallisten vaikutusten, jotka on tunnistettu tai olisi pitänyt tunnistaa 6 artiklan mukaisesti ja tarvittaessa priorisoitu 6 a artiklan mukaisesti, lopettamiseksi tämän artiklan 2–6 kohdan mukaisesti.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen asianmukaisten toimenpiteiden määrittämiseksi on otettava asianmukaisesti huomioon:

- a) onko toteutuneen haitallisen vaikutuksen aiheuttanut yksinomaan yritys, yritys ja tytäryritys tai liikekumppani yhdessä vai onko sen aiheuttanut yksinomaan yrityksen liikekumppani omassa toimintaketjussaan, ja
  - b) tapahtuiko toteutunut haitallinen vaikutus tytäryrityksen, suoran liikekumppanin vai välillisen liikekumppanin toiminnoissa, ja
  - c) yrityksen kyky vaikuttaa toteutuneen haitallisen vaikutuksen aiheuttaneeseen liikekumppaniin.
2. Jos haitallista vaikutusta ei voida lopettaa, jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritykset minimoivat tällaisen vaikutuksen laajuuden.
  3. Yritysten on tarvittaessa toteutettava seuraavat toimet:
    - a) neutralisoitava haitallinen vaikutus tai minimoitava sen laajuus. Toimen on oltava oikeassa suhteessa haitallisen vaikutuksen merkittävyyteen ja laajuuteen sekä yrityksen osallisuuteen haitallisen vaikutuksen synnyssä;

- b) ilman tarpeetonta viivytystä laadittava ja pantava täytäntöön korjaava toimintasuunnitelma, jossa on kohtuulliset ja selkeästi määritellyt määräajat toimille ja laadulliset ja määrälliset indikaattorit parannusten mittaamiseksi, jos tämä on välttämätöntä sen vuoksi, että haitallista vaikutusta ei voida välittömästi lopettaa. Korjaavaa toimintasuunnitelmaa laadittaessa on kuultava sidosryhmiä;
- c) pyrittävä saamaan suoralta liikekumppanilta sopimukseen perustuvat vakuudet siitä, että se varmistaa käytäntönsäntöjen ja tarvittaessa korjaavan toimintasuunnitelman noudattamisen, myös pyrkimällä saamaan vastaavat sopimukseen perustuvat vakuudet omilta kumppaneiltaan siltä osin kuin ne ovat osa yrityksen toimintaketjua (sopimusperusteinen ketjuttaminen). Kun tällaiset sopimukseen perustuvat vakuudet on saatu, sovelletaan 5 kohtaa;
- d) tehtävä tarvittavat taloudelliset ja muut kuin taloudelliset investoinnit esimerkiksi johtamis- tai tuotantoprosesseihin ja -rakenteisiin;
- e) annettava kohdennettua ja oikeasuhteista tukea pk-yritykselle, joka on yrityksen liikekumppani, mikäli käytäntönsäntöjen tai korjaavan toimintasuunnitelman noudattaminen vaarantaisi pk-yrityksen elinkelpoisuuden; Kohdennettu ja oikeasuhteinen tuki voi olla rahoitusta, kuten suoraa rahoitusta, matalakorkoisia lainoja, raaka-aineiden hankintaa koskevia takuita ja rahoituksen saamisessa avustamista taikka ohjausta, kuten koulutusta tai johtamisjärjestelmien päivittämistä.
- f) tehtävä unionin oikeuden, mukaan lukien kilpailulainsäädäntö, mukaisesti yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa, tarvittaessa myös jotta voidaan parantaa yrityksen kykyä saada haitallinen vaikutus loppumaan tai minimoida sen vaikutus, varsinkin jos muut toimet eivät sovellu tai vaikuta.
- g) tarjottava korjaavia toimia asianomaisille henkilöille ja yhteisöille.

4. Sellaisten toteutuneiden haitallisten vaikutusten osalta, joita ei ole voitu lopettaa tai riittävästi lieventää 3 kohdassa tarkoitetuilla toimenpiteillä, yritys voi pyrkiä tekemään sopimuksen välillisen liikekumppanin kanssa, jotta yrityksen käytäntöjen tai korjaavan toimintasuunnitelman noudattaminen voi toteutua. Kun tällainen sopimus on tehty, sovelletaan 5 kohtaa.

5. Sopimukseen perustuviin vakuuksiin tai sopimukseen on liitettävä asianmukaiset toimenpiteet vaatimusten noudattamisen todentamiseksi. Yritys voi vaatimusten noudattamisen todentamiseksi tukeutua soveltuviin toimialakohtaisiin aloitteisiin tai riippumattoman kolmannen osapuolen todentamiseen.

Kun sopimukseen perustuvat vakuudet saadaan pk-yritykseltä tai sopimus tehdään pk-yrityksen kanssa, sovellettavien ehtojen on oltava oikeudenmukaisia, kohtuullisia ja syrjimättömiä. Jos pk-yritysten osalta toteutetaan toimenpiteitä vaatimusten noudattamisen todentamiseksi, yrityksen on vastattava riippumattoman kolmannen osapuolen todentamisen kustannuksista.

6. Kun on kyse 1 kohdassa tarkoitetuista toteutuneista haitallisista vaikutuksista, joita ei ole voitu lopettaa tai joiden laajuutta ei ole voitu minimoida 3, 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuilla toimenpiteillä, yrityksen on viimeisenä keinona pidättäydyttävä luomasta uusia tai laajentamasta olemassa olevia suhteita liikekumppaniin, johon liittyen tai jonka toimintaketjussa vaikutus on ilmennyt, ja jos niiden suhteisiin sovellettava laki antaa siihen oikeuden, sen on toteutettava seuraavat toimet:

- a) keskeytettävä väliaikaisesti liikesuhde kyseisten toimintojen osalta ja pyrittävä samalla lopettamaan haitallinen vaikutus tai minimoimaan sen laajuus, jos näiden toimien voidaan kohtuudella odottaa onnistuvan lyhyellä aikavälillä; Jos toimien ei voida kohtuudella odottaa onnistuvan tai jos toimet eivät ole onnistuneet lyhyellä aikavälillä, yrityksen on lopetettava liikesuhde;

- b) lopetettava liikesuhde kyseisen toiminnan osalta, jos sen haitallinen vaikutus katsotaan vakavaksi.

Jäsenvaltioiden on säädettävä mahdollisuudesta ensimmäisen alakohdan mukaisesti joko keskeyttää väliaikaisesti tai lopettaa liikesuhde niiden lainsäädännön piiriin kuuluvissa sopimuksissa lukuun ottamatta sopimuksia, joissa sopimuspuolilla on lakisääteinen velvoite tehdä sopimus.

7. Poiketen siitä, mitä 6 kohdassa säädetään, 3 artiklan a alakohdan iv alakohdassa tarkoitettun säännellyn rahoitusalan yrityksen, joka tarjoaa 3 artiklan g alakohdassa tarkoitettuja palveluja, ei tarvitse keskeyttää väliaikaisesti tai lopettaa liikesuhdetta.

Jos 3 artiklan a alakohdan iv alakohdassa tarkoitettu säännelty rahoitusalan yritys päättää ensimmäisen alakohdan mukaisesti olla keskeyttämättä väliaikaisesti tai lopettamatta liikesuhdetta, sen on seurattava toteutuneita haitallisia vaikutuksia ja jatkettava samalla toimia, joilla pyritään lopettamaan haitallinen vaikutus tai lieventämään sitä.

8. Poiketen siitä, mitä 6 kohdassa säädetään, yrityksen ei tarvitse lopettaa liikesuhdetta, jos
- a) lopettamisen voidaan kohtuudella odottaa aiheuttavan haitallisen vaikutuksen, joka on vakavampi kuin sellainen toteutunut haitallinen vaikutus, jota ei voida lopettaa tai minimoida, tai
  - b) kyseiselle liikesuhteelle, jonka tarkoituksena on toimittaa yrityksen tavaroiden tuotannon tai palvelujen tarjoamisen kannalta keskeisiä raaka-aineita, tuotteita tai palveluja, ei ole olemassa vaihtoehtoa ja jos lopettaminen aiheuttaisi merkittävää haittaa yritykselle.

Jos yritys päättää ensimmäisen alakohdan mukaisesti olla lopettamatta liikesuhdetta, sen on ilmoitettava toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle tällaisen päätöksensä asianmukaiset perustelut.

Yrityksen on seurattava toteutuneita haitallisia vaikutuksia, arvioitava määräajoin uudelleen päätöstään olla lopettamatta liikesuhdetta ja pyrittävä etsimään vaihtoehtoisia liikesuhteita.

9. Edellä 6 kohdan mukaista velvoitetta keskeyttää väliaikaisesti tai lopettaa liikesuhde ei sovelleta kaupallisiin sopimuksiin, jotka yritys on tehnyt ennen tämän direktiivin 30 artiklan mukaisen kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiselle asetetun määräajan päättymistä.

9 artikla

Valitusmenettely

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritykset tarjoavat 2 kohdassa luetelluille henkilöille ja järjestöille mahdollisuuden tehdä niille valituksia, jos näillä henkilöillä tai järjestöillä on oikeutettu huoli toteutuneista tai mahdollisista haitallisista vaikutuksista, jotka kohdistuvat niiden omaan toimintaan, niiden tytäryritysten toimintaan tai niiden toimintaketjuihin kuuluvien liikekumppanien toimintaan.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että valituksia voivat tehdä
  - a) henkilöt, joihin haitallinen vaikutus kohdistuu tai joilla on perusteltu syy uskoa, että haitallinen vaikutus voi vaikuttaa heihin,
  - b) ammattiliitot ja muut työntekijöiden edustajat, jotka edustavat kyseisessä toimintaketjussa työskenteleviä henkilöitä, ja
  - c) valituksen aiheena olevaan haitalliseen ihmisoikeus- tai ympäristövaikutukseen liittyvillä aloilla toimivat kansalaisjärjestöt.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritykset ottavat käyttöön oikeudenmukaisen, helposti saatavilla olevan ja avoimen menettelyn 1 kohdassa tarkoitettujen valitusten käsittelemiseksi, mukaan lukien menettely yrityksen perusteettomiksi katsomien valitusten käsittelyä varten, ja tiedottavat kyseisestä menettelystä asianomaisille työntekijöille ja ammattiliitoille. Menettelyssä on varmistettava valituksen tehneen henkilön tai organisaation henkilöiden luottamuksellisuus ja tarvittavat toimenpiteet, joilla estetään kaikki yrityksen ja sen tytäryritysten vastatoimet.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos valitus on perusteltu, valituksen aiheena oleva haitallinen vaikutus katsotaan tunnistetuksi 6 artiklassa tarkoitettulla tavalla ja yritys toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet 7 ja 8 artiklan mukaisesti sekä tarjoaa tarvittaessa korjaavia toimia.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että valituksen tekijöillä on oikeus
- a) pyytää valituksen johdosta asianmukaisia jatkotoimia yritykseltä, jolle 1 kohdan mukainen valitus on tehty, ja
  - b) tavata yrityksen edustajia asianmukaisella tasolla, jotta voidaan keskustella valituksen aiheena olevista mahdollisista tai toteutuneista vakavista haitallisista vaikutuksista.
5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritysten on mahdollista täyttää 1 ja 3 kohdan ensimmäisen alakohdassa säädetyt velvoitteet osallistumalla yhteistoimintaan perustuviin valitusmenettelyihin, mukaan lukien yritysten yhdessä käyttöön ottamiin valitusmenettelyihin, toimialajärjestöjen tai sidosryhmien yhteisaloitteiden kautta edellyttäen, että yhteiset menettelyt täyttävät tämän artiklan vaatimukset.

10 artikla

Seuranta

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritykset arvioivat säännöllisesti omia toimiaan ja toimenpiteitään sekä tytäryritystensä ja yrityksen toimintaketjuihin liittyvien liikeyhteistyöpaneiden toimia ja toimenpiteitä seuratakseen haitallisten vaikutusten tunnistamisen, ehkäisemisen ja lieventämisen, lopettamisen ja minimoimisen tuloksellisuutta. Tällaisten arviointien on tapauksen mukaan perustuttava laadullisiin ja määrällisiin indikaattoreihin, ja niitä on tehtävä ilman aiheutonta viivytystä merkittävän muutoksen jälkeen mutta vähintään 24 kuukauden välein ja aina, kun on perusteltua syytä uskoa, että saattaa olla syntymässä merkittävä uusi kyseisten haitallisten vaikutusten riski. Huolellisuusvelvoitetta koskeva toimintapolitiikka on saatettava ajan tasalle kyseisten arviointien tulosten mukaisesti, ja siinä on otettava sidosryhmiltä saadut merkitykselliset tiedot asianmukaisesti huomioon.
2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, **kun** 3 artiklan a alakohdan iv alakohdassa tarkoitetut säänneltyt rahoitusalan yritykset **tarjoavat 3 artiklan g alakohdassa tarkoitettuja palveluja, niiden** on suoritettava [...] liikeyhteistyöpaneidensa osalta määräaikaisarvioita, joissa ainoastaan seurataan 6 artiklan 3 kohdassa tunnistettujen haitallisten vaikutusten ehkäisemisen ja lieventämisen, lopettamisen ja laajuuden minimoimisen tuloksellisuutta.

11 artikla

Viestintä

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritykset, joihin ei sovelleta direktiivin 2013/34/EU 19 a ja 29 a artiklan mukaisia raportointivaatimuksia, raportoivat tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvista asioista julkaisemalla verkkosivustollaan tilivuoden vuositilinpäätöksen jollakin kansainvälisessä liiketoiminnassa yleisesti käytetyllä kielellä. Tilinpäätös on julkaistava kohtuullisen ajan kuluessa mutta viimeistään 12 kuukauden kuluttua päivästä, jona tilivuoden tase on laadittu.

Yritysten, jotka sisällytetään konsernin toimintakertomukseen ja jotka on vapautettu direktiivin 2013/34/EU 19 a tai 29 a artiklan mukaisista velvoitteista mainitun direktiivin 19 a artiklan 7 kohdan ja 29 a artiklan 7 kohdan mukaisesti, katsotaan täyttäneen tämän artiklan velvoitteen.

2. Komissio antaa 28 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä 1 kohdassa tarkoitetun selvityksen sisällöstä ja kriteereistä ja täsmentää siihen sisällytettäviä tietoja huolellisuusvelvoitteen kuvauksesta, mahdollisista ja toteutuneista haitallisista vaikutuksista ja niiden vuoksi toteutetuista toimista.

12 artikla

Mallisopimuslausekkeet

Jotta yritysten olisi helpompaa noudattaa 7 artiklan 2 kohdan b alakohtaa ja 8 artiklan 3 kohdan c alakohtaa, komissio tukee niitä antamalla jäsenvaltioita ja sidosryhmiä kuultuaan ohjeita vapaaehtoisista mallisopimuslausekkeista.

13 artikla

Ohjeet

Tukeakseen yrityksiä tai jäsenvaltioiden viranomaisia sen suhteen, miten yritysten olisi täytettävä huolellisuusvelvoitteensa, komissio antaa jäsenvaltioita ja sidosryhmiä, Euroopan unionin perusoikeusvirastoa, Euroopan ympäristökeskusta ja tarvittaessa sellaisia kansainvälisiä elimiä, joilla on huolellisuusvelvoitetta koskevaa asiantuntemusta, kuultuaan ohjeita, myös tiettyjä aloja varten tai tietyistä haitallisista vaikutuksista, viimeistään kahden vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta.

Liitännäistoimenpiteet

1. Tarjotakseen tietoa ja tukea yrityksille ja niiden toimintaketjuissa oleville liikekumppaneille niiden pyrkiessä täyttämään tästä direktiivistä johtuvat velvoitteet, jäsenvaltioiden on perustettava ja ylläpidettävä yksin tai yhdessä tähän tarkoitettuja verkkosivustoja, alustoja tai portaaleja. Tässä yhteydessä on kiinnitettävä erityistä huomiota yritysten toimintaketjuissa oleviin pk-yrityksiin.
2. Jäsenvaltiot voivat tukea pk-yrityksiä taloudellisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sovellettavien valtiontukisääntöjen soveltamista.
3. Komissio voi täydentää jäsenvaltioiden tukitoimenpiteitä unionin unionissa ja kolmansissa maissa toteuttamien huolellisuusvelvoitetta koskevien tukitoimien pohjalta ja suunnitella uusia toimenpiteitä, mukaan lukien sidosryhmien yhteisaloitteiden helpottaminen yritysten auttamiseksi täyttämään velvoitteensa.
4. Yritykset voivat tukeutua toimialakohtaisiin järjestelmiin ja sidosryhmien yhteisaloitteisiin 5–11 artiklassa tarkoitettujen velvoitteidensa täytäntöönpanossa siinä määrin kuin tällaiset järjestelmät ja aloitteet soveltuvat kyseisten velvoitteiden täyttämisen tukemiseen. Komissio ja jäsenvaltiot voivat helpottaa tiedon levittämistä tällaisista järjestelmistä tai aloitteista ja niiden tuloksista. Komissio antaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ohjeita toimialan järjestelmien ja sidosryhmien yhteisaloitteiden toimivuuden arvioimiseksi.

15 artikla

Ilmastonmuutoksen torjunta

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetut yritykset hyväksyvät suunnitelman, mukaan lukien täytäntöönpanotoimet ja niihin liittyvät rahoitus- ja investointisuunnitelmat, jotta voidaan varmistaa, että yrityksen liiketoimintamalli ja -strategia sopivat yhteen niiden tavoitteiden kanssa, jotka koskevat kestävään talouteen siirtymistä, ilmaston lämpenemisen rajoittamista 1,5 celsiusasteeseen Pariisin sopimuksen mukaisesti ja ilmastoneutraaliuden saavuttamista asetuksen (EU) 2021/1119 mukaisesti sekä tapauksen mukaan tieto siitä, missä määrin hiili-, öljy- ja kaasualan toiminnot ovat edustettuina yrityksessä direktiivin 2013/34/EU 19 a artiklan 2 kohdan a alakohdan iii alakohdassa ja 29 a artiklan 2 kohdan a alakohdan iii alakohdassa tarkoitetun mukaisesti. Suunnitelmassa on erityisesti yksilöitävä yrityksen kohtuudella käytettävissä olevien tietojen perusteella, missä määrin ilmastonmuutos muodostaa riskin yrityksen toiminnalle tai vaikuttaa siihen.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos ilmastonmuutos on tunnistettu tai olisi pitänyt tunnistaa yrityksen toiminnan pääasialliseksi riskiksi tai pääasialliseksi vaikuttajaksi, yritys sisällyttää suunnitelmaansa kasvihuonekaasujen päästövähennystavoitteet.
3. [...]

16 artikla

Valtuutettu edustaja

1. Jäsenvaltioiden on vahvistettava säännöt, joissa edellytetään, että 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu jäsenvaltiossa toimiva yritys nimeää valtuutetuksi edustajakseen oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön, joka on sijoittautunut johonkin niistä jäsenvaltioista tai jolla on kotipaikka jossakin niistä jäsenvaltioista, joissa se toimii. Nimitys on voimassa, kun valtuutettu edustaja on vahvistanut sen hyväksyvänsä.

2. Jäsenvaltioiden on vahvistettava säännöt, joissa edellytetään, että valtuutettu edustaja taikka yritys ilmoittaa valtuutetun edustajan nimen, osoitteen, sähköpostiosoitteen ja puhelinnumeron sen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle, jossa valtuutetulla edustajalla on kotipaikka tai johon se on sijoittautunut. Jäsenvaltioiden on vahvistettava säännöt, joissa edellytetään, että valtuutettu edustaja toimittaa pyynnöstä jäljennöksen nimeämisasiakirjasta jonkin jäsenvaltion virallisella kielellä jollekin valvontaviranomaisista.
3. Jäsenvaltioiden on vahvistettava säännöt, joissa edellytetään, että valtuutettu edustaja taikka yritys ilmoittaa sen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle, jossa valtuutetulla edustajalla on kotipaikka tai johon se on sijoittautunut, ja, jos se on toinen jäsenvaltio, sen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle, jossa yritys tuotti suurimman osan nettoliikevaihdostaan unionissa viimeistä tilivuotta edeltävän tilivuoden aikana, että yritys on 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu yritys.
4. Jäsenvaltioiden on vahvistettava säännöt, joissa edellytetään, että kukin yritys valtuuttaa valtuutetun edustajansa vastaanottamaan valvontaviranomaisilta viestejä kaikenlaista asioista, jotka ovat tarpeen tämän direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä annettujen kansallisten säännösten noudattamiseksi ja täytäntöönpanemiseksi. Yritysten on annettava valtuutetulle edustajalleen tarvittavat valtuudet ja resurssit tehdä yhteistyötä valvontaviranomaisten kanssa.
5. Jos 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu yritys ei noudata tässä artikkelissa säädettyjä velvoitteita, kaikilla niillä jäsenvaltioilla, joissa tällainen yritys toimii, on toimivalta valvoa tällaisten velvoitteiden noudattamista kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Jäsenvaltion, joka aikoo valvoa tässä artikkelissa säädettyjen velvoitteiden noudattamista, on ilmoitettava asiasta valvontaviranomaisille 21 artiklan mukaisesti valvontaviranomaisten eurooppalaisen verkoston kautta, jotta muut jäsenvaltiot eivät valvo niiden noudattamista.

17 artikla

Valvontaviranomaiset

1. Jokaisen jäsenvaltion on nimettävä yksi tai useampi valvontaviranomainen valvomaan 6–11 artiklan ja 15 artiklan nojalla annetuissa kansallisissa säännöksissä säädettyjen velvoitteiden noudattamista.
2. Edellä 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen yritysten osalta toimivaltainen viranomainen on sen jäsenvaltion valvontaviranomainen, jossa yrityksellä on sääntömääräinen kotipaikka.
3. Edellä 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen yritysten osalta toimivaltainen viranomainen on sen jäsenvaltion valvontaviranomainen, jossa yrityksellä on sivuliike. Jos yrityksellä ei ole sivuliikettä missään jäsenvaltiossa tai jos sillä on sivuliikkeitä eri jäsenvaltioissa, toimivaltainen valvontaviranomainen on sen jäsenvaltion valvontaviranomainen, jossa yritys on tuottanut suurimman osan nettoliikevaihdostaan unionissa tilivuonna, joka edeltää 30 artiklassa tarkoitettua päivää tai sitä päivää, jona yritys ensimmäistä kertaa täyttää 2 artiklan 2 kohdassa säädetty edellytykset, edeltävää viimeistä tilivuotta, sen mukaan, kumpi näistä ajankohdista on myöhäisempi.

Edellä 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu yritys voi sellaisen olosuhteiden muutoksen vuoksi, jonka seurauksena se alkaa tuottaa suurimman osan unionin liikevaihdostaan eri jäsenvaltiossa, esittää asianmukaisesti perustellun pyynnön sen valvontaviranomaisen vaihtamiseksi, jolla on toimivalta valvoa tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia asioita kyseisen yrityksen osalta.

- 3 a. Jos emoyritys täyttää 4 a artiklan mukaisesti tytäryritystensä puolesta tästä direktiivistä johtuvat velvoitteet, emoyrityksen ja sen tytäryritysten osalta toimivaltainen valvontaviranomainen on 2 kohdan tai 3 kohdan mukaisesti emoyrityksen toimivaltainen valvontaviranomainen.

Jos ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu valvontaviranomainen havaitsee, että tytäryritys ei ole noudattanut 4 a artiklan 2 kohdassa säädettyjä velvoitteita, sen on ilmoitettava sille valvontaviranomaiselle, jolla olisi 2 kohdan tai 3 kohdan mukaisesti toimivalta käyttää kyseisen tytäryrityksen osalta 18 ja 20 artiklan mukaisia valtuuksia.

4. Jos jäsenvaltio nimeää useamman kuin yhden valvontaviranomaisen, sen on varmistettava, että kyseisten viranomaisten toimivalta määritellään selkeästi ja että ne tekevät läheistä ja tuloksellista yhteistyötä keskenään.
5. Jäsenvaltiot voivat nimetä säänneltyjen rahoitusalan yritysten valvonnasta vastaavat viranomaiset myös tässä direktiivissä tarkoitetuiksi valvontaviranomaisiksi.

6. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle 30 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ilmoitettuun päivään mennessä tämän artiklan mukaisesti nimettyjen valvontaviranomaisten nimet ja yhteystiedot sekä niiden valtuudet, jos valvontaviranomaisia on useita. Niiden on ilmoitettava komissiolle kaikista näiden tietojen muutoksista.
7. Komissio julkaisee valvontaviranomaisten luettelon muun muassa verkkosivustollaan. Komissio saattaa luettelon säännöllisesti ajan tasalle jäsenvaltioilta saatujen tietojen perusteella.
8. Jäsenvaltioiden on taattava valvontaviranomaisten riippumattomuus ja varmistettava, että ne ja kaikki niiden palveluksessa työskentelevät tai työskennelleet henkilöt sekä niiden puolesta toimivat tilintarkastajat tai asiantuntijat käyttävät valtuuksiaan puolueettomasti, läpinäkyvästi ja salassapitovelvollisuutta asianmukaisesti noudattaen. Jäsenvaltioiden on erityisesti varmistettava, että viranomaisen on oikeudellisesti ja toiminnallisesti riippumaton tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvista yrityksistä tai muista markkinaintresseistä ja että sen henkilöstöllä ja sen hallinnosta vastaavilla henkilöillä ei ole eturistiriitoja, heihin sovelletaan luottamuksellisuutta koskevia vaatimuksia ja he pidättyvät kaikesta toiminnasta, joka on ristiriidassa heidän tehtäviensä kanssa.

18 artikla

Valvontaviranomaisten valtuudet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että valvontaviranomaisilla on asianmukaiset valtuudet ja resurssit niille tämän direktiivin nojalla annettuihin tehtäviin, mukaan lukien valtuudet pyytää tietoja ja tehdä tutkimuksia, jotka liittyvät 6–11 artiklassa ja 15 artiklassa säädettyjen velvoitteiden noudattamiseen. Jäsenvaltioiden on 15 artiklan osalta vaadittava valvontaviranomaisia valvomaan ainoastaan sitä, että yritykset ovat hyväksyneet suunnitelman.

2. Valvontaviranomainen voi käynnistää tutkinnan omasta aloitteestaan tai sille 19 artiklan mukaisesti ilmoitettujen perusteltujen huolien vuoksi, jos se katsoo saaneensa riittävästi siihen viittaavaa tietoa, että yritys saattaa rikkoa tämän direktiivin nojalla annetuissa kansallisissa säännöksissä säädettyjä velvoitteita.
3. Tarkastukset on tehtävä sen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jossa tarkastus tehdään, ja yritykselle on annettava ennakkovaroitus, paitsi jos ennakoilmoitus häiritsee tarkastuksen tuloksellisuutta. Jos valvontaviranomainen haluaa osana tutkintaansa tehdä tarkastuksen muun kuin oman jäsenvaltionsa alueella, sen on pyydettävä apua kyseisen jäsenvaltion valvontaviranomaiselta 21 artiklan 2 kohdan mukaisesti.
4. Jos valvontaviranomainen havaitsee 1 ja 2 kohdan nojalla toteutettujen toimien tuloksena, että tämän direktiivin nojalla annettuja kansallisia säännöksiä ei ole noudatettu, sen on annettava kyseiselle yritykselle riittävä määräaika korjaavien toimien toteuttamiseksi, jos tällaiset toimet ovat mahdollisia.

Korjaavien toimien toteuttaminen ei estä seuraamusten määräämistä 20 artiklan mukaisesti tai siviilioikeudellisen korvausvastuun syntymistä 22 artiklan mukaisesti.

5. Valvontaviranomaisilla on tehtäviään hoitaessaan oltava vähintään valtuudet:
  - a) määrätä:
    - i) lopettamaan tämän direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkominen;
    - ii) pidättäytymään toistamasta kyseistä toimintaa; ja
    - iii) tarvittaessa toteuttamaan korjaavia toimia, jotka ovat oikeassa suhteessa rikkomiseen ja tarpeen sen lopettamiseksi;

- b) määrätä 20 artiklan mukaisia seuraamuksia; ja
  - c) toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä vakavan ja peruuttamattoman vahingon riskistä johtuvissa kiireellisissä tapauksissa.
6. Valvontaviranomaisten on käytettävä tässä artiklassa tarkoitettuja valtuuksia kansallisen lainsäädännön mukaisesti:
- a) suoraan;
  - b) yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa; tai
  - c) saattamalla asia toimivaltaisten oikeusviranomaisten käsiteltäväksi.
7. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jokaisella luonnollisella tai oikeushenkilöllä on oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin itseään koskevaa valvontaviranomaisen oikeudellisesti sitovaa päätöstä vastaan.

19 artikla

Perustellut huolet

- 1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että luonnollisilla ja oikeushenkilöillä on oikeus esittää valvontaviranomaisille perusteltuja huolia, jos niillä on objektiivisten olosuhteiden perusteella syytä uskoa, että yritys ei noudata tämän direktiivin nojalla annettuja kansallisia säännöksiä.
- 2. Jos perusteltu huoli kuuluu jonkin toisen valvontaviranomaisen toimivaltaan, huolenilmaisun vastaanottavan viranomaisen on toimitettava se kyseiselle viranomaiselle.
- 3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että valvontaviranomaiset arvioivat perustellut huolet asiaankuuluvana ajankohtana ja käyttävät tarvittaessa 18 artiklassa tarkoitettuja valtuuksiaan.

4. Valvontaviranomaisen on mahdollisimman pian ja kansallisen lainsäädännön asiaa koskevien säännösten mukaisesti ja unionin oikeutta noudattaen ilmoitettava 1 kohdassa tarkoitettulle henkilölle tämän perustellun huolen arvioinnin tuloksesta ja perusteltava se.
5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että henkilöillä, jotka esittävät perustellun huolen tämän artiklan mukaisesti ja joilla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti oikeutettu etu asiassa, on mahdollisuus saattaa asia sellaisen tuomioistuimen tai muun riippumattoman ja puolueettoman julkisen elimen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta tutkia valvontaviranomaisen päätösten menettelyllinen ja sisällöllinen laillisuus sekä sen toimia tai laiminlyöntejä.

20 artikla

Seuraamukset

1. Jäsenvaltioiden on säädettävä tämän direktiivin nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista, taloudellisen seuraamukset mukaan lukien, ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.
2. Päätettäessä seuraamusten määräämisestä ja niiden luonteesta ja asianmukaisesta tasosta on erityisesti otettava asianmukaisesti huomioon yrityksen pyrkimykset noudattaa valvontaviranomaisen siltä mahdollisesti vaatimia korjaavia toimia, 7 ja 8 artiklan nojalla mahdollisesti tehdyt investoinnit ja kohdennettu tuki sekä tapauksen mukaan yhteistyö muiden toimijoiden kanssa yrityksen toimintaketjuun kohdistuvien haitallisten vaikutusten korjaamiseksi.
3. Taloudellisia seuraamuksia määrättäessä niiden on perustuttava yrityksen maailmanlaajuiseen nettoliikevaihtoon.

4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki valvontaviranomaisten päätökset, jotka sisältävät tämän direktiivin mukaisesti annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen liittyviä seuraamuksia, julkaistaan, ovat julkisesti saatavilla vähintään kolmen vuoden ajan ja toimitetaan valvontaviranomaisten eurooppalaiselle verkostolle. Julkaistu päätös ei saa sisältää asetuksen (EU) 2016/678 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja henkilötietoja.

21 artikla

Valvontaviranomaisten eurooppalainen verkosto

1. Komissio perustaa valvontaviranomaisten eurooppalaisen verkoston, joka koostuu valvontaviranomaisten edustajista. Verkosto helpottaa valvontaviranomaisten välistä yhteistyötä sekä valvontaviranomaisten sääntely-, tutkinta-, seuraamus- ja valvontakäytäntöjen koordinointia ja yhdenmukaistamista sekä tarvittaessa tietojen jakamista niiden kesken.

Komissio voi kutsua unionin virastoja, joilla on hyödyllistä asiantuntemusta tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvilta aloilta, liittymään valvontaviranomaisten eurooppalaiseen verkostoon.

- 1 a. Komissio perustaa suojatun tietojenvaihtojärjestelmän sellaisen 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun yrityksen, jolla ei ole sivuliikettä missään jäsenvaltiossa tai jonka sivuliikkeet sijaitsevat eri jäsenvaltioissa, nettoliikevaihtoa unionissa koskeville tiedoille. Jäsenvaltion on säännöllisesti ilmoitettava hallussaan olevat tiedot kyseisten yritysten nettoliikevaihdosta. Komissio analysoi kyseiset tiedot kohtuullisen ajan kuluessa ja ilmoittaa sille jäsenvaltiolle, jossa yritys tuotti suurimman osan nettoliikevaihdostaan unionissa viimeistä tilivuotta edeltävän tilivuoden aikana, että yritys on 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu yritys ja että jäsenvaltion valvontaviranomainen on 17 artiklan 3 kohdan mukaisesti toimivaltainen.
2. Valvontaviranomaisten on annettava toisilleen tehtäviensä suorittamiseen tarvittavaa tietoa ja keskinäistä apua ja toteutettava toimenpiteitä, jotka mahdollistavat tehokkaan keskinäisen yhteistyön. Keskinäiseen avunantoon kuuluu yhteistyö 18 artiklassa tarkoitettujen valtuuksien käyttämiseksi, myös tarkastusten ja tietopyyntöjen osalta.
3. Valvontaviranomaisten on toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet voidakseen vastata toisen valvontaviranomaisen esittämään avunpyyntöön ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään kuukauden kuluttua pyynnön vastaanottamisesta. Määräaikaa voidaan asianmukaisin perustein jatkaa enintään kahdella kuukaudella, jos se on tapauksen olosuhteista johtuen tarpeen. Tällaisiin toimenpiteisiin voi kuulua erityisesti tutkinnan toteuttamista koskevien tietojen toimittaminen.
4. Avunpyynnössä on esitettävä kaikki tarvittavat tiedot, kuten pyynnön tarkoitus ja syyt. Valvontaviranomaisten on käytettävä avunpyynnön kautta saatuja tietoja ainoastaan siihen tarkoitukseen, jota varten niitä on pyydetty.

5. Pyynnön vastaanottanut valvontaviranomainen ilmoittaa pyynnön esittäneelle valvontaviranomaiselle pyyntöön vastaamiseksi toteutettavien toimenpiteiden tuloksista tai tapauksen mukaan etenemisestä.
6. Valvontaviranomaiset eivät saa periä toisiltaan maksuja avunpyynnön perusteella toteutetuista toimista ja toimenpiteistä.

Valvontaviranomaiset voivat kuitenkin keskenään sopia säännöistä, jotka koskevat tiettyjen avunannosta poikkeustapauksissa aiheutuvien kustannusten korvaamista.
7. Valvontaviranomaisen, joka on toimivaltainen 17 artiklan 3 kohdan nojalla, on ilmoitettava tästä ja kaikista toimivaltaisen valvontaviranomaisen muuttamista koskevista pyynnöistä valvontaviranomaisten eurooppalaiselle verkostolle.
8. Jos toimivaltaisuudesta on epäilyjä, toimivallan perustana olevat tiedot jaetaan valvontaviranomaisten eurooppalaiselle verkostolle, joka voi koordinoida toimia ratkaisun löytämiseksi.

9. Valvontaviranomaisten eurooppalaisen verkoston on julkaistava valvontaviranomaisten päätökset, jotka sisältävät 20 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuja seuraamuksia.

22 artikla

Yritysten siviilioikeudellinen vastuu ja oikeus täyteen korvaukseen

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yritys voidaan saattaa korvausvastuuseen luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle aiheutuneesta vahingosta, edellyttäen, että
- a) yritys on tahallisesti tai tuottamuksellisesti jättänyt noudattamatta 7 ja 8 artiklassa säädettyjä velvoitteita silloin kun liitteessä I luetellun oikeuden, kiellon tai velvoitteen tarkoituksena on suojella luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä; ja
  - b) edellä a alakohdassa tarkoitetun laiminlyönnin seurauksena luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön kansallisessa lainsäädännössä suojatulle oikeudelliselle edulle on aiheutunut vahinkoa.

Yrityksen ei voida katsoa olevan korvausvastuussa vahingoista, jotka sen toimintaketjuun kuuluvat liikekumppanit ovat yksin aiheuttaneet.

2. Jos yritys on 1 kohdan mukaisesti korvausvastuussa, luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on oikeus saada täysi korvaus aiheutuneesta vahingosta kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Tämän direktiivin mukainen täysi korvaus ei saa johtaa liialliseen korvaukseen, oli sitten kyseessä rankaiseva, moninkertainen tai muu vahingonkorvaus.

3. Tämän säännöksen mukainen yrityksen siviilioikeudellinen korvausvastuu ei rajoita sen tytäryritysten tai yrityksen toimintaketjuun kuuluvien suorien tai välillisten liikekumppaneiden siviilioikeudellista korvausvastuuta.

Jos yritys on aiheuttanut vahingon yhdessä tytäryrityksensä taikka suoran tai välillisen liikekumppaninsa kanssa, ne ovat yhteisvastuussa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta yhteisvastuun edellytyksiä ja takautumisoikeuksia koskevan kansallisen lainsäädännön soveltamista.

4. Tämän direktiivin mukaiset siviilioikeudellista korvausvastuuta koskevat säännöt eivät rajoita sellaisten siviilioikeudellista korvausvastuuta koskevien unionin tai kansallisten sääntöjen soveltamista, jotka liittyvät haitallisiin ihmisoikeusvaikutuksiin tai haitallisiin ympäristövaikutuksiin ja joissa säädetään korvausvastuusta tämän direktiivin soveltamisalaan kuulumattomissa tilanteissa tai ankarammasta korvausvastuusta kuin tässä direktiivissä.
5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden kansallisia säännöksiä, joilla tämä artikla saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, on sovellettava ensisijaisena tapauksissa, joissa tähän liittyviin vaatimuksiin sovellettava laki ei ole minkään jäsenvaltion laki.

23 artikla

Rikkomisesta ilmoittaminen ja ilmoittavien henkilöiden suojelu

Tämän direktiivin rikkomisesta ilmoittamiseen ja tällaisesta rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojeluun sovelletaan direktiiviä (EU) 2019/1937.

24 artikla

[...]

25 artikla

[...]

26 artikla

[...]

Direktiivin (EU) 2019/1937 muuttaminen

Lisätään direktiivin (EU) 2019/1937 liitteessä olevan I osan E kohdan 2 kohtaan alakohta seuraavasti:

”vi) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi..., annettu... päivänä...kuuta..., yritysten kestävästä toiminnasta koskevasta huolellisuusvelvoitteesta ja direktiivin (EU) 2019/1937* muuttamisesta*.

---

* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi..., annettu... päivänä...kuuta..., yritysten kestävästä toiminnasta koskevasta huolellisuusvelvoitteesta ja direktiivin (EU) 2019/1937* muuttamisesta (EUVL ..., ...).”

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artikkelissa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle ... [tämän direktiivin voimaantulopäivästä] määräämättömäksi ajaksi 11 artikkelissa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.
3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 11 artikkelissa tarkoitettua säädösvallan siirtoa. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempanä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyyyteen.
4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdystä toimielinten välisestä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

⁺ Julkaisutoimisto: lisätään tekstiin asiakirjassa... olevan direktiivin numero ja päivämäärä ja alaviitteeseen kyseisen direktiivin EUVL-julkaisuviite.

5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
6. Edellä olevan 11 artiklan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaä jatketaan kahdella kuukaudella.

29 artikla

Uudelleentarkastelu

Komissio antaa viimeistään ... päivänä ... kuuta .... [*seitsemän vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta*] Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin täytäntöönpanosta. Kertomuksessa arvioidaan tämän direktiivin tuloksellisuutta sen tavoitteiden saavuttamisessa ja seuraavia seikkoja:

- a) onko 2 artiklan 1 kohdassa säädettyjä työntekijöiden lukumäärää ja nettoliikevaihtoa koskevia raja-arvoja tarkistettava;
- b) onko 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa olevaa alojen luetteloa muutettava, esimerkiksi sen mukauttamiseksi Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön ohjeisiin;
- b a) onko 2 artiklan 2 kohdassa säädettyä, nettoliikevaihtoa unionissa koskevaa kriteeriä sekä nettoliikevaihdon raja-arvoa tarkistettava;

- b b) onko 2 artiklaa tarkistettava siten, että yrityksen tytäryritysten työntekijöiden lukumäärä ja nettoliikevaihto otetaan huomioon laskettaessa yrityksen työntekijöiden määrää ja nettoliikevaihtoa;
- b c) onko 3 artiklan a alakohdassa tarkistettava siten, että se kattaa muut oikeushenkilöt, jotka on perustettu muussa kuin direktiivin 2013/34/EU liitteessä I luetellussa oikeudellisessa muodossa tai siinä lueteltuja muotoja vastaavassa muodossa;
- c) onko liitettä muutettava esimerkiksi kansainvälisen kehityksen vuoksi;
- c a) onko 3 artiklan g alakohdassa olevaa 'toimintaketjun' määritelmää tarkistettava ja onko siihen sisällytettävä sijoitusten tarjoaminen **tai 3 artiklan g alakohdassa tarkoitettu palvelujen tarjoaminen 3 artiklan a alakohdan iv alakohdassa tarkoitettujen säänneltyjen rahoitusalan yritysten toimesta;** ja
- d) olisiko 4–14 artikla ulotettava koskemaan haitallisia ilmastovaikutuksia ja onko 15 artiklaa tarkistettava.

30 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään ... päivänä ... kuuta ... *[kahden vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta]*. Niiden on viipymättä toimitettava nämä säännökset kirjallisina komissiolle.

Niiden on sovellettava näitä säännöksiä seuraavasti:

- a) ... päivästä ... kuuta ... [kolmen vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta] niiden yritysten osalta, jotka on perustettu jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja joilla oli keskimäärin yli 1000 työntekijää ja joiden maailmanlaajuinen nettoliikevaihto oli yli 300 miljoonaa euroa ... päivää ... kuuta ... [kolmen vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta] edeltävänä viimeisenä tilivuotena, jolta on hyväksytty tai olisi pitänyt hyväksyä vuositilinpäätös;
- b) ... päivästä ... kuuta ... [kolmen vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta] niiden yritysten osalta, jotka on perustettu kolmannen maan lainsäädännön mukaisesti ja joiden nettoliikevaihto unionissa oli yli 300 miljoonaa euroa ... päivää ... kuuta ... [kolmen vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta] edeltävää viimeistä tilivuotta edeltävänä tilivuotena;
- c) .. päivästä ... kuuta ... [neljän vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta] 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen yritysten osalta;
- d) ... päivästä ... kuuta ... [viiden vuoden kuluttua tämän direktiivin voimaantulosta] 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa ja 2 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen yritysten osalta.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

31 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

32 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty ...

Euroopan parlamentin puolesta

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Puheenjohtaja

OSA I**1. 3 ARTIKLAN C ALAKOHDASSA TARKOITETUT IHMISOIKEUDET**

1. [...]
2. Oikeus elämään, mukaan lukien yrityksen resurssien, tilojen tai henkilöstön vartioinnista vastaavat yksityiset tai julkiset vartijat, jotka yrityksen puutteellisen ohjeistuksen tai valvonnan johdosta aiheuttavat henkilön kuoleman, tulkittuna kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
3. Kidutuksen ja julman, epäinhimillisen tai alentavan kohtelun kieltö, mukaan lukien yrityksen resurssien, tilojen tai henkilöstön vartioinnista vastaavat yksityiset tai julkiset vartijat, jotka yrityksen puutteellisen ohjeistuksen tai valvonnan johdosta kiduttavat tai kohtelevat henkilöä julmasti, epäinhimillisesti tai alentavasti, tulkittuna kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 7 artiklan mukaisesti;
4. Oikeus vapauteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen, tulkittuna kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
5. Kielto puuttua mielivaltaisesti tai laittomasti kenenkään yksityiselämään, perheeseen, kotiin tai kirjeenvaihtoon ja suorittaa hänen kunniaansa ja mainettaan loukkaavia hyökkäyksiä, tulkittuna kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 17 artiklan mukaisesti;
6. Kielto puuttua ajatuksen, omantunnon ja uskonnon vapauteen, tulkittuna kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 18 artiklan mukaisesti;

7. Oikeus nauttia oikeudenmukaisista ja suotuisista työoloista, mukaan lukien kohtuullinen palkka, kohtuullinen toimeentulo, turvalliset ja terveelliset työolot ja kohtuullinen työajan rajoittaminen, tulkittuna taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 7 artiklan mukaisesti;
8. Kielto rajoittaa työntekijöiden mahdollisuuksia asianmukaiseen majoitukseen, jos yritys tarjoaa työntekijöilleen majoituksen, ja mahdollisuuksia riittävään ravintoon, vaatetukseen, veden saantiin ja sanitaatioon työpaikalla, tulkittuna taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 11 artiklan mukaisesti;
9. [...]
10. Kielto ottaa töihin oppivelvollisuusikäinen ja joka tapauksessa alle 15-vuotias lapsi, paitsi jos työskentelypaikan lainsäädäntö tämän sallii, tulkittuna vuonna 1973 tehdyn työhön pääsemiseksi vaadittavaa vähimmäisikää koskevan Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen nro 138 2 artiklan 4 kohdan ja 4–8 artiklan nojalla mainitun yleissopimuksen 4–8 mukaisesti;
11. Lapsityön (alle 18-vuotiaita) pahimpia muotoja koskeva kielto, tulkittuna vuonna 1999 tehdyn lapsityön pahimpien muotojen kieltämisestä koskevan Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen nro 182 3 artiklan mukaisesti. Näitä ovat:
  - a) kaikki orjuuden muodot ja orjuuteen verrattavat käytännöt, kuten lasten myynti ja lapsikauppa, velkaorjuus ja maaorjuus sekä pakkotyö mukaan lukien lasten pakkovärväys käytettäväksi aseellisessa selkkauksessa;
  - b) lapsen käyttö, välitys tai tarjoaminen prostituutioon, pornografian tuotantoon tai pornografisiin esityksiin;

- c) lapsen käyttö, välitys tai tarjoaminen laittomiin toimiin, erityisesti huumausaineiden tuotantoon ja kauppaan; ja
  - d) työ, joka luonteensa tai olosuhteidensa vuoksi saattaa olla haitallista lasten terveydelle, turvallisuudelle tai moraalille;
12. Kielto teettää pakkotyötä tai muuta pakollista työtä, jolla tarkoitetaan kaikkea työtä tai palvelusta, joka jonkin rangaistuksen uhalla vaaditaan joltakin henkilöltä ja johon kyseinen henkilö ei ole vapaaehtoisesti tarjoutunut, tulkittuna vuonna 1930 tehdyn pakollista työtä koskevan Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen nro 29 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti; Pakkotyöksi tai muuksi pakolliseksi työksi ei katsota työtä tai palveluja, jotka ovat vuonna 1930 tehdyn pakollista työtä koskevan Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen nro 29 2 artiklan 2 kohdan tai kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 8 artiklan 3 kohdan b ja c alakohdan mukaisia;
13. Kaikkien orjuuden ja orjakaupan muotojen kielto, mukaan lukien orjuuteen verrattavissa olevien käytäntöjen, maaorjuuden ja muiden työpaikalla tapahtuvan valta-aseman väärinkäytön tai sorron muotojen, kuten äärimmäinen taloudellinen hyväksikäyttö, seksuaalinen hyväksikäyttö ja nöyryyttäminen, taikka ihmiskaupan kielto, tulkittuna kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 8 artiklan mukaisesti;

14. [...]
15. Oikeus kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen, järjestäytymisoikeus ja kollektiivinen neuvotteluoikeus, tulkittuna kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 21 ja 22 artiklan, taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 8 artiklan, vuonna 1948 tehdyn ammatillista järjestäytymisvapautta ja ammatillista järjestäytymisoikeutta koskevan Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen nro 87 ja vuonna 1949 tehdyn järjestäytymisoikeuden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden periaatteiden soveltamista koskevan Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen nro 98 mukaisesti. Tähän sisältyvät seuraavat oikeudet:
- a) työntekijöiden vapaus perustaa ammattiliittoja tai liittyä niihin;
  - b) kieltä käyttää ammattiliiton perustamista, siihen liittymistä tai sen jäsenyyttä perusteettoman syrjinnän tai vastatoimien perusteena;
  - c) ammattiliittojen vapaus toimia sovellettavien peruskirjansa ja sääntöjensä mukaisesti viranomaisten puuttumatta asiaan; ja
  - d) lakko-oikeus ja kollektiivinen neuvotteluoikeus;
16. Eriarvoisen kohtelun kieltä työssä, jollei se perustu työn luonteesta johtuviin vaatimuksiin, tulkittuna vuonna 1951 tehdyn samanarvoisesta työstä miehille ja naisille maksettavaa samaa palkkaa koskevan Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen nro 100 2 ja 3 artiklan, vuonna 1958 tehdyn työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä tapahtuva syrjintää koskevan Kansainvälisen työjärjestön yleissopimuksen nro 111 1 ja 2 artiklan sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 7 artiklan mukaisesti. Tähän sisältyvät erityisesti:
- a) erisuuruksen korvauksen maksaminen samanarvoisesta työstä; ja
  - b) kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään taikka rotuun, ihonväriin, sukupuoleen, uskontoon tai poliittisiin mielipiteisiin perustuva syrjintä;

17. [...]
18. Kielto aiheuttaa haitallista maaperän muutosta, veden tai ilman pilaantumista, haitallisia päästöjä tai liiallista vedenkulutusta tai muita sellaisia metsäkadon kaltaisia vaikutuksia luonnonvaroihin, jotka
- a) merkittävästi vahingoittavat elintarvikkeiden säilymisen ja tuotannon luonnollista perustaa,
  - b) estävät ihmistä saamasta turvallista ja puhdasta juomavettä;
  - c) vaikeuttavat sanitaation saavutettavuutta tai tuhoavat sen tai
  - d) vahingoittavat henkilön terveyttä,
- tulkittuna kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohdan ja taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 11 ja 12 artiklan mukaisesti;
19. Laittomien häätöjen kielto tai kielto ottaa laittomasti maata, metsiä ja vesialueita hankittaessa, kehitettäessä tai muulla tavalla käytettäessä, mukaan lukien metsiä hävittämällä, sellaisia maa-, metsä- ja vesialueita, joiden käyttö turvaa ihmisen toimeentulon, tulkittuna taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 11 artiklan mukaisesti.
20. [...]
21. [...]

2. IHMISOIKEUKSIA JA PERUSVAPAUKSIA KOSKEVAT VÄLINEET

- ☐ Kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus
- ☐ Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus
- ☐ Kansainvälisen työjärjestön keskeiset sopimukset:
  - ☐ Yleissopimus ammatillisesta järjestäytymisvapaudesta ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojelusta, 1948 (nro 87)
  - ☐ Yleissopimus järjestäytymisoikeuden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden periaatteiden soveltamisesta, 1949 (nro 98)
  - ☐ Pakollista työtä koskeva yleissopimus, 1930 (nro 29), ja sen pöytäkirja vuodelta 2014
  - ☐ Yleissopimus pakkotyön poistamisesta, 1957 (nro 105)
  - ☐ Yleissopimus työhön pääsemiseksi vaadittavasta vähimmäisiästä, 1973 (nro 138)
  - ☐ Yleissopimus lapsityön pahimpien muotojen kieltämisestä, 1999 (nro 182)
  - ☐ Yleissopimus samanarvoisesta työstä maksettavasta samasta palkasta, 1951 (nro 100)
  - ☐ Yleissopimus työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä tapahtuvasta syrjinnästä, 1958 (nro 111).

OSA II

3 ARTIKLAN B ALAKOHDASSA TARKOITETUT YMPÄRISTÖNSUOJELUUN LIITTYVÄT KIELLOT JA VELVOITTEET

1. Velvoite välttää tai minimoida haitalliset vaikutukset biologiseen monimuotoisuuteen, tulkittuna biologista monimuotoisuutta koskevan vuoden 1992 yleissopimuksen ja asianomaisella lainkäyttöalueella sovellettavan lainsäädännön mukaisesti, mukaan lukien elävien muunneltujen organismien kehittämistä, käsittelyä, kuljetusta, käyttöä, siirtämistä ja levittämistä koskevat Cartagenan pöytäkirjan velvoitteet ja 12 päivänä lokakuuta 2014 voimaan tulleen, biologista monimuotoisuutta koskevaan yleissopimukseen liittyvän geenivarojen saatavuudesta sekä niiden käytöstä saatavien hyötyjen oikeudenmukaisesta ja tasapuolisesta jaosta tehdyn Nagoyan pöytäkirjan velvoitteet;
2. Kielto, joka koskee 3 päivänä maaliskuuta 1973 tehdyn luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskevan yleissopimuksen (CITES) liitteissä I–III lueteltuihin lajeihin kuuluvien yksilöiden tuontia, vientiä, jälleenvientiä tai merestä tuontia ilman lupaa, tulkittuna mainitun yleissopimuksen III, IV ja V artiklan mukaisesti;
3. Kielto valmistaa, tuoda ja viedä 10 päivänä lokakuuta 2013 tehdyn elohopeaa koskevan Minamatan yleissopimuksen (Minamatan yleissopimus) liitteessä A olevassa I osassa lueteltuja lisättyä elohopeaa sisältäviä tuotteita, tulkittuna mainitun yleissopimuksen 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti;
4. Kielto käyttää elohopeaa tai elohopeayhdisteitä Minamatan yleissopimuksen liitteessä B olevassa I osassa luetelluissa valmistusprosesseissa yleissopimuksessa yksittäisille prosesseille määritetyn käytöstä luopumisen määräajan jälkeen, tulkittuna yleissopimuksen 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

5. Elohopeajätteen laittoman käsittelyn kieltö, tulkittuna Minamatan yleissopimuksen 11 artiklan 3 kohdan ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/852⁷⁶ 13 artiklan mukaisesti;
6. Kielto tuottaa ja käyttää 22 päivänä toukokuuta 2001 tehdyn pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskevan Tukholman yleissopimuksen (Tukholman sopimus) A liitteessä lueteltuja kemikaaleja, tulkittuna yleissopimuksen 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan i luetelmakohdan ja pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/1021⁷⁷ mukaisesti;
7. Jätteiden laitonta käsittelyä, keräämistä, varastointia ja hävittämistä koskeva kieltö, tulkittuna Tukholman sopimuksen 6 artiklan 1 kohdan d alakohdan i ja ii alakohdan määräysten ja asetuksen (EU) 2019/1021 7 artiklan mukaisesti;
8. Kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä 10 päivänä syyskuuta 1998 tehdyn Rotterdamin yleissopimuksen (UNEP/FAO) liitteessä III lueteltujen kemikaalien tuonti- ja vientikieltö, tulkittuna yleissopimuksen 10 artiklan 1 kohdan, 11 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 2 kohdan mukaisesti sekä kuten yleissopimuksen tuoja- tai viejäosapuoli on ilmoittanut ennakkosuostumuksen menettelyn mukaisesti;

---

⁷⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2017/852, annettu 17 päivänä toukokuuta 2017, elohopeasta ja asetuksen (EY) N:o 1102/2008 kumoamisesta (EUVL L 137, 24.5.2017, s. 1).

⁷⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/1021, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, pysyvistä orgaanisista yhdisteistä (EUVL L 169, 25.6.2019, s. 45).

9. Otsonikerroksen suojelua koskevaan Wienin yleissopimukseen liitetyn, otsonikerrosta heikentäviä aineita koskevan Montrealin pöytäkirjan liitteissä A, B, C tai E mainittujen valvottavien aineiden laitonta tuontia ja vientiä koskeva kieltö, tulkittuna Montrealin pöytäkirjan 4 B artiklan ja asianomaisella lainkäyttöalueella sovellettavan lainsäädännön lisensointisäännösten mukaisesti;
10. Kielto viedä vaarallisia jätteitä tai muita jätteitä, tulkittuna 22 päivänä maaliskuuta 1989 tehdyn vaarallisten jätteiden maanrajan ylittävien siirtojen ja käsittelyn valvontaa koskevan Baselin yleissopimuksen (Baselin yleissopimus) 1 artiklan 1 ja 2 kohdan sekä jätteiden siirrosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1013/2006⁷⁸ mukaisesti
- a) sellaiseen yleissopimuksen sopimuspuolena olevaan valtioon, joka on kieltänyt tällaisten vaarallisten jätteiden tai muiden jätteiden maahantuonnin, tulkittuna Baselin yleissopimuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti;
  - b) tuontimaahan, ellei tuontimaa anna kirjallista suostumusta määrätyn jäte-erän maahantuontiin, milloin tuontimaa ei ole kieltänyt tällaisten vaarallisten jätteiden maahantuontia, tulkittuna Baselin yleissopimuksen 4 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti;
  - c) muuhun kuin Baselin yleissopimuksen sopimuspuolena olevaan valtioon, tulkittuna Baselin yleissopimuksen 4 artiklan 5 kohdan mukaisesti;

---

⁷⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1013/2006, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2006, jätteiden siirrosta (EUVL L 190, 12.7.2006, s. 1)

- d) tuontimaahan, ellei tällaisia vaarallisia jätteitä tai muita jätteitä huolleta ympäristöä suojelevasti tuontimaassa tai muualla, tulkittuna Baselin yleissopimuksen 4 artiklan 8 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaisesti;
11. Kielto viedä vaarallisia jätteitä Baselin yleissopimuksen liitteessä VII luetelluista maista maihin, joita ei ole lueteltu liitteessä VII Baselin yleissopimuksen liitteessä IV lueteltuja toimintoja varten, tulkittuna Baselin yleissopimuksen 4 A artiklan ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 36 artiklan mukaisesti;
12. Kielto tuoda vaarallisia jätteitä ja muita jätteitä muusta kuin Baselin yleissopimuksen sopimuspuolena olevasta valtiosta, joka ei ole ratifioinut yleissopimusta, tulkittuna Baselin yleissopimuksen 4 artiklan 5 kohdan mukaisesti;
13. Velvoite välttää tai minimoida haitalliset vaikutukset maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemisesta 16 päivänä marraskuuta 1972 tehdyn yleissopimuksen (maailmanperintösopimus) 2 artiklassa määriteltyihin, luonnonperinnöksi rajattuihin kohteisiin, tulkittuna maailmanperintösopimuksen 5 artiklan d alakohdan ja asianomaisella lainkäyttöalueella sovellettavan lainsäädännön mukaisesti;
14. Velvoite välttää tai minimoida haitalliset vaikutukset 2 päivänä helmikuuta 1971 tehdyn vesilintujen elinympäristönä kansainvälisesti merkittäviä vesiperäisiä maita koskevan yleissopimuksen (Ramsarin yleissopimus) 1 artiklassa määriteltyihin kosteikkoihin, tulkittuna Ramsarin yleissopimuksen 4 artiklan 1 kohdan ja asianomaisella lainkäyttöalueella sovellettavan lainsäädännön mukaisesti;

15. Velvoite estää aluksista aiheutuva pilaantuminen, tulkittuna aluksista aiheutuvan meren pilaantumisen ehkäisemisestä 2 päivänä marraskuuta 1973 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna vuoden 1978 pöytäkirjalla (MARPOL 73/78 -yleissopimus) mukaisesti. Tähän sisältyy:
- a) kielto tyhjentää mereen:
    - i) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen I liitteessä olevassa 1 säännössä määriteltyjä öljyä tai öljypitoisia seoksia, tulkittuna MARPOL 73/78 -yleissopimuksen 1 liitteessä olevan 9–11 säännön mukaisesti;
    - ii) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen II liitteessä olevan 1 säännön 6 kohdassa määriteltyjä haitallisia nestemäisiä aineita, tulkittuna MARPOL 73/78 -yleissopimuksen II liitteessä olevan 5 ja 6 säännön mukaisesti; ja
    - iii) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen IV liitteessä olevan 1 säännön 3 kohdassa määriteltyä käymäläjättevettä, tulkittuna MARPOL 73/78 -yleissopimuksen IV liitteessä olevan 8 ja 9 säännön mukaisesti;
  - b) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen III liitteessä olevassa 1 säännössä määriteltyjen pakattuina meritse kuljetettavien vahingollisten aineiden aiheuttaman laittoman pilaantumisen kielto, tulkittuna MARPOL 73/78 -yleissopimuksen III liitteessä olevan 1–7 säännön mukaisesti; ja
  - c) MARPOL 73/78 -yleissopimuksen V liitteessä olevassa 1 säännössä määriteltyjen kiinteiden jätteiden aiheuttaman laittoman pilaantumisen kielto, tulkittuna MARPOL 73/78 -yleissopimuksen V liitteessä olevan 3–6 säännön mukaisesti;
16. Kielto aiheuttaa meriympäristön laitonta pilaantumista laskemalla jätettä mereen 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdyn Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimuksen (UNCLOS-yleissopimus) 1 artiklan 1 kohdassa määritellyn mukaisesti, tulkittuna UNCLOS-yleissopimuksen 210 artiklan ja asianomaisella lainkäyttöalueella sovellettavan lainsäädännön mukaisesti.

LUETTELO 2 ARTIKLAN 1 KOHDAN B ALAKOHDASSA TARKOITETUN
 ASETUKSEN (EY) N:O 1893/2006 LIITTEESSÄ IV MÄÄRITELTYYN
 TILASTOLLISEEN TOIMIALALUOKITUKSEEN SISÄLTYVISTÄ TOIMIALOISTA

Artikla	Toimiala	Vastaava NACE-tunnus
2 artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohta	Tekstiilien, nahan ja niihin liittyvien tuotteiden (myös jalkineiden) valmistus	Pääluokka C (kaksinumerotaso 13–15)
2 artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohta	Tekstiilien, vaatteiden ja jalkineiden tukkukauppa	Pääluokka G, kaksinumerotaso 46, kolminumerotaso 46.4 ja nelinumerotaso 46.41–46.42
2 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohta	Maa-, metsä- ja kalatalous (mukaan lukien vesiviljely)	Pääluokka A
2 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohta	Elintarvikkeiden ja juomien valmistus	Pääluokka C, kaksinumerotaso 10–11

2 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohta	Maatalouden raaka-aineiden, elävien eläinten, puun, elintarvikkeiden ja juomien tukkukauppa	Pääluokka G, kaksinumerotaso 46, kolminumerotaso 46.1 ja nelinumerotasot 46.11–46.13 ja 46.16–46.17
		Pääluokka G, kaksinumerotaso 46, kolminumerotaso 46.2
		Pääluokka G, kaksinumerotaso 46, kolminumerotaso 46.3
2 artiklan 1 kohdan b alakohdan iii alakohta	Kaivannaisteollisuus toimintapaikasta riippumatta (mukaan lukien raakaöljy, maakaasu, kivihiili, ruskohiili, metallit ja metallimalmit sekä kaikki muut ei-metalliset mineraalit ja louhintatuotteet)	Pääluokka B
2 artiklan 1 kohdan b alakohdan iii alakohta	Perusmetallituotteiden, muiden ei-metallisten mineraalituotteiden ja metallituotteiden valmistus (lukuun ottamatta koneita ja laitteita)	Pääluokka C, kaksinumerotaso 23–25
2 artiklan 1 kohdan b alakohdan iii alakohta	Mineraalivarojen ja mineraaleista valmistettavien perus- ja välituotteiden (mukaan lukien metallit ja metallimalmit, rakennusmateriaalit, polttoaineet, kemikaalit ja muut välituotteet) tukkukauppa	Pääluokka G, kaksinumerotaso 46, kolminumerotaso 46.7 ja nelinumerotasot 46.71–46.73 ja 46.75–46.76